

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI**

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI RESMİ VE BAĞIMSIZ
ANAOKULLARINDAKİ REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA
FAALİYETLERİNİN İNCELENMESİ**

Rasim EREN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU**

Konya, 2014

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı : Rasim EREN

Numarası: 118301051019

Öğrencinin

Ana Bilim / Bilim Dalı : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Rehberlik ve
Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Programı Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tezin Adı: Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi ve Bağımsız
Anaokullarındaki Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin
İncelenmesi.

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Rasim EREN

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı : Rasim EREN

Numarası: 118301051019

Ana Bilim / Bilim Dalı : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Öğrencinin

Programı Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU

Tezin Adı: Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi ve Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve bağımsız anaokullarında uygulanan rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerini incelemek ve bulgular doğrultusunda anaokullarındaki rehberlik çalışmalarının geliştirilmesine katkı sağlayacak önerilerde bulunmaktır.

Araştırma 2012-2013 eğitim öğretim yılında İzmir'e bağlı Aliğa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçe milli eğitim müdürlüklerine bağlı 20 resmi bağımsız anaokulu ve buralarda görev yapan 20 psikolojik danışman, 40 okul idarecisi, 60 okul öncesi öğretmeni ve 60 öğrenci velisi olmak üzere toplam 180 kişi ile görüşülerek yapılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, veriler yüz yüze görüşülüp ses kaydı yapılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu katılımcıya doldurtulmuş ve dört grup için de ayrı ayrı birbiri paralelinde hazırlanmış görüşme formundaki sorular sorularak ses kaydı

yapılmıştır. Ses kayıt cihazı ile toplam 09 saat 54 dakika 06 saniyelik görüşme yapılmıştır.

Bulgular, resmi bağımsız anaokullarında rehberlik servislerinin, tam olarak gelişim sürecini tamamlayamadığını, bazı sorunların çözüm beklediğini ortaya çıkarmıştır. Bu araştırmada; resmi bağımsız anaokullarında rehberlik normlarının ihtiyaçları karşılamadığı, rehberlik servislerinin fiziksel mekanlarının yetersiz olduğu ve rehber öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ihtiyaçlarının olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anaokulu, rehberlik, okul rehberlik servisi, psikolojik danışman.

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı : Rasim EREN

Numarası: 118301051019

Ana Bilim / Bilim Dalı : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Öğrencinin

Programı Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU

Tezin Adı: Investigation of Guidance and Counseling Operations in Official and Independent Preschools Affiliated to Turkish Ministry of National Education.

SUMMARY

The purpose of this research was to examine applied counseling and guidance activities in public and independent preschools and, in accordance with the findings make recommendations that will contribute to the development of the guidance studies in preschools.

The study was conducted at 20 public and independent preschools which are connected to Aliğa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere and Torbalı District National Education Directorates in Izmir, in 2012-2013 academic year. The participants of the study are total 180 people including 60 parents, 20 school counselors, 40 school administrators, 60 preschool teachers who working at the mentioned institutions.

In the research, used a qualitative research method and data was collected through face-to-face audio recording. In collecting the data, the personal information form which developed by the researcher was filled out for each participant; the questions in the interview form prepared separately for four groups in parallel with each other were asked and audio recording was made. Voice recorder interviews were conducted along 09 hours 54 minutes 06 seconds.

Results of the study reveal that guidance services in public and independent preschools are not complete the development process and some problems are waiting for solutions. According to the research; needs of guidance norms are not meet in public and independent preschools, guidance services have insufficient physical spaces and guidance teachers are in need of in-service training.

Keywords: preschool, guidance, school guidance services, psychological consultant.

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Adı Soyadı : Rasim EREN

Numarası: 118301051019

Ana Bilim / Bilim Dalı : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Öğrencinin

Programı Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU

Tezin Adı: Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi ve Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi.

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan; Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi ve Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma .13.../..11.../2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Erbal Hamarta	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU	Danışman	
Doç. Dr. Zehra	TRAS Üye	

ÖNSÖZ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin incelenmesini konu alan bu yüksek lisans tezimde şüphesiz bir çok kişinin katkısı bulunmaktadır.

Bu tez çalışmasının her aşamasında bana yardım eden bilgi ve tecrübesini benden esirgemeyen, ihtiyacım olan her an bana zaman ayıran danışmanım ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa USLU'ya, teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimim süresince akademik bilgi ve tecrübeleriyle gelişmemde katkıları olan değerli hocalarım, Prof. Dr. Ramazan ARI'ya, Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ'e, Doç. Dr. Erdal HAMARTA'ya, Doç. Dr. Coşkun ARSLAN'a, Doç. Dr. Bülent DİLMAÇ'a, teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince benden yardımını hiç esirgemeyen, araştırmamın her aşamasında fikirleri ve eleştirileri ile araştırmama yön veren Doç. Dr. Caner ARABACI ve Doç. Dr. Ali Haydar ŞAR'a teşekkür ederim.

Araştırmanın her aşamasında benden desteğini esirgemeyen değerli dostlarım Özgür YIRTICI ve Abdullah Dursun ARABACI'ya teşekkür ederim.

Bu araştırmam sırasında çalışmalarından faydalandığım tüm bilim insanı ve araştırmacılara bu alana yapmış oldukları katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Araştırmamı okullarında yapmama yardımcı olan okul müdürlerine, görüşmeye katılarak değerli görüşlerini benimle paylaşan okul idarecilerine, rehber öğretmenlere, okulöncesi öğretmenlerine ve velilere teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında sürekli beni yüreklendiren, manevi desteğini hep yanımda hissettiğim eşime ve yoğun çalışma tempom içinde beni esprileriyle neşelendiren rahatlatan çocuklarım Fatih Dursun ve Sinem'e sevgilerimle teşekkür ederim.

Rasim EREN

İzmir, Kasım 2014

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	xii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.3. Alt Problemler.....	4
1.4. Araştırmanın Amacı.....	5
1.5. Araştırmanın Önemi.....	5
1.6. Sayıtlar.....	5
1.7. Sınırlılıklar.....	6
1.8.Tanımlar.....	6
İKİNCİ BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1.Okul Öncesi Eğitim.....	7
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı.....	7
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amacı.....	8
2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri.....	8
2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Önemi.....	9
2.2. Rehberlik.....	10
2.2.1. Rehberlik ve Önemi.....	10
2.2.2. Rehber Öğretmenin Görevleri.....	12
2.2.3. Rehberlik Hizmet Türleri.....	13
2.2.2.1. Eğitsel Rehberlik.....	13
2.2.2.2. Mesleki Rehberlik.....	13
2.2.2.3. Kişisel Rehberlik.....	13
2.2.4. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik.....	14
2.2.5. Rehberlik Anlayışının Dünyadaki Gelişimi.....	15
2.2.6. Rehberlik Anlayışının Türkiye'deki Gelişimi.....	17
2.2.7. İlgili Araştırmalar.....	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YÖNTEM.....	21
3.1.Araştırmanın Modeli.....	21
3.2.Çalışma Grubu.....	22
3.2.1. Katılımcılara İlişkin Genel Bilgiler.....	23

3.2.1.1. Araştırmaya Katılan Rehber Öğretmenlere İlişkin Genel Bilgiler.....	23
3.2.1.2. Araştırmaya Katılan Okul İdarecilerine İlişkin Genel Bilgiler.....	25
3.2.1.3. Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerine İlişkin Genel Bilgiler.....	27
3.2.1.4. Araştırmaya Katılan Velilere İlişkin Genel Bilgiler.....	29
3.3. Verilerin Toplanması.....	33
3.4. Verilerin Analizi.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM.....	35
Problem Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	35
4.1. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci, Öğretmen ve Veliye Yönelik Ne Tür Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İhtiyaç Duyulmaktadır?.....	35
4.1.1. Psikolojik Danışman Görüşleri.....	35
4.1.2. Okul İdarecileri Görüşleri.....	37
4.1.3. Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri.....	39
4.1.4. Veli Görüşleri.....	41
4.2. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görevli Psikolojik Danışmanın Hangi Konularda Hizmetiçi Eğitime İhtiyacı Bulunmaktadır?.....	42
4.2.1. Psikolojik Danışman Görüşleri.....	43
4.2.2. Okul İdarecileri Görüşleri.....	45
4.2.3. Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri.....	46
4.3. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında öğrencilere verilecek rehberlik ve psikolojik danışma yardımlarında okul psikolojik danışmanı öğrenciyle ilgili diğer kişilerden yani; aile, öğretmen ve idarecilerden yeterli desteği alabiliyor mu?.....	48
4.3.1. Psikolojik Danışman Görüşleri.....	48
4.3.2. Okul İdarecileri Görüşleri.....	49
4.3.3. Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri.....	50
4.3.4. Veli Görüşleri.....	50
4.4. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Program Açısından Çalışma Koşulları Nasıldır?.....	51
4.4.1. Psikolojik Danışman Görüşleri.....	51
4.4.2. Okul İdarecileri Görüşleri.....	53
4.4.3. Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri.....	55
4.4.4. Veli Görüşleri.....	58
4.5. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci ve velileri, Okul Rehberlik Servisinden ne Tür Yardımlar Almaktadırlar?.....	60
4.5.1. Veli Görüşleri.....	61

SONUÇ VE ÖNERİLER	63
SONUÇ.....	63
1. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci, Öğretmen ve Veliye Yönelik Ne Tür Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İhtiyaç Duyulmaktadır?	63
2. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görevli Psikolojik Danışmanların Hangi Konularda Hizmetiçi Eğitime İhtiyacı Bulunmaktadır?	64
3. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında öğrencilere verilecek rehberlik ve psikolojik danışma yardımlarında okul psikolojik danışmanı öğrenciyle ilgili diğer kişilerden yani; aile, öğretmen ve idarecilerden yeterli desteği alabiliyor mu?.....	64
4. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Program Açısından Çalışma Koşulları Nasıldır?	64
5. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Öğrenci ve Velileri Okul rehberlik Servisinden Ne Tür Yardımlar Almaktadırlar?..	66
ÖNERİLER.....	67
UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER.....	67
ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK ÖNERİLER.....	67
KAYNAKÇA.....	69
EKLER.....	73
Ek 1: Tablo: 20 Psikolojik Danışmanların Kendi Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programlarını Değerlendirme Verileri.....	73
Ek 2: Tablo:21 Okul İdarecilerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.....	74
Ek 3: Tablo:22 Okulöncesi Öğretmenlerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.....	75
Ek 4: Tablo:23 Velilerin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.....	77
Ek 5: Kişisel Bilgi Formu	79
Ek 6: Psikolojik Danışman Görüşme Formu	81
Ek 7: Okul İdarecileri Görüşme Formu	82
Ek 8: Okul Öncesi Öğretmeni Görüşme Formu	83
Ek 9: Veli Görüşme Formu	84
Ek 10: Araştırma İzin Belgesi	79
ÖZGEÇMİŞ.....	83

KISALTMALAR

AÇEV	: Anne Çocuk Eğitim Vakfı
BEP	: Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı
EPH	: Eğitimde Psikolojik Hizmetler
EPÖ	: Eğitim Programları ve Öğretim
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
PDR	: Psikolojik Danışma ve Rehberlik
PDR-DER	: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
TTK	: Talim ve Terbiye Kurulu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: İzmir İlinde Araştırma Yapılan İlçe ve Okullar	23
Tablo 2: Psikolojik Danışmanların Kişisel Bilgi Tablosu.....	24
Tablo 3: Okul İdarecileri Kişisel Bilgi Tablosu.....	26
Tablo 4: Okul Öncesi Öğretmenler Kişisel Bilgi Tablosu.....	28
Tablo 5: Öğrenci Velileri Kişisel Bilgi Tablosu.....	29
Tablo 6: Öğrenci Velileri Kişisel ve Aile Bilgileri Tablosu.....	32
Tablo 7: Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri Tablosu.....	35
Tablo 8: Anaokullarında Görev Yapan Okul İdarecilerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri Tablosu	52
Tablo 9: Anaokullarında Görev Yapan Okulöncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri Tablosu.....	55
Tablo 10: Anaokulu Öğrenci Velilerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri Tablosu.....	41
Tablo 11: Psikolojik Danışmanlara Göre Kendilerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları Tablosu.....	43
Tablo 12: Okul İdarecilerine Göre Psikolojik Danışmanların Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları Tablosu.....	45
Tablo 13: Okulöncesi Öğretmenlerine Göre Psikolojik Danışmanların Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları Tablosu.....	46
Tablo 14: Bağımsız Anaokullarında PDR Çalışmalarının Okul İdarecisi, Okulöncesi Öğretmeni ve Velilerce Desteklenme Durumu Tablosu.....	48
Tablo 15: Psikolojik Danışmanlarının Bağımsız Anaokullarında Çalışma Saati, Fiziksel Mekan ve Çalışma Programı Açısından değerlendirilmeleri Tablosu.....	51

Tablo 16: Okul İdarecilerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri Tablosu.....	53
Tablo 17: Okulöncesi Öğretmenlerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri Tablosu.....	55
Tablo 18: Öğrenci Velilerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri Tablosu.....	58
Tablo 19: Anaokulu Öğrenci Velilerinin Okullarındaki PDR Servisinden Aldığı Yardımlar Tablosu.....	61
Tablo 20: Psikolojik Danışmanların Kendi Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programlarını Değerlendirme Verileri. Tablosu.....	73
Tablo 21: Okul İdarecilerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri Tablosu.....	52
Tablo 22: Okulöncesi Öğretmenlerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri Tablosu.....	75
Tablo 23: Velilerin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri Tablosu.....	58

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Çağımızda her alanda yaşanan hızlı değişim ve gelişmelerin eğitime de yansması kaçınılmaz olmuştur. Milli eğitim sistemimiz geleneksel eğitimi terk ederek öğrenciyi merkez alan çağdaş eğitime doğru hızla yol alırken onun gereklerini de yerine getirmekte acele etmelidir. Eğitim sistemimizin hızlı değişip gelişmesini sağlayacak olan en önemli hizmet alanı rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetidir. Öğrenci kişilik hizmetlerinin en önemli hizmet alanlarından olan rehberlik ve psikolojik danışmanlık son yıllarda örgün eğitim kurumlarımızda büyük önem kazanmıştır.

Öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışında, geleneksel eğitim anlayışının aksine öğrenciler, öğrenme öğretme sürecinde daha aktiftir. Öğrenci merkezli eğitimde programların içeriği öğrencilerin ilgi, yetenek, kişilik özellikleri, ihtiyaçları, gelişim sorunları v.b. dikkate alınarak düzenlenir. Öğrencilerin kendi niteliklerine uygun bir meslek edinmelerinin yanı sıra kişisel gelişimleri ve mutlu olmaları, bir bütün olarak kapasiteleri ölçüsünde gelişmeleri ve kendini gerçekleştirmeleri temel hedefdir. Kendi düşüncelerini özgürce ortaya koyabilir, yaratıcılıklarını, üreticiliğini, potansiyellerini en üst düzeyde geliştirebilirler (Yıldırım, 2008).

Bireyler okulöncesi çağlarından itibaren gelecekte hangi mesleği seçeceklerine ilişkin hayaller kurarlar, meslek seçimi ile ilgili planlar yapmaya başlarlar. Başlangıçta özenti ve hayal ürünü olan bu planlar, çocuğun yaşı ilerledikçe daha gerçekçi temellere oturmaya başlar. İşte bireylerin gelecekte üretken ve mutlu olabilmeleri için kişisel özelliklerine uygun meslek seçmeleri büyük önem taşımaktadır. Bireylerin, yaklaşık 18 yaşına kadar zorunlu örgün eğitimin içinde bulunduğunu düşünürsek, okul rehberlik servislerinin bireyin hayatında ne kadar önemli bir konumda olduğu ortaya çıkmış olur.

Demokratik, çağdaş ve modern toplumların eğitim sistemlerinde, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık çalışmalarının önemi daha iyi kavranmış ve bundan yeterince istifade edilmektedir. Sanayi devrimi ve bunun sonucunda gelişen teknoloji bireylerin değişik iş kollarında uzmanlaşmalarını sağlamış ve bunun sonucunda bireylerin ilgi ve yeteneklerine göre işlere yönlendirmelerinin önemi daha da artmıştır. Bundan dolayı gelişmiş toplumlar, rehberlik araştırma ve geliştirme çalışmalarını hızlandırarak, rehberlik hizmetlerini daha etkili hale getirerek, eğitim kurumları başta olmak üzere, diğer kurumlarda da uygulamaya başlamışlardır (Tatlıoğlu, 1999).

Rehberlik ve eğitim birbiri ile özdeş iki hizmet alanıdır. Rehberlik bir sorunun çözümünde, bir işin yapılmasında ya da belli bir amaca yönelmede kişiye

yapılan yardımdır. Bu yardım, kişiye bazı yaşantılar kazandırılarak ve bu yaşantıların anlamı üzerinde düşünmelerini sağlanarak gerçekleştirilebilir. Öğrencilere, meslekler, sağlık, vatandaşlık, boş zamanları değerlendirme gibi konularda bilgi vermekle gerekli yaşantılar kazandırılabilir (Kuzgun, 1986). Çağdaş eğitim, her bireyin kendisine özgü kişiliği olduğunu kabul etmekte, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak eğitim vermekte, programlarını buna göre hazırlamaktadır.

Toplumda, insanın sayısı kadar da kişilik olduğu bir gerçektir. Bu bakımdan özellikle sosyal bilimlerde, aynı sebepler her zaman aynı sonucu doğurur şeklinde kesin yargıya varılamaz. Bireyin bedensel, ruhsal ve benlik gelişimi yanında; ailesinin toplumsal ve ekonomik durumu, ona etki eden çevresel faktörler, okul başarısı ve okul dışındaki etkinlikleri ile gelecek için planlarının neler olduğunun iyi bilinmesi, ona verilebilecek yardımların planlanıp gerçekleştirilebilmesi için oldukça önemlidir (Bakırcıoğlu, 2000).

Çağdaş toplumlardaki hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmeler, beraberinde toplumsal değişimleri de zorunlu kılmıştır. Bu değişimlerin hızının artması, bireylerin topluma uyum sağlamalarını güçleştirmiştir. Artık insanların, gittikçe karmaşık bir duruma gelen toplumsal sorunlarla başa çıkabilecek bir biçimde yetişmeleri için, eğitimlerinin de bu gelişmelere paralellik göstermesi gerekmektedir. Günümüzde eğitimin amacı, bireylere kuramsal bilgi kazandırmanın yanında bireyin bedensel, zihinsel, duyuşsal ve sosyal bakımdan en uygun gelişim düzeyine ulaşabilmesini sağlamaktır. Bu amacın bir sonucu olarak bütün ülkelerin eğitim sistemlerinde öğretim hizmetlerini destekleyecek diğer hizmetlere de yer vermeleri gerekmektedir. Bugün eğitimin önemli boyutlarından olan öğretim ve yönetim işlevlerinin yanına, üçüncü bir boyut olarak da rehberlik hizmetleri eklenmiş ve bu nedenle rehberlik hizmetlerinin eğitimdeki yeri yadsınamaz hale gelmiştir (Öztürk, 1999).

Daha hızlı ulaşım araçları; dünyanın uzak yerlerini birbirlerine yaklaştırmıştır. Bilgisayar, internet ve televizyon gibi bir anda milyonlara seslenmeye olanak sağlayan kitle iletişim araçları, uluslar, kültürler arası etkileşimi artırmıştır. Elbette bu gelişmeler olumludur. Ancak, giderek hızlanan bu oluşumlar, beraberlerinde bir takım sorunları da getirmektedirler. Örneğin, kültürler arası, uluslararası yoğun etkileşim ile birlikte gelen yeni fikirler, insanların görüş açılarını genişlettiği, uygarlığın yaygınlaşmasına yol açtığı gibi, çeşitli görüş, düşünüş, yaşayış biçimlerini, çeşitli ideoloji ve inanç, değişik değer sistemleri arasında insanların yollarını bulmalarını zorlaştırmıştır. Özellikle gençlerin, karşılımları çıkan seçeneklerin sayısı o kadar artmıştır ki, bunlardan birini seçmek çok zorlaşmıştır (Baymur, 1985).

Toplumsal değişme hızının artması üzerine, bireylerin bilgili ve hali hazır topluma uyum gösteren kimseler olarak değil, hızla değişen ve karmaşık hale gelen toplumda, ortaya çıkmakta olan sorunlarla baş edebilecek ve durmadan değişen çevresine uyum gösterebilecek kimseler olarak yetiştirilmeleri gereği daha çok hissedilmektedir. Bu nedenle, artık okullarda bireylere, geçmişin ve bugünün

sorunlarına bulunmuş çözümleri aktarma yanında, belki daha da önemli olarak, onların problem çözme güçlerinin geliştirilmesi amacına da yer verilmeye başlanmıştır (Kuzgun, 2002). Bu sebeplerden dolayı okullarımızda rehberlik ve psikolojik danışmaya olan ihtiyaç her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bu hizmet alanının geliştirilerek dünya standartlarında sunulması eğitim sistemimiz için büyük önem taşımaktadır.

Okul psikolojik danışmanı, öğrencilerin duygusal sorunlarını hafifletmesine yardım ederek, onların kişisel sorunlarına daha rasyonel olarak yaklaşip çözüm bulmalarına, diğer insanlarla olan ilişkilerini geliştirmelerine, kişinin kendisini tanımasına, gerçek bir benlik algısı geliştirmesine, nitelik ve ilgilerine uygun bir meslek seçmesine yardım eder. Öğrencinin gizil güçlerini harekete geçirerek kendi sorunlarını kendisinin çözebileceği bir beceri düzeyine ulaşmayı amaçlar. Böylece psikolojik yardım sonunda kendine olan güveni artmakta, dinamik bir kişilik kazanmakta, duygusal sorunları nedeniyle tam olarak yararlanamadığı potansiyelini optimum düzeyde kullanma olanağı bulmaktadır. Kendi içinde ve çevresiyle uyumlu hale gelen bireyin başarısı yükselmekte ve tüm bunlar okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin verimini ve niteliğini artırmaktadır (Özgüven, 2001).

Okulöncesi dönemi, çocukların gelecekte sağlıklı bir insan olarak yaşamalarına katkı sağlayan en önemli dönemdir. Bu dönemde, çocukların zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel yönden kapasitelerini en üst düzeye çıkarmak eğitim kurumlarının en önemli görevi olmalıdır.

Özellikle, zihinsel, ekonomik ve psikolojik bakımdan dezavantajlı olan çocuklar büyük risk altında bulunmaktadır. Okulöncesi eğitim, bu gruptaki çocukların sağlıklı gelişmesine yadsınamayacak katkılar sağlamaktadır. Çocuklar doğduğu andan itibaren, ebeveynleri ve bakıcısından eğitim almaya başlasa da, okulöncesi eğitim kurumları, çocukların profesyonel eğitime başladığı ilk yerlerdir. Pek çok çocuk, özellikle dezavantajlı çocuklar, yaşamlarındaki ilk planlı eğitimle bu kurumlarda tanışırlar.

Çocukların tedavisinde erken tanı çok önemlidir. Anaokullarındaki rehberlik servisinin en önemli görevlerinden birisi erken tanıdır. Bu okullardaki rehber öğretmenler, düzenli olarak çocuklara gelişim testleri yapmakta, gelişiminde sorun olan çocukların velilerine rehberlik yapmakta, ve uygun sağlık kurum ve kuruluşlarına yönlendirmektedirler. Bu yaşlarda tanılanan çocukların tedavisi ve eğitimi hem daha kolay olmakta hem de bu çocuklar daha hızlı gelişim sağlamaktadırlar.

Önleyici rehberlik çalışmaları okulöncesinde çok yararlı ve gereklidir. Anaokulunda sadece kaba göz tarama testinin yapılması bile bir çok çocuğun gelecekteki göz sorunlarını önleyecektir. Çocukların her bakımdan sağlıklı gelişmesi için anaokullarında önleyici rehberlik yapılmalıdır. Bağımsız anaokullarındaki rehberlik servislerinde, bir plan dahilinde sürekli veli eğitimleri yapılmakta,

gerektiğinde konu ile ilgili uzmanlar okula davet edilerek ebeveynler bilgilendirilmekte, çocukların karşılaşılabileceği olası sorunlar hakkında onlara bilgi verilmektedir. Özellikle sosyo- ekonomik ve sosyo-kültürel bakımdan yetersiz olan ailelerin bulunduğu bölgelerdeki anaokullarında altını ıslatma, parmak emme, tırnak yeme, yalan söyleme gibi pek çok davranış bozukluğunda okul rehberlik servisleri, ailelerin ilk başvuruda bulunduğu yerler konumundadır.

Yukarıdaki gerekçelerden anlaşılıyor ki, anaokullarındaki rehberlik servisleri çağdaş eğitimin vazgeçilmez bir parçası durumundadır. Bu servislerdeki rehber öğretmenlerin sürekli eğitilmesi, rehberlik servislerinin geliştirilmesi, güçlendirilmesi sağlıklı nesiller yetiştirilmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Milli eğitim sistemimizde çok önemli bir misyonu yerine getiren anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerine işlerlik kazandırılması, öğrenci ve velilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde geliştirilmesi problemi oluşturmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında ne tür rehberlik faaliyetleri yapılmakta ve karşılaşılan sorunlar nelerdir?

1.3. Alt Problemler

Bu araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında öğrenci, öğretmen ve veliye yönelik ne tür rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır?
2. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında görevli psikolojik danışmanların hangi konularda hizmetiçi eğitime ihtiyacı bulunmaktadır?
3. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında, öğrencilere verilecek rehberlik ve psikolojik danışma yardımlarında, okul psikolojik danışmanı öğrenciyle ilgili diğer kişilerden yani; aile, öğretmen ve idarecilerden yeterli desteği alabiliyor mu?
4. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların çalışma saatleri, fiziksel mekân ve program açısından çalışma koşulları nasıldır?
5. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki öğrenci ve velileri, okul rehberlik servisinden ne tür yardım almaktadırlar?

1.4. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik faaliyetlerini inceleyerek, sorunları tespit etmek ve çözümüne katkı sağlamaktır.

Bu çalışmada elde edilecek bulguların;

1. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların görevlerini daha verimli bir şekilde yürütmesine katkı sağlaması,
2. MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin daha etkili bir şekilde yürütülmesine ve geliştirilmesine katkı sağlaması,
3. Konu ile ilgili yapılacak yeni araştırmalara ışık tutması beklenmektedir.

1.5. Araştırmanın Önemi:

Okulöncesi dönemde, çocukların zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel yönden incelenmesi, çocukların gelişimi ile ilgili sorunları tespit ederek erken yaşlarda tanınması, çocuklarda gelecekte yaşayabileceği olası sorunlara karşı önleyici rehberlik çalışmalarının yürütülmesi, anaokullarının en önemli görevi haline gelmiştir. Bu gerekçelerden yola çıkarak anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin incelenerek bu hizmet alanının gelişimine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Öğrenci kişilik hizmetleri içinde önemli bir hizmet alanı olan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetinin, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında uygulanması çok yenidir. 22 Şubat 2011 tarih ve 27854 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Norm Kadro Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile bağımsız anaokullarına rehber öğretmen norm kadrosu verilmiştir. Yaklaşık iki yıllık geçmişi olan bu oluşumun, araştırılarak sorunlarının tespit edilmesi ve gelişimine katkı sağlanması büyük önem arz etmektedir.

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmanın temel sayıtları şunlardır;

1. Araştırmanın yapıldığı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanlar, okul idarecileri, okul öncesi öğretmenleri ve veliler, araştırmacı tarafından yapılan görüşme sorularına ve Kişisel Bilgi Forumu'na samimi cevap vermişlerdir.
2. Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları araştırmanın amacını gerçekleştirebilecek niteliktedir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Araştırmanın örnekleme İzmir iline bağlı Aliğa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçelerindeki resmi bağımsız anaokullarında görev yapan 20 psikolojik danışman, 40 okul idarecisi, 60 okul öncesi öğretmeni ve 60 öğrenci velisi ile sınırlıdır.
2. Araştırma, 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı ile sınırlıdır.
3. Araştırmada toplanan bilgiler araştırmacının hazırladığı mülakat soruları ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan bazı temel kavram ve tanımlar şöyledir;

Bağımsız Anaokulu: Yaş aralığı 36-66 ay olan çocukların eğitim gördüğü okul.

Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği: Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan ve her derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında rehberlik faaliyetlerini düzenleyen yönetmelik.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma: Bireylerin kendilerini gerçekleştirmeleri, çağdaş dünyanın ihtiyacı olan, mutlu ve üretken insan olabilmeleri için, gerekli niteliklere ulaşmaları amacı ile uzman kişilerce yapılan profesyonel bir yardım sürecidir.

Okul Müdürü: Okullarında, bakanlıkça belirlenen öğretim programlarının en etkili biçimde uygulanması için gerekli düzenlemeleri yapan, personel, araç ve gereçleri amaca uygun yöneten, sorumlu ve yetkili kişi.

Öğrenci Kişilik Hizmetleri: Öğrencinin tüm yönleri ile ele alınıp, uygun düzeyde gelişimini sağlayabilecek hizmetlerin bütünüdür (Girgin, 2005).

Psikolojik Danışman: Öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürütmekle görevli personel.

Veli: Anaokullarında çocuğun ana veya babası, vasisi ya da yasal sorumluluğunu üstlenen kişi.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde okulöncesi eğitim ve rehberlik hizmetleri hakkında bilgi verilecek, rehberlik anlayışının dünyada ve ülkemizde gelişmeleri incelenecek, tez konusu ile ilgili yapılan diğer araştırmalar anlatılacaktır.

2.1. Okul Öncesi Eğitim

Bu kısımda okulöncesi eğitimin tanımı, amacı, ilkeleri ve önemin hakkında bilgilere yer verilecektir.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı.

Okul Öncesi eğitim ile ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Bu tanımların hepsi de çocuğun gelişim sürecinin farklı farklı alanlarını ele almaktadır.

Okulöncesi eğitim, 0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan, onların bedensel, zihinsel duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda, en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan, bir eğitim sürecidir (Komisyon, 1993).

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaşlarındaki çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişmelerini, sistemli bir ortam içinde daha iyi sağlayan, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, onları ilköğretime hazırlayan ve temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitimidir (Gürkan, 1988).

Dirim (2004), ise okul öncesi eğitimi, doğumdan ilköğretim yıllarına kadar çocuğun kişisel özelliklerine, gelişim düzeyine uygun; çocuğa zengin ve çeşitli uyarıcı olanaklar sağlayarak temel bilgi ve beceriler kazandıran; toplumun kültürel ve sosyal değerleri doğrultusunda onu en iyi şekilde yönlendiren düzenli ve sistemli bir eğitim süreci olarak tanımlamaktadır.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi okul öncesi eğitim; çocuğun doğumundan ilköğretim yıllarına kadar yani, çocuğun sadece zihinsel değil, fiziksel ve fizyolojik olarak gelişmesinin en yoğun ve hızlı olduğu dönemleri kapsayan bir eğitim dönemidir. Çocuğun ilköğretimden önce temel bilgi ve becerileri kazanmasını sağlayan, aynı zamanda onun bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal açıdan gelişmelerini destekleyen toplumun kültürel ve sosyal değerleri doğrultusunda onu en iyi şekilde yönlendiren düzenli ve sistemli bir eğitim sürecidir.

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amacı.

Okul öncesi eğitiminin amaçları, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Kurumları Yönetmeliği'nde şu şekilde açıklanmaktadır:

- a) Çocukların; Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevî değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba göstermek,
- b) Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- c) Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak,
- d) Çocuklara sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak,
- e) Çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını kazandırmak,
- f) Çocukları ilköğretime hazırlamaktır (MEB,2004).

2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri.

Okul öncesi eğitimin ilkeleri Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Kurumları Yönetmeliği'nde şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) Çocukların bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal, kültürel, dil ve hareket gibi çok yönlü gelişimlerini destekleyecek eğitim ortamı hazırlanır.
- b) Eğitim etkinlikleri düzenlenirken; çocukların yaşları, gelişim özellikleri, öğrenme hızları, ilgileri, gereksinimleri ile okulun ve çevrenin imkânları dikkate alınır.
- c) Çocukların; beslenme, uyku, öz bakım becerileri, doğru ve sağlıklı temel alışkanlıklar kazanmalarının yanında doğa sevgisiyle çevreye duyarlı olmaları da sağlanır.
- d) Eğitim etkinlikleri; çocukların, sevgi, saygı, iş birliği, katılımcılık, sorumluluk, yardımlaşma ve paylaşma duygularını geliştirici nitelikte olur.
- e) Eğitim, sevgi ve şefkat anlayışı içinde yürütülür. Çocuklara eşit davranılır ve bireysel özellikler göz önünde bulundurulur. Çocukların öz güvenlerini kazanmaları için ceza, baskı uygulanmaz ve kısıtlamalara yer verilmez.
- f) Eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesinde belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı tespit edilir. Plânlama yapılırken bu sonuçlar dikkate alınır.

- g) Çocukların kendilerini ifade ederken; Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarına öncelikle önem verilir.
- h) Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı hazırlanması için çaba gösterilir.
- i) Oyun, çocuklar için en uygun öğrenme yöntemi olarak uygulanır.
- j) Eğitim programı hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınır, ailenin eğitime etkin katılımı sağlanır.
- k) Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilir (MEB, 2004).

2.1.4. Okul Öncesi Eğitimin Önemi.

Okul öncesi eğitim, tüm eğitim basamaklarının temelini oluşturur, çocukların ruhsal yönden sağlıklı gelişmesi ve onların ilkokula hazırlanması bakımından çok önemlidir. Çocuğun bilişsel ve sosyal anlamda olgunluk kazanması okul öncesi eğitimle mümkün olmaktadır.

Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda gereksinimlerinin neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Erken çocukluk dönemindeki gelişmelerle, okul öncesi eğitim artık anne babanın yalnız başına başarabileceği bir konu olmaktan çıkmış durumdadır. Bu noktada okul öncesi eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir (Oktay, 2000).

Sosyo-ekonomik ve kültür düzeyleri farklı ailelerde büyüyen çocuklar arasında meydana gelen eğitim farklılıklarını, asgari seviyeye indirerek, toplumun her kesimindeki çocuklara daha iyi bir gelişim ortamı yarattığından, okulöncesi eğitim büyük önem kazanmaktadır (Kandır, 1991).

Ülkemizde, çocukların okulöncesi eğitim alıp almadıklarına ve bireysel farklılıklarına bakılmaksızın, altı yaşını dolduran çocuklar, ilköğretim okullarına başlatılmaktadır. Okula başlayan çocuklardan, hangisinin okul olgunluğuna ulaştığı tam olarak netlik kazanmamaktadır. Okul için hazır olmayan çocuklar, okula başladıktan ve güçlükler yaşadktan sonra, rehberlik servislerine gönderilerek teşhis edilebilmektedirler. Çocuğu hazır olmadığı bir ortama sokarak, okuma-yazmaya zorlamak; çocuğun okul başarısızlığı yaşamasına ve okula karşı olumsuz tepkiler göstermesine neden olmaktadır. Çocukları ilköğretim döneminde girecekleri çevreye önceden hazırlamak, gerekli çevresel düzenlemeleri yapmak ve çocukları bireysel özelliklerine göre yönlendirmek, çocukların olumsuz deneyimler yaşamasına engel olacaktır (Yılmaz, 2003).

Tüm bu tanımlardan yola çıkarak, ilkokul eğitimine kolayca uyum sağlayabilen, yeteneklerini azami derecede kullanabilen, duygu ve düşüncelerini ifade edebilen, sağlıklı bireyler yetiştirmek okul öncesi eğitimin katkıları ile gerçekleşecektir.

2.2.Rehberlik

Bu başlık altında rehberliğin tanımı, önemi, türleri, dünyada ve ülkemizde rehberlik anlayışının gelişi hakkında bilgiler verilecektir.

2.2.1.Rehberlik ve Önemi

Rehberlik, bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanınması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için uzman kişilerce bireye yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir (Kuzgun, 2000).

Rehberlik öğrenciye; kendini ve başkalarını anlama, yeteneklerini keşfetme ve kullanma, fırsatları değerlendirme, insan ilişkilerinde gelişme, yaşamının sorumluluğunu üstlenme ve bunları yönlendirebilme becerileri kazandırır (MEB, 2002).

Günümüzde psikolojik danışma ve rehberliğin, eğitim sürecinin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir yanını oluşturduğu yaygınlıkla kabul edilmekte ve artık tartışma konusu yapılmamaktadır. Bu durum rehberlikle eğitim arasındaki yakın ilişkiyi vurgulamaktadır. Çağdaş eğitim rehberlikten hız alan bir anlayışı desteklemektedir. Bunun içindir ki modern okulda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri vardır; modern okulun bütün çalışmaları, rehberlikten hız alan bir anlayışla düzenlenmektedir (Kepçeoğlu, 1988).

Özgüven (2001), eğitim süreci içinde, okul rehberlik ve kişilik hizmetlerinin öğrencilere katkılarını şöyle özetlemektedir:

1. Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetleri, bireysel değerlendirme, psikolojik danışma ve bilgi verme gibi öğrencilere yönelik temel hizmetler yolu ile bireyin kendini ve içinde yaşadığı fiziki ve sosyal çevreyi, genel ve özel yeteneklerini, ilgilerini, güçlü ve zayıf yönlerini daha iyi tanımlarına olanak verir. Kişi bu bireysel yardımların ışığında olanakları kendisi ve toplum için en iyi bir şekilde kullanmaya, olumlu yetenek ve ilgilerini daha çok geliştirmeye çalışır, kendisi ve çevresi ile ilgili gerçekçe bilgilerin ışığı altında geleceğe yönelik amaç ve planlar geliştirir. Rehberlik hizmetleri bu konularda da bireye yardım eder. Öğrencilerin utangaçlık, çekingenlik sinirlilik, çabuk heyecanlanma ve korku gibi öğrenmeyi ve kişisel uyumunu engelleyici duygusal durumlarda bireye psikolojik danışma yöntemleri ile yardımcı olur.
2. Bireyin kendini tanınması, genel ve özel yeteneklerini, ilgi ve yetersizliklerini bilmesi yanında, dış çevreye ilişkin izlenimleri başkalarının da kendisini nasıl gördüklerini bilmesi gerekir. Öğrenci ancak, böyle iki boyutlu bir bilgi birikimi ile kendisi hakkında gerçekçi bir “benlik” imajı geliştirebilir ve çeşitli durumlarda bir uyum güçlüğüne uğramadan yaşamını sürdürebilir.

Özellikle psikolojik danışma hizmetleri bireyin bu gerçekçi “ben” kavramını geliştirmesinde büyük rol oynar.

3. Mesleki rehberlik, bireyin kendi yetenek, ilgi, beklenti ve koşullarına en uygun bir meslek seçilmesine ve bu meslek için hazırlanmasına ve ekonomik bir varlık olmasına yardım eder. Mesleki danışma hizmetleri, meslekleri, gence tanıtmakla yetinmez, genci işverene de tanıtır, en uygun bir işe yerleşmesine çalışır.
4. Eğitsel rehberlik hizmetleri öğrencilerin, okul eğitim programında, kendi yönelim amaçlarına en uygun ders ve branşları seçmelerine yardım eder. Okuldaki birçok gencin başarısızlıkların nedeni olan, etkili okuma ve ders çalışma yöntemlerini bilmesi konusunda da rehberlik hizmetleri öğrencilerin okuma hızını geliştirmelerine ve uygun ders çalışma yollarını öğrenmelerine yardım eder.
5. Okul öğrenci kişilik hizmetleri, bireyleri gözleme, inceleme ve değerlendirme yolu ile üstün yetenekli çocukları ve özel eğitim görmesi gereken çocukları zamanında belirleyerek, bu çocukların azami düzeyde gelişmelerini sağlayacak programlara girmelerine ve gerekli önlemlerin alınması konusunda da çocuklara, okula, öğretmenlere ve velilere yardımcı olur.

Bütün bu amaçlar için rehberlik programı her öğrenci hakkında sistemli bilgiler toplar; öğrenci için gerekli olacak meslek ve öğrenim alanlarına ait bilgileri toplar; öğrencinin, gerekli uyumları yapabilmesi için psikolojik danışma yardımı sağlar, öğrenciyi bir üst öğrenim basamağına hazırlar. Bu hizmetler için okul öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik programı okuldaki tüm öğrencilere erişmeyi hedef alır (Özgüven, 2001).

Duyan ve düşünen canlı bir varlık olan her insan, günlük yaşantısında birçok problemle karşılaşır durmaktadır. Aile-içi, meslek-içi, toplumda kişiler arası ilişkilerde ya da kendi iç dünyasında, birçok sevinçleri, üzüntüleri düşünceleri, kaygı ve heyecanları olup durmaktadır. Bazı tercihler yapmak, kararlar almak, yeni uyumlar sağlamak durumundadır. Sorunların birçoğunu kendi imkânları ile uygun bir çözüme kavuşturabilir. Ama bazılarının karşısında da kendini köşeye sıkışmış hissedebilir. Ya problemin çeşitleri, yönleri hakkında yeterli bilgiye, gerekli tecrübeye ve moral gücüne sahip değildir, ya da kendini iyi tanımamaktadır. Bu çabalarda kişinin dışarıdan birinin “bilen” yardımına ihtiyacı olacaktır (Tan, 1995). Kuşkusuz bu yardımı en sağlıklı bir şekilde yapacak olan okul psikolojik danışmanıdır. Okul Psikolojik danışmanı yaptığı profesyonel yardımla öğrencinin kendini en iyi şekilde gerçekleştirmesine destek olmalıdır. Bunun içindir ki rehberlik, öğrenci kişilik hizmetleri içinde bulunan önemli bir hizmet alanıdır.

2.2.2. Rehber Öğretmenin Görevleri

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre, okullarda görevli rehber öğretmenlerin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- a) Okulun/kurumun türü, kademesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yıllık çalışma programını hazırlar ve programda yer alan faaliyetleri yürütür.
- b) Yıllık çalışma programında yer alan faaliyetlerin uygulanmasında sınıf öğretmenlerine ve sınıf rehber öğretmenlerine rehberlik eder.
- c) Okula/kuruma yeni gelen öğrenciler için oryantasyon ve uyum çalışmalarını planlar ve yürütülmesinde gerekli tedbirleri alır.
- d) Öğrencinin kendini tanıma, eğitsel ve mesleki ihtiyaçlarını belirleme sürecinde psikolojik ölçme araçları ile bireyi tanıma tekniklerini bir bütünlük içinde uygular, değerlendirir, yorumlar ve raporlaştırır.
- e) Bireyi tanıma, tarama ve yönlendirme çalışmalarını yürütür.
- f) Eğitim ve iş fırsatları ile meslekler hakkında öğrencileri ve ailelerini bilgilendirir.
- g) Öğrencinin ilgi, yetenek, değer, çevre koşulları ve kişilik özelliklerini çok yönlü değerlendirerek ders, bölüm, alan, dal, sosyal kulüp vb. seçimi yapmasına ve/veya bir üst öğrenim kurumuna yönelmesine rehberlik eder.
- h) Bireysel veya grupta psikolojik danışma yapar.
- i) Bireylerin gelişimlerini desteklemek amacıyla aile rehberliği yapar.
- j) Gerekli durumlarda öğrenci ve/veya ailesini ilgili kurumlara/kuruluşlara yönlendirir ve süreci izler.
- k) Okul yöneticileri, öğretmenler, okul personeli ve ailelere rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri ile ilgili ortak bir anlayış kazandırmak için müşavirlik yapar.
- l) Risk altında bulunan öğrencilere yönelik önlem alınması ve destek sağlanması için gerekli çalışmaları yapar.
- m) Danışmanlık tedbiri kararı alınmış çocuğa ve çocuğun bakımından sorumlu olan kişilere ilgili mevzuat hükümlerince danışmanlık tedbiri hizmeti sağlar.
- n) Psikososyal önleme, koruma ve müdahale biriminin çalışmalarına katılır.

- o) Orta öğretim kurumlarında ödül ve disiplin kuruluna yönlendirilen çocuklarla gerektiğinde görüşme yapar ve görüşme raporunu kurula sunar.
- p) Mezun olacak öğrenciler için öğrencinin kişisel, eğitsel ve mesleki özelliklerini içeren değerlendirme raporunu okul yönetimi koordinasyonunda, sınıf rehber öğretmeni, veli ve öğrenci işbirliği ile hazırlar.
- q) Sunduğu hizmetlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla araştırma, izleme ve değerlendirme çalışmaları yapar.
- r) Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve ailelerine yönelik eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.
- s) Eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel gelişimini değerlendirmek üzere formlar hazırlanmasında BEP geliştirme birimi, öğretmenler ve ilgili personel ile iş birliği yapar (MEB, 2006 ve MEB, 2014).

2.2.3. Rehberlik Hizmet Türleri

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği Taslağı'nda rehberlik hizmet türleri üç başlık altında belirtilmektedir.

2.2.2.1. Eğitsel Rehberlik

Bireyin; yetenek, ilgi, ihtiyaç, değer, kişilik yapısı, imkân ve şartlarıyla uyumlu eğitsel kararlar alması, eğitime ilişkin olumlu tutum geliştirmesi, etkin öğrenmesi ve karşılaştığı eğitsel sorunların çözümüne destek olunması amacıyla birey ve ailesiyle eğitsel rehberlik hizmetleri yürütülür.

2.2.2.2. Mesleki Rehberlik

Bireyin; yetenek, ilgi, ihtiyaç, değer, kişilik yapısı, imkân ve şartlarıyla uyumlu mesleki kararlar alması amacıyla kendini ve meslekleri tanıması, seçimleri yapması, mesleğe hazırlanması ve başlaması, meslek hayatında gelişerek verimli bir şekilde ilerlemesi için mesleki rehberlik hizmetleri yürütülür.

2.2.2.3. Kişisel Rehberlik

Bireyin; bilişsel, sosyal, duygusal, ahlaki ve davranışsal açıdan tüm yönleriyle ve en üst düzeyde gelişimini desteklemek amacıyla kendini tanıması, karar verme ve problem çözme gibi çeşitli becerileri kazanması için kişisel rehberlik hizmetleri yürütülür. Kişisel rehberlik hizmetleri kapsamında çocuklara eğitim ve

gelişimleri ile ilgili sorunlarının çözümünde yol gösterme ile her türlü zorlu yaşam olayına yönelik önleyici ve koruyucu faaliyetler yürütülür (MEB, 2014).

2.2.4. Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik.

Eğitimciler ve uzmanlar, okul öncesi eğitimde rehberliğin önemini her zaman dile getirmelerine rağmen ülkemizde okul öncesi eğitime yönelik profesyonel bir rehberlik sistemi kurulamamıştır. Ülkemizde 2011 yılında bu konuda cesur bir adım atılarak 22 Şubat 2011 tarih ve 27854 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan norm kadro yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelikle bağımsız anaokullarına rehber öğretmen norm kadrosu verilmiştir. Anaokullarına önemli katkıları bulunan rehber öğretmenlerin normu 2014 Yılı Haziran ayında bilinmeyen nedenlerle iptal edilmiştir. İlkokullarda ise, yeterli rehber öğretmen bulunmadığından okul öncesi eğitim alan öğrencilere önemli bir katkı sağlanamamaktadır.

Yeşilyaprak’a göre; okul öncesi eğitim, geleceğe yönelik adımların bilinçli atılması gerektiği bir dönemdir. Bu dönemde çocuğa yönelik olarak planlanacak rehberlik hizmetleri, çocuğun geleceğe hazırlanmasında kendisini gerçekleştirmesine ve hayatını kolaylaştırmasına yönelik olacaktır. Rehberlik anlayışına sahip olan bir anaokulu / ana sınıfı öğretmeni bu dönemde çocuğun her yönüyle sağlıklı olarak gelişmesi, okul ortamına uyum sağlaması, potansiyellerini ortaya koyabilmesi için özgür, rahat, sıcak, güvenli bir atmosfer yaratmaya çalışır. Öncelikle çocuğun sağlıklı gelişmesi için gerekli olan fiziki ve sosyal çevreyi sağlar. Bu çevrede çocuklar, akran grupları içerisinde kendini tanımasını, yaşamı sürdürebilecek güç ve becerileri geliştirmesini, birlikte yaşama kurallarını öğrenirler. Grup, çocuğun yaşantısını doldurur, sosyal ve psikolojik doyumunu sağlar. Bu kurumlar, çocuğun bedenini kullanma, oyun oynama, merakını giderme, hayal ve isteklerini açığa vurma ve bağımsızlığını kazanma gibi temel gereksinimlerini de karşılar. Rehberlik hizmetlerinin işlevi de bu gereksinimleri karşılamaya dönüktür. Çünkü ancak gelişim gereksinimleri karşılanan çocuklar sağlıklı ve uyumlu olabilir (Akt: Kılıçoğlu, 2013).

08.06.2004 tarih ve 25486 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Okul Öncesi Kurumları Yönetmeliği’ne göre;

Çocukların psikolojik açıdan sağlıklı gelişimleri ve ortaya çıkabilecek sorunlarının çözümlenmesi amacıyla okul öncesi eğitim kurumlarında bir psikologun bulunması esastır.

Aynı yönetmelikte okul psikologunun görevlerini şu şekilde tanımlamaktadır:

- a) Çocukların psikolojik açıdan sağlıklı gelişimleri için gerekli önlemleri alır.
- b) Gereken testlerin yapılmasını ve kayıtlarının tutulmasını sağlar.
- c) Ruh sağlığı ve çocuk ruh sağlığı konularında kurumda bulunan tüm personele zaman zaman bilgiler verir.
- d) Aile eğitimi çalışmalarının plânlanması ve uygulanmasına aktif olarak katılır.

- e) Yapılan kontrollerde ortaya çıkan veya veli/öğretmen tarafından tespit edilen sorunlar ve sorunlu çocuklar ile ilgili özel çalışmalar yapar.
- f) Uzun süreli/sürekli hastalık, kaza, yaralanma, parçalanmış ailelerin çocukları ve ebeveynlerinden ayrı yaşama zorunluluğu konularında ilgili yönetici, öğretmen ve diğer personeli aydınlatır. Doğru teşhis konulmasını ve tedavisinin yapılmasını sağlar.
- g) Varsa özel eğitim gerektiren çocukların entegre eğitimlerine katılarak yapılan eğitime destek verir.

2.2.5. Rehberlik Anlayışının Dünyadaki Gelişimi

Eğitim faaliyetleri insanın varoluşu ile birlikte sürüp gelmekte olmasına rağmen, sistemli rehberlik faaliyetlerini eğitimin tarihi ile başlatılabilmek mümkündür. Rehberlik faaliyetleri okullarda 1800'lü yılların sonlarına doğru gelişip yaygınlaşmaya başlamıştır (Güvenç, 2001).

Rehberlik, esas itibariyle Amerikan toplumunda doğup şekil kazanmış bir uygulamalı bilim dalı olmuştur. Amerikan toplumuna kaynaklık eden temel ideal felsefe, insan olarak kişiye büyük değer vermiştir. Geçen yüzyılın sonlarında, Amerikan toplumunda birçok eğitimci, düşünür ve vatandaşlar, okulların, gençleri, bütün haklarını daha iyi kullanabilecek birer psiko-sosyal varlık olarak ve topluma katkıda bulunacak birer üretici olarak daha iyi yetişmeleri konusunda yakından ilgilenmeye başlamıştır (Tan, 1995).

Keleşoğlu (1988), Amerika'da psikolojik danışman ve rehberliğin gelişimi maddeler halinde şöylece özetlemektedir:

1. Bugünkü geniş anlamında olmasa bile, ilk kez 1890'larda Amerika'da California eyaleti okullarında rehberlik uygulamaları ile yakından ilgili bazı yeniliklerin yer aldığı görülmektedir. Bu yenilikler arasında öğrencilerin bireysel olarak incelenmesi, öğrencilere danışma, işe yerleştirme ve okulu bitirenleri izleme gibi uygulamalar sayılabilir.

2. Mesleki rehberliğe ağırlık veren ilk rehberlik uygulamaları ve bu uygulamaların örgütlenmesi 1900'lerde Boston okullarında başlatılmıştır. Bu çalışmalara paralel olarak aynı dönemde Michigan okullarında da benzeri uygulamaların başlatıldığı bilinmektedir. Bu dönemde, ilk kez danışman olarak okullarda bazı personelin rehberlikle ilgili görevler aldığı görülmektedir.

3. Boston'da mesleki rehberlikle başlayan ilk rehberlik uygulamalarının öncüsü Frank Parsons'dur. Parsons'un rehberliğe olan inancı ve başlangıçtaki katkısı rehberlik alanında her zaman önemsenmiştir. Parsons 1908'de rehberlikle ilgili çalışmaları bir bütünlüğe kavuşturmak amacı ile okul dışında, "Boston Meslek

Bürosu” nu (the Vocation Bureau of Boston) kurmuştur. Bu kuruluş rehberlikle ilgili ilk kuruluş niteliğindedir. Büro'nun amacı ilgi ve yeteneklerine uygun olarak gençlerin meslek seçmelerine yardımcı olmak idi.

4. 1909 – 1915 yılları arasında rehberlik uygulamalarının yaygınlaşmakta olduğu ve Boston okullarında 117 kadar personelin uzman olarak rehberlikle ilgili görevlere atanmış bulunduğu görülmektedir. 1913'te öğrencilere, öğretmenlere ve velilere meslekler hakkında bilgi vermek üzere “Boston Mesleki İnfomasyon Dairesi” (Boston Vocational Information Department); daha sonra 1915'te “Boston Mesleki Rehberlik Dairesi” Department of Vocational Guidance kurulmuştur. Bu arada, rehberlik uygulamalarının ve bu uygulamalarla ilgili rehberlik uzmanı yetiştirmenin ilk standartları ortaya konulmuştur.

Boston'daki bu gelişmelere paralel olarak Amerika'nın öteki eyaletlerinde de rehberlik çalışmaları sürdürülmüştür. New York kenti okullarında Boston'dakilere benzer çalışmalar yapılmış; 1911'de Ciccinnati kenti okullarında rehberlik uygulamaları başlatılmıştır. Michigan eyaleti okullarında daha önce başlatılan rehberlik çalışmaları da aynı hızla gelişmiştir.

Amerika'da rehberlik uygulamaları genişlerken mesleki örgütlenme hızlı bir gelişme gösterdiği; psikolojik danışma ve rehberlik alanının bir meslek olarak kabul edildiği ve rehberlik çalışmalarına devletin parasal katkısının sağlandığı dikkati çekmektedir.

5. 1910'da ilk mesleki rehberlik kongresi Boston'da toplanmıştır. Bu kongre ulusal düzeyde mesleki bir örgüt kurmanın ilk temellerini atmış; arkasından “Ulusal Mesleki Rehberlik Derneği” (National Vocational Guidance Association) kurulmuştur. Mesleki rehberlik üzerinde ikinci ulusal kongre 1912'de New York'ta; üçüncü kongre 1913'de Michigan eyaletinde toplanmıştır. Bu örgütsel gelişmeler rehberlik çalışmalarının kısa sürede halk tarafından benimsenip kabul edilmesini sağlamıştır.

6. 1958'de kabul edilen “Ulusal Savunma Eğitim Yasası” ile (National Defense Education Act of 1958) psikolojik danışma ve rehberlik çalışmaları bütün boyutları ile federal hükümet tarafından parasal desteğe kavuşturulmuştur. Bu parasal destek, uygulamaların yaygınlaştırılması ve uzman personel yerleştirilmesi bakımlarından psikolojik danışma ve rehberlik alanında gelişmeye büyük katkıda bulunmuştur.

7. Amerika'da başlangıçta mesleki rehberlik çalışmaları olarak sürdürülen rehberlik uygulamaları kısa sürede eğitsel, kişisel sosyal rehberlik konularını da bünyesinde toplamış ve bugünkü geniş kapsamına erişmiştir. 1952 yılında ülke içinde etkinlik gösteren türlü rehberlik derneklerinin ortak çalışmaları ile örgütlenmede bütünlük sağlanmış; tüm kişilik ve rehberlik hizmetlerini bünyesinde

toplayan “Amerikan Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Derneği” (American Personnel and Guidance Association) kurulmuştur.

Amerikan Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Derneği halen Amerika’da psikolojik danışma ve rehberlik alanının ulusal düzeyde en güçlü mesleki örgütüdür (Kepçeoğlu, 1988).

Rehberliğe ilişkin yayımlarda, rehberliğin tarihçesine ilişkin olarak verilen bilgilerde ve yapılan açıklamalarda Avrupa ülkelerindeki eğitim sisteminde rehberlik konusuna çok az yer verildiğini hatta bazılarında hiç yer verilmediğini görmekteyiz. Özellikle psikolojide Ölçme ve Değerlendirme ile Farklar Psikolojisinin, önce Avrupa ülkelerinde ele alınarak geliştirilmiş olduğunu görmekteyiz. Bunun nedenini, rehberliğin okul sisteminde çok daha sonraları ele alınmış olmasına ve eğitim felsefesindeki ve uygulamalardaki geleneksel ve değişmeye karşıt özelliklerde bulabiliriz (Özoğlu, 2007).

Rehberliğe temel olan bilimler, özellikle psikolojik ölçme ve değerlendirme ile bireysel ayrılıklar psikolojisi önce Avrupa ülkelerinde gelişmeye başlamıştır. Buna karşın rehberlik, bu ülkelerdeki okullara çok sonradan girebilmiştir. Buna neden olarak; söz konusu ülkelerin eğitim felsefeleri ile eğitim uygulamalarına egemen olan ve gelişmeyi etkileyen geleneksel tutum gösterilmektedir. 2. Dünya Savaşı sırasında Avrupa ülkelerinde, çocuk ve gençlere yönelik okul dışı birçok kurum oluşturulmuştur. Bu kurumlar, çocuk ve gençlere ilişkin sağlık, iş bulma, toplumsal hizmet, özel hizmet ve suçluluğu önleme gibi hizmetleri örgütlemeye çalışmışlardır. Daha sonra, okul bitiren gençlerin mesleklere yerleştirilmelerini sağlama çalışmalarına da yönelmişlerdir. Avrupa’da rehberlik çalışmalarının, ortaokullarda yani orta öğretimin birinci döneminde önem kazandığı görülmektedir. Genel olarak Avrupa’da rehberlik 1950’li yılların sonlarında gelişmeye başlamıştır, fakat uygulamaya geçişin Amerika’ya göre geç olduğu söylenebilir. Avrupa okullarındaki rehberlik uygulamalarında genellikle test ve envanter gibi psikolojik ölçme araçları fazla kullanılmakta, öğretmenlerin öğrenciler hakkındaki gözlemleri esas alınmaktadır (Girgin, 2005).

2.2.6. Rehberlik Anlayışının Türkiye’deki gelişimi

Ülkemizde rehberlik, uygulamalar bakımından yeni olmakla birlikte fikir ve kavram olarak oldukça uzun bir geçmişe sahiptir. Özellikle son yıllarda psikolojik danışma ve rehberlik, eğitim ortamında en çok sözü edilen bir kavram ve uygulama olarak görünmektedir. Doğrudan doğruya rehberlik olarak gösterilmişse de okul programlarında ve okul yönetmeliklerinde rehberlik anlayışına uygun birçok kavramların uzun süredir yer aldığı görülmektedir. Bu tür yeniliklerin programda yer alması Cumhuriyetin kurulmasından hemen sonraki yıllara kadar inmektedir (Kepçeoğlu, 1988).

Özoğlu (2007), 1950’li yıllardan günümüze rehberlik anlayışındaki gelişmeleri şöyle özetlemektedir:

1960'lı yıllarda ülkemizin girmiş olduğu planlı kalkınma dönemi, eğitim sistemimizde de bazı yeni görüşleri ve bunlara ilişkin uygulamaları etkili kılmaya başlamıştır. Planlı kalkınma çerçevesinde insan gücü yetiştirme açısından eğitimin rolü üzerinde belirli bir vurgulama Rehberliğin eğitimdeki önemini yeni bir biçimde ortaya koymuştur. Bu yeni biçimde Rehberlik, insan gücü planlamasına katkısı ölçüsünde eğitim uygulamalarında yer alma durumundadır. VII. ve VIII. Milli Eğitim Şuraları planlı kalkınma döneminin benimsediği ilkeler çerçevesinde eğitim uygulamalarının sistem ve işleyişini ele alan ve belirli görüşleri ve yaklaşımları benimseyerek gerekli tedbirleri oluşturan dönüm noktaları niteliğini kazanmıştır. Eğitim sistem ve uygulamalarının bireye yönelik olarak, bireylerin yetenek, ilgi, başarı ve istekleri çerçevesinde geliştirilmesi, toplumsal ve bireysel gelişme için önemli kabul edilmiştir.

Ortaöğretimin yükseköğretim kapısına getirdiği ve yığıldığı öğrenci kitlesinin 1960'lı yıllarda yarattığı sorunlar ülkenin en önemli sorunlardan biri haline gelince, VIII. Milli Eğitim, ortaöğretim sistemimizin yeniden düzenlenmesini ve yükseköğretime geçişi esas konu yapmış ve soruna ilişkin birçok kararlar almıştır. Bu Şûranın almış olduğu kararlardan büyük bir kısmı Milli Eğitim Bakanlığı'na benimsenerek 1970-1971 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Bu kararların uygulamaya konması, okullarda Rehberlik çalışmalarının başlatılmasında önemli bir dönüm noktası olmuştur. Öğrencileri yetenek, ilgi, başarı ve isteklerine göre yönlendirmek, lisenin ilk yılını yönlendirmek sınıfı olarak belirleme, öğrencileri hem yükseköğretime hem de iş hayatına yönlendirmek işleminde objektif ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yararlanma ve rehberlik etkinlikleri ile bu yönlendirmeyi destekleme fikri dikkati çeken gelişmelerdir. Bu çerçevede 23 lisede Rehberlik programı başlatılmış ve bu sayı 1974-75 öğretim yılında 120'yi aşmıştır. 1980'lere girerken bu sayı artmış, ama tüm liselerde başlatılmamış ve ilk uygulama coşkusu sürdürülüp gelişme sağlanamamıştır. Ders geçme ve kredi düzeni diye özetlenecek bu uygulamaya 1980'den önce son verilmiştir. Aynı hızla olmamakla beraber okullarda Rehberlik servisleri kurulması sürdürülmüştür.

1974 yılında yapılmış olan IX. Milli Eğitim Şûrasının, eğitimde Rehberlik konusunda ele aldığı konular ve ulaştığı kararlar, yönlendirmek işlevini belirli bir noktadan çıkararak sürekli bir özelliğe kavuşturma yönünde olmuştur.

1990 yılında, yükseköğretimin önüne, yığılan ortaöğretim mezunlarının yarattığı sorunların yanı sıra, öğrenci akışındaki "sınıfta kalma" sorunu gün geçtikçe büyümüş ve yeni arayış ve girişimlere yol açmıştır. Yapılan komisyon çalışmaları, hazırlanan raporlar ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın kararları çerçevesinde, 1991-1992 öğretim yılından itibaren ortaöğretim kurumlarının yaklaşık yüzde 90'ında "Ders Geçme ve Kredi Sistemi" adlı bir uygulamaya, yeterli ve gerekli hazırlık yapılmadan başlanılmıştır. Bu uygulamanın "öğrencinin merkez olduğu" eğitim anlayışı içinde ele alındığı ileri sürülmekte ise de bu girişimin, sisteme bir "yama" sağlama görünümünü dikkati çekmiştir.

Ortaöğretimde bilimsel çalışmaların, komisyonların önerdiği ve çağın öngördüğü, öğrencilerin yönlendirilmesine yönelik sistem değişikliği için gerekli

hazırlık ve çalışmalarını, yasal ve eğitsel, örgütsel ve gerekli elemanlar ve araç - gereç geliştirme boyutlarını kapsayacak biçimde başlatılmadığı görülmüştür. Ders Geçme ve Kredi modelinin uygulanmasının, okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma bürolarının, elemanlarını ve hizmetlerini gerekli kılmasına rağmen bu göz ardı edilmiştir. Psikolojik Ölçme araçları, bu modele uygun bir merkezi örgütlenme Milli Eğitim Bakanlığı'nın, merkez örgütünde öğrenci işleri ile ilgili bir birim gibi gerekler henüz ele alınmamıştır.

1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, belli sayıdaki bilimsel araştırmaların bulgularına, öğrencilerin, velilerin ve eğitim ile ilgili kurumların Ders Geçme ve Kredi modelinin uygulanmasına, politik ve bürokratik bir karar ile olumlu değerlendirmelerine karşın son vermiş ve daha önce yetersiz ve sorunlu olduğu kabul edilen "sınıf geçme" uygulamasına acele bir biçimde yeniden geçilmiştir.

1996 yılında ise, XV. Milli Eğitim Şûrası kararlarının uygulanmasına ilişkin İcrâ Planında, Rehberlik ve Psikolojik Danışma etkinliklerini kapsayan kararlara yer verildiğini görmekteyiz. Bu İcrâ planında Yönelme yerine yönlendirme kavramına yer verilmiş olmasına rağmen öğrencilerin gerçek yönlendirmesinin dokuzuncu sınıftan itibaren başlatılması öngörülmüştür. Rehberlik hizmetleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanında en az lisans eğitiminden geçmiş elemanlarca yürütülecektir. Rehberlik hizmetleri kadrolarına alan dışından atama yapılmayacaktır (MEB, TTK, Bakan Emri 1996/2). Bu belgede dikkati çeken husus, eğitimde yönlendirme kavramına yer verilerek, Rehberlik hizmetleri kadrolarından söz edilmesidir. Bu umut verici kararların yaşama geçirilmesi beklenecektir (Özoğlu, 2007).

Günümüz Türkiye'sinde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak illerdeki Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin koordinatörlüğünde, okullarda kurulmuş olan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servislerince yürütülmektedir. Bu servislerde psikolojik danışman (rehber öğretmen) bulunmaması halinde, bir müdür yardımcısı ya da rehberliğe yatkın bir öğretmen rehberlik çalışmalarını okul düzeyinde koordine etmekle görevlendirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nca 2004 yılında yayımlanan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması konulu 65 numaralı genelge gereği, bu çalışmalara eğitim bölgesindeki okullardaki psikolojik danışmanlar ve Rehberlik ve Araştırma Merkezleri destek vermektedir (Konca, 2007).

Öğretmenlerin rehberlik anlayışı kazandırılarak bu konuda yeterli bilgi ve beceri ile donatılmaları gereklidir. Ülkemizde bu alandaki örgütlenmeye değinmek yararlı olabilir. Rehberlik alanında bir mesleki örgütlenme ancak 1989 yılında gerçekleştirilebilmiş ve 'Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği' (PDR-DER) kurulmuştur. 2002 yılı sonunda üye sayısı henüz 760 olan bu dernek, yılda iki olmak üzere "Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi" yayınlamakta ve iki yılda bir bu alanda yapılan araştırmaların ve sorunların meslek elemanları ve ilgililerce paylaşılması amacıyla ulusal düzeyde kongreler düzenlenmektedir (Yeşilyaprak, 2005).

Bu gün ülkemizdeki okullarda rehberlik faaliyetleri 2001 yılında yayımlanan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği çerçevesinde yapılmaktadır. Bu yönetmelik çerçevesinde okullardaki rehberlik faaliyetlerini Okul Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Yürütme Komisyonu yürütmektedir.

2001 yılından sonra rehber öğretmen sayılarının hızla artmasıyla, rehberlik anlayışı ile ilgili çok hızlı değişim ve gelişmeler olduğu görülmektedir.

Anaokullarında ise, rehber öğretmen normunun verilmesi henüz çok yenidir. 22 Şubat 2011 tarih ve 27854 sayılı resmi gazetede yayınlanan norm kadro yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelikle bağımsız anaokullarına rehber öğretmen verilmiştir. Bu yönetmelik sonrasında anaokullarında rehberlik servisleri kurulmaya başlamıştır.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2012 Ağustos ayında Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı hazırlamış, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın onayına sunmuştur. Bu programın 2012-2013 öğretim yılında pilot uygulamasının yapılması ve uygulama sonuçları doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılması kararlaştırılmıştır.

18.06.2014 Tarih ve 29034 sayılı resmi gazetede yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumu Yönetici ve Öğretmenlerinin Norm Kadrolarına İlişkin Yönetmelikle bağımsız anaokullarındaki rehberlik normu iptal edilmiş ve rehberlik servisleri kapatılmıştır.

2.2.7. İlgili Araştırmalar

Yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda konu ile ilgili ülkemizde ve dünyada fazla bir araştırma yapılmadığı, ülkemizdeki tek araştırmanın Malatya ilinde yapıldığı ve araştırmamızla örtüştüğü tespit edilmiştir.

Tekin (2012), “Erken Çocukluk Eğitiminde Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri” isimli araştırmasında, Malatya’da bulunan devlet anaokullarında danışmanlık ve rehberlik hizmetlerini incelemiştir. Malatya merkezindeki 6 resmi anaokulunda yapılan nitel araştırmanın sonucunda, erken çocukluk eğitiminde, küçük çocuklar ve onların ailelerine yönelik bir uzman tarafından danışmanlık yapılmasının gerekliliği, ailelerin çocuklarının gelişimleri ile ilgili sürekli bir uzman danışmana ihtiyaçları duydukları, öğretmenlerin çocuklar ve aileleriyle ilgili konularda hizmetiçi eğitime ihtiyaçları olduğu, tespit edilmiştir. Araştırmada, çocuklar ve aileleri dış kurumlara yönlendirilmede, dış kurumlarla koordinasyonu sağlamada bir danışman ve psikoloğun gerekliliği ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucuna göre; öğretmenler, ebeveynler ve çocuklar için profesyonel danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin Türkiye’deki erken çocukluk eğitim sistemine entegre edilmesi hayati bir önem taşımaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın modeli, çalışma grubu, yapılan çalışmalarla ilgili açıklamalar, veri toplama araçları, veri toplama süreci, elde edilen verilerin analizi, geçerlik ve güvenilirlik ile araştırmacı rolüne ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır.

Rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri bağımsız anaokullarındaki eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında görev yapan yöneticiler, okulöncesi öğretmenleri, okul psikolojik danışmaları ve veliler tarafından rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin nasıl algılandığını ortaya koymak için, yapılan bu çalışmada, araştırma yapılacak kişilerin duygu ve düşüncelerinden derinlemesine yararlanma fırsatı sunduğu için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Patton (1990)'a göre; nitel araştırmaların amacı, araştırılan konunun derinlemesine, ayrıntılı, doğrudan gerçekçi bir şekilde ele almaktır. Araştırmaya konu olan bireylerin görüş ve deneyimlerinin, yapılan gözlemlerin ya da dokümanlar yoluyla elde edilen verilerin mümkün olduğunca ayrıntılı ve derinlemesine ele alınması, araştırma sonucunda ulaşılan sonuçların geçerlik ve güvenilirliğinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Akt: Sadioğlu, 2011). Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yapılmıştır. Durum çalışması nitel araştırmada çok yaygın olarak kullanılan bir yaklaşımdır. Nitel durum çalışmasının en önemli özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu yöntemin en önemli avantajı ise araştırmacıya çok özel bir konu ya da durum üzerinde yoğunlaşma fırsatı vermesidir (Çepni, 2012).

Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir. Olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için görüşmenin araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özellikleri kullanılması gerekmektedir. Araştırmacının, görüşülen bireyle güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamı oluşturabilmesi önemlidir. Böyle bir ortamın içinde bireyler kendilerinin bile daha önce farkında olmadıkları ya da üzerinde fazla düşünmedikleri yaşantıları ve anlamları dışa vurabilir, ortaya koyabilirler. Olgubilim araştırmalarında görüşmeler genellikle uzundur. Yaşantıların derinliğine ortaya konması ve açıklanması için araştırmacının, görüşülen birey ya da bireylerle yoğun bir etkileşim içine girmesi gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu araştırmada; veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme, önceden planlanmış bir hedefe yönelik olarak yapılan, karşısındakine sorular sorarak cevaplar alınan karşılıklı etkileşime dayalı bir iletişimdir. Görüşme sürecinin önceden planlanmış ve amaçlarının belirlenmiş olması görüşme tekniğini, bir sohbet olmaktan farklı hale getirir. Görüşmede kullanılan soru ve cevap yöntemi de veri toplarken bir ilişki kurma ve veriye ulaşma yolu olarak düşünülebilir. nitel araştırmalarda görüşmecinin amacı, görüşme yapılan kişinin i dünyasını tanıyarak onun olaylara bakış açısı hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Araştırmada; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri incelenmiştir. Veriler, araştırma kapsamında görüşülecek dört grup için birbirine paralel, önceden hazırlanmış görüşme sorularına dayalı olarak ses kayıt cihazı ile elde edilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma verilerinin elde edildiği kaynakların seçimi araştırma sonuçlarının temsil yeteneği ve benzer gruplar ya da ortamlar için anlamlılığı bakımından önemlidir. Nitel araştırmada nicel araştırmadan farklı olarak, sonuçlarını evrene genelleme kaygısı yaşanmadığından nitel araştırma yaklaşımı indirgemeci bir anlayış taşımamaktadır. (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Bu araştırmanın çalışma grubunu İzmır ili merkez ilçelerindeki rehber ğretmeni bulunan ve rehberlik servisi kurulmuş olan resmi bağımsız anaokulları oluştırmaktadır. Bu kapsamda, Aliağa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, eşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı olmak üzere 15 ilçedeki 20 resmi bağımsız anaokulu ve buralarda görev yapan 20 psikolojik danışman, 40 okul idarecisi, 60 okul öncesi ğretmeni ve 60 ğrenci velisinden çalışma grubu oluşturularak görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan idareciler, rehber ğretmen, okulöncesi öğretmenleri ve velilerin okullarındaki rehberlik faaliyetlerini samimiyetle açıklayacakları düşünüldüğü için araştırmada görüşme yöntemi seçilmiştir. Araştırmacının Bornova İlçesi'nde bir anaokulda idareci olması, çalışma grubunun görüşmede rahat olmasına ve samimi cevaplar vermesine katkı sağlamıştır. Araştırmacı, alışma grubuna isimlerinin deşifre edilmeyeceğini, isimleri için sadece kodlama yapılacağını görüşmeden önce kişilere açıklamıştır. Araştırmacı tarafından idareciler İ, Rehber ğretmenler (psikolojik Danışman) R, Okulöncesi ğretmenleri  ve veliler V ile kodlanmıştır.

Tablo:1 İzmir İlinde Araştırma yapılan ilçe ve okullar

İLÇE ADI	OKUL ADI
1	ALİAĞA Aliağa Anaokulu
2	BALÇOVA Mehlika-Emir Altay Anaokulu
3	BAYRAKLI Bayraklı Merkez Anaokulu
4	BORNOVA Altındağ Anaokulu
5	BUCA Avukat İlhan Ege Anaokulu Buca Anaokulu
6	ÇEŞME Mehmet Akpınar Anaokulu
7	GAZİEMİR Çağdaş Yaşam Öğretmen Nuriye Akman Anaokulu
8	GÜZELBAHÇE Güzelbahçe Anaokulu
9	KARABAĞLAR Vilayetler Hizmet Birliği Anaokulu-1 Vilayetler Hizmet Birliği Anaokulu-2
10	KARŞIYAKA Karşıyaka Anaokulu Nezahat Ertan Anaokulu Sezai-Gönül Akdağ Anaokulu
11	KEMALPAŞA Kemalpaşa Anaokulu
12	KONAK Duatepe Anaokulu Zübeyde Hanım Anaokulu
13	MENDERES Nene Hatun Anaokulu
14	NARLIDERE Merkez Anaokulu
15	TORBALI Zübeyde Hanım Anaokulu

3.2.1. Katılımcılara İlişkin Genel Bilgiler

3.2.1.1. Araştırmaya Katılan Rehber Öğretmenlere İlişkin Genel Bilgiler

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formuna verilen cevaplardan görüşmeye katılan rehber öğretmenlerin, cinsiyet, yaş, medeni durum, doğum yeri, eğitim durumu, mesleki kıdemi, bulunduğu okulda çalışma süresi ve mezun olduğu bölüm hakkında bilgiler toplanmıştır.

Bu araştırma, İzmir iline bağlı 15 ilçede, psikolojik danışman norm kadrosu bulunan 20 bağımsız anaokulunda yapılmıştır. Bu okullardan 10 tanesi bulunduğu ilçede tek okul konumundadır. Araştırmanın yapıldığı dönemde Aliağa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Kemalpaşa, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçelerinde rehber öğretmen norm kadrosu bulunan sadece birer resmi bağımsız anaokulu bulunmaktadır. Buca, Karabağlar, Karşıyaka ve Konak ilçelerinde birden fazla anaokulu bulunmaktadır. Birden fazla resmi bağımsız anaokulu bulunan ilçelerde en eski ve öğrenci sayısı en fazla olan anaokulu araştırmaya dâhil edilmiştir.

Görüşme grubundaki psikolojik danışmanların cinsiyetlerine bakıldığında 11'i bayan ve 9'unun erkek olduğu görülmektedir (tablo:2).

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanlardan birisi dışında, diğerlerinin 24-45 yaşları arasında olduğu, sadece bir öğretmenin 46-55 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Gruptaki psikolojik danışmanların çoğunun orta yaş ve orta yaşın altında olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Psikolojik Danışmanların Kişisel Bilgi Tablosu

GÖRÜŞME	CİNSİYETİ	YAŞ ARALIĞI	MEDENİ DURUMU	DOĞUM YERİ	MESLEK İ KIDEMİ	BU OKULDA ÇALIŞMA SÜRESİ	MEZUN OLDUĞU BÖLÜM
R-1	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	17	1	EPÖ
R-2	ERKEK	24-35	EVLİ	İLÇE	13	1	PDR
R-3	ERKEK	36-45	EVLİ	KÖY	18	2	EPH
R-4	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	11	2	PDR
R-5	BAYAN	36-45	BEKÂR	İLÇE	17	2	PDR
R-6	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	8	2	PDR
R-7	ERKEK	36-45	BEKÂR	İL	16	1	PDR
R-8	BAYAN	36-45	BEKÂR	İLÇE	17	2	PSİKOLOJİ
R-9	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	6	1	PSİKOLOJİ
R-10	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	15	2	PDR
R-11	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	12	1	PDR
R-12	ERKEK	46-55	EVLİ	KÖY	20	2	EPÖ
R-13	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	3	1	PDR
R-14	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	14	2	PDR
R-15	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	7	1	PDR
R-16	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	20	2	EPH
R-17	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	16	2	PDR
R-18	BAYAN	36-45	BEKÂR	İL	18	1	EPH
R-19	ERKEK	24-35	BEKÂR	İLÇE	8	1	PDR
R-20	ERKEK	36-45	BEKÂR	KÖY	14	1	EPÖ

Görüşme yapılan psikolojik danışmanlardan 14'ünün evli, 6'sının bekar olduğu tespit edilmiştir. Evli psikolojik danışmanlardan 6'sı erkek olup 8 tanesinin bayan olduğu, bekâr psikolojik danışmanlardan 3'ünün erkek, diğer 3 tanesinin bayan olduğu görülmektedir.

Araştırma grubundaki psikolojik danışmanların doğum yerleri incelendiğinde; 3' ünün köyde doğduğu, 6'sının ilçede ve 11 psikolojik danışmanın ilde doğduğu görülmektedir. Köyde doğan psikolojik danışmanların tamamının erkek olduğu, ilçede doğan erkek psikolojik danışman sayısının 4 olduğu, 2'sinin bayan olduğu görülmektedir. İlde doğanların ise, 2'sinin erkek, 9'u bayandır.

Çalışma grubundaki psikolojik danışmanların mesleki kıdemine yönelik şu bilgilere ulaşıldı: Görüşme yapılan 20 psikolojik danışmanın mesleki kıdemleri 3-20 yıl arasında değişmektedir. Psikolojik danışmanların ortalama kıdemleri 13 yıl olmasına rağmen 14-18 yıl arasında çalışanların sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmamız kapsamındaki anaokullarındaki rehber öğretmenlerin buldukları okullarda çalışma süreleri 1-2 yıl arasında değişmektedir. Daha önceki bölümlerde anlatıldığı gibi anaokullarında rehber öğretmen normları ilk kez 22 Şubat 2011 tarih ve 27854 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Norm Kadro Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile verilmiştir. Bu sebeple bu okullarda rehberlik servisleri çok yenidir. Bu araştırmaya katılan 20 öğretmenden 10 unun mesleki kıdemi 1 yıl, 10 unun kıdemi 2 yıldır.

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların mezun oldukları bölümlere bakıldığında; 3'ünün Eğitim Programları ve Öğretimi (EPÖ), 12'sinin psikolojik danışma ve rehberlik (PDR), 3'ünün Eğitimde psikolojik hizmetler (EPH) ve 2'sinin psikoloji bölümünden mezun oldukları anlaşılmıştır.

3.2.1.2. Araştırmaya Katılan Okul İdarecilerine İlişkin Genel Bilgiler

Araştırma yapılan 20 okulun her birinden 2 idareci ile görüşme yapılmıştır. Görüşme grubundaki okul idarecilerinin cinsiyetlerine bakıldığında 24 kişinin bayan ve 16 kişinin erkek olduğu görülmektedir (tablo:3).

Araştırmaya katılan okul idarecilerinden 13'ünün 24-45 yaşları arasında olduğu, 21 katılımcının 36-45 yaş aralığında olduğu, 6 okul idarecisinin de 46-55 yaşları arasında olduğu görülmektedir.

Görüşme yapılan okul idarecilerinden 26'sının evli, 14'ünün bekar olduğu tespit edilmiştir. Evli okul idarecilerinden 16 kişinin erkek olduğu, 10 tanesinin bayan olduğu, bekâr okul idarecilerinden 1'inin erkek, diğer 13 tanesinin kadın olduğu görülmüştür.

Araştırma grubundaki okul idarecilerinin doğum yerleri incelendiğinde; 10 okul idarecisinin köyde doğduğu, 12 okul idarecisinin ilçede ve 18 okul idarecisinin ilde doğduğu görülmüştür. Köyde doğan okul idarecilerinden 5'i erkek, 5'i bayan, ilçede doğan erkek okul idarecisi sayısının 2 olduğu, 10 okul idarecisinin bayan olduğu görülmektedir. İlde doğan okul idarecilerinin ise; 9'u erkek, 9'unun bayan olduğu görülmüştür.

Çalışma grubundaki okul idarecilerinin mesleki kıdemine yönelik şu bilgilere ulaşıldı: Görüşme yapılan 40 okul idarecisinin mesleki kıdemleri, 6-34 yıl arasında değişmektedir. Okul idarecilerinin ortalama kıdemleri 16 yıldır.

Araştırma kapsamındaki anaokulları okul idarecilerinin buldukları okullarda çalışma süreleri 1-9 yıl arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan 40 okul idarecisinden 17'sinin mesleki kıdem 1 yıl, 7'sinin kıdem 2 yıl, 11'inin kıdem 3 yıl, 2'sinin kıdem 5 yıl, 2'sinin kıdem 6 yıl ve 1'inin 9 yıl olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Okul İdarecileri Kişisel Bilgi Tablosu

GÖRÜŞME	CİNSİYETİ	YAŞ ARALIĞI	MEDENİ DURUMU	DOĞUM YERİ	MESLEKİ KIDEMİ	BU OKULDA ÇALIŞMA SÜRESİ	MEZUN OLDUĞU BÖLÜM
İ-1	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	12	1	SINIF ÖĞR
İ-2	ERKEK	36-45	EVLİ	KÖY	11	1	OKULÖNC
İ-3	BAYAN	24-35	BEKÂR	İL	11	1	OKULÖNC
İ-4	BAYAN	24-35	BEKÂR	İLÇE	10	1	OKULÖNC
İ-5	ERKEK	36-45	EVLİ	KÖY	14	1	PDR
İ-6	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	18	1	PDR
İ-7	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	14	6	OKULÖNC
İ-8	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	9	5	OKULÖNC
İ-9	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	23	1	OKULÖNC
İ-10	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	19	2	EPÖ
İ-11	ERKEK	24-35	EVLİ	KÖY	12	3	OKULÖNC
İ-12	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	12	2	OKULÖNC
İ-13	ERKEK	36-45	BEKÂR	İL	15	2	PDR
İ-14	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	14	3	OKULÖNC
İ-15	ERKEK	24-35	EVLİ	İL	6	1	PDR
İ-16	BAYAN	46-55	EVLİ	KÖY	28	2	OKULÖNC
İ-17	ERKEK	36-45	EVLİ	KÖY	22	1	OKULÖNC
İ-18	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	14	1	PDR
İ-19	BAYAN	36-45	BEKÂR	İLÇE	25	1	OKULÖNC
İ-20	ERKEK	36-45	EVLİ	İL	17	1	OKULÖNC
İ-21	BAYAN	46-55	BEKÂR	İLÇE	22	3	OKULÖNC
İ-22	BAYAN	36-45	BEKÂR	İLÇE	24	5	OKULÖNC
İ-23	BAYAN	46-55	EVLİ	İL	29	3	OKULÖNC
İ-24	BAYAN	24-35	BEKÂR	İL	9	3	OKULÖNC
İ-25	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	16	6	OKULÖNC
İ-26	BAYAN	36-45	BEKÂR	İL	18	1	PDR
İ-27	BAYAN	46-55	BEKAR	İLÇE	20	9	OKULÖNC
İ-28	BAYAN	36-45	BEKÂR	İL	14	2	OKULÖNC
İ-29	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	7	1	OKULÖNC
İ-30	ERKEK	46-55	EVLİ	İL	29	2	OKULÖNC
İ-31	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	8	1	OKULÖNC
İ-32	BAYAN	24-35	BEKÂR	İLÇE	8	3	OKULÖNC
İ-33	BAYAN	46-55	BEKÂR	KÖY	34	3	OKULÖNC
İ-34	BAYAN	36-45	BEKÂR	İLÇE	20	3	OKULÖNC
İ-35	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	18	1	OKULÖNC
İ-36	BAYAN	24-35	BEKÂR	İL	10	2	OKULÖNC
İ-37	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	12	3	OKULÖNC
İ-38	ERKEK	36-45	EVLİ	KÖY	18	3	OKULÖNC
İ-39	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	16	3	OKULÖNC
İ-40	BAYAN	24-35	BEKÂR	KÖY	8	1	OKULÖNC

Araştırmaya katılan okul idarecilerinin mezun oldukları bölümlere bakıldığında; 1 okul idarecisinin Eğitim Programları ve Öğretimi (EPÖ), 1 okul idarecisinin sınıf öğretmenliğinden mezun olduğu, 6 okul idarecisinin psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) ve 2 okul idarecisinin okulöncesi öğretmenliği bölümünden mezun olduğu anlaşılmıştır.

3.2.1.3 Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerine İlişkin Genel Bilgiler

Araştırma yapılan 20 okulun her birinden 3 okulöncesi öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Görüşme grubundaki okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlerine bakıldığında 56 kişinin bayan ve 4 kişinin erkek olduğu görülmüştür (tablo:4).

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden 2'sinin 18-25 yaşlarında, 37 sinin 24-35 yaşları arasında, 18'inin 36-45 yaşları arasında, 3'ünün de 46-55 yaşları arasında olduğu görülmüştür.

Görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerinden 49'unun evli, 11'inin bekar olduğu tespit edilmiştir. Evli okul öncesi öğretmenlerinden 3'ünün erkek olduğu, 46' sının bayan olduğu, bekâr okul öncesi öğretmenlerinden 1'inin erkek, diğer 10'unun bayan olduğu görülmüştür.

Araştırma grubundaki okul öncesi öğretmenlerinin doğum yerleri incelendiğinde; 31 okul öncesi öğretmenlerinin ilde doğduğu, 23 okul öncesi öğretmenin ilçede ve 6 okul öncesi öğretmenin köyde doğduğu görülmüştür. İlde doğan okul öncesi öğretmenlerinden 1'i erkek, 30'u bayandır, ilçede doğan erkek okul öncesi öğretmenlerinin bulunmadığı, ilçede doğan 23 okul öncesi öğretmenin bayan olduğu görülmüştür. Köyde doğan okul öncesi öğretmenlerinden; 2'si erkek, 4'ünün bayan olduğu görülmüştür.

Çalışma grubundaki okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemine yönelik şu bilgilere ulaşıldı: Görüşme yapılan 60 okul öncesi öğretmenin mesleki kıdemleri 1-29 yıl arasında değişmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin ortalama kıdemleri 10 yıldır.

Araştırma kapsamındaki anaokullarında, okul öncesi öğretmenlerinin buldukları okullarda çalışma süreleri 1-10 yıl arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan 60 okul öncesi öğretmeninden 24'ünün mesleki kıdemi 1 yıl, 9'unun kıdemi 2 yıl, 12'sinin kıdemi 3 yıl, 3'ünün 4 yıl, 2'sinin kıdemi 6 yıl, 3'ünün kıdemi 7 yıl, 2'sinin 8 yıl, 1'nin 9 yıl, 3'ünün 10 yıl ve 1'sinin 13 yıl olduğu görülmüştür.

Tablo :4 Okul Öncesi Öğretmenler Kişisel Bilgi Tablosu

GÖRÜŞME	CİNSİYETİ	YAŞ ARALIĞI	MEDENİ DURUMU	DOĞUM YERİ	MESLEKİ KIDEMİ	BU OKULDA ÇALIŞMA SÜRESİ	MEZUN OLDUĞU BÖLÜM
Ö-1	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	4	1	OKULÖNC
Ö-2	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	12	1	OKULÖNC
Ö-3	BAYAN	36-45	BEKÂR	İL	15	3	OKULÖNC
Ö-4	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	12	2	OKULÖNC
Ö-5	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	2	1	OKULÖNC
Ö-6	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	23	3	OKULÖNC
Ö-7	BAYAN	36-45	BEKÂR	İL	4	1	OKULÖNC
Ö-8	BAYAN	46-55	EVLİ	İL	9	4	OKULÖNC
Ö-9	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	5	3	OKULÖNC
Ö-10	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	9	2	OKULÖNC
Ö-11	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	15	3	OKULÖNC
Ö-12	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	9	3	OKULÖNC
Ö-13	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	15	4	OKULÖNC
Ö-14	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	10	3	OKULÖNC
Ö-15	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	23	13	OKULÖNC
Ö-16	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	8	3	OKULÖNC
Ö-17	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	14	7	NAKIŞ
Ö-18	BAYAN	46-55	EVLİ	İL	29	2	OKULÖNC
Ö-19	BAYAN	18-25	EVLİ	İLÇE	2	1	OKULÖNC
Ö-20	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	3	3	OKULÖNC
Ö-21	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	16	8	NAKIŞ
Ö-22	BAYAN	24-35	BEKÂR	İLÇE	4	1	OKULÖNC
Ö-23	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	10	10	OKULÖNC
Ö-24	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	2	1	OKULÖNC
Ö-25	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	8	1	OKULÖNC
Ö-26	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	6	1	OKULÖNC
Ö-27	BAYAN	46-55	EVLİ	KÖY	18	1	SINIFÖĞ
Ö-28	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	3	1	OKULÖNC
Ö-29	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	4	3	OKULÖNC
Ö-30	BAYAN	24-35	BEKÂR	İLÇE	5	1	OKULÖNC
Ö-31	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	21	10	OKULÖNC
Ö-32	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	15	2	OKULÖNC
Ö-33	BAYAN	24-35	BEKÂR	İLÇE	7	2	OKULÖNC
Ö-34	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	9	2	OKULÖNC
Ö-35	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	6	1	OKULÖNC
Ö-36	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	4	2	OKULÖNC
Ö-37	BAYAN	24-35	BEKÂR	İL	8	1	OKULÖNC
Ö-38	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	9	1	OKULÖNC
Ö-39	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	4	1	OKULÖNC
Ö-40	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	10	4	OKULÖNC
Ö-41	BAYAN	24-35	BEKÂR	İL	12	6	OKULÖNC
Ö-42	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	2	1	OKULÖNC
Ö-43	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	18	7	OKULÖNC
Ö-44	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	15	6	OKULÖNC
Ö-45	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	12	10	OKULÖNC
Ö-46	BAYAN	18-25	BEKÂR	İLÇE	3	3	OKULÖNC
Ö-47	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	13	2	OKULÖNC

Ö-48	BAYAN	36-45	EVLİ	KÖY	13	3	OKULÖNC
Ö-49	ERKEK	24-35	EVLİ	İL	8	1	OKULÖNC
Ö-50	BAYAN	24-35	BEKAR	İLÇE	9	1	OKULÖNC
Ö-51	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	14	8	OKULÖNC
Ö-52	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	15	7	OKULÖNC
Ö-53	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	20	9	OKULÖNC
Ö-54	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	3	1	OKULÖNC
Ö-55	ERKEK	24-35	EVLİ	İL	6	2	OKULÖNC
Ö-56	BAYAN	24-35	BEKAR	İLÇE	4	1	OKULÖNC
Ö-57	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	20	2	OKULÖNC
Ö-58	ERKEK	24-35	EVLİ	KÖY	5	1	OKULÖNC
Ö-59	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	8	1	OKULÖNC
Ö-60	ERKEK	24-35	BEKAR	KÖY	1	1	OKULÖNC

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları bölümlere bakıldığında; 2 okul öncesi öğretmenin nakış bölümünden 58 okul öncesi öğretmenin okul öncesi öğretmenliği bölümünden mezun oldukları anlaşılmaktadır.

3.2.1.4. Araştırmaya Katılan Velilere İlişkin Genel Bilgiler

Araştırma yapılan 20 okulun her birinden 3 öğrenci velisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşme grubundaki velilerin cinsiyetlerine bakıldığında, 56'sı bayan ve 4 'ü erkektir (tablo:5).

Araştırmaya katılan velilerden 47'si 24-35 yaşlarında, 12'si 36-45 yaşları arasında, 1'i de 46-55 yaşları arasındadır.

Görüşme yapılan velilerin tamamının evli olduğu görülmektedir.

Araştırma grubundaki velilerin doğum yerleri incelendiğinde; 40 öğrenci velisinin ilde doğduğu, 14 öğrenci velisinin ilçede ve 6 öğrenci velisinin köyde doğduğu görülmüştür. İlde doğan öğrenci velilerinden 2'si erkek, 38'i bayandır. İlçede doğan öğrenci velilerinden 2'si erkek, 12'si bayandır. Köyde doğan 6 öğrenci velisinin tamamının bayan olduğu görülmüştür (tablo:5).

Tablo: 5 Öğrenci Velileri Kişisel Bilgi Tablosu

GÖRÜŞME	CİNSİYETİ	YAŞ ARALIĞI	MEDENİ DURUMU	DOĞUM YERİ	EĞİTİM DURUMU
V-1	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ÜNİVERSİTE
V-2	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-3	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-4	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	İLKOKUL
V-5	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	LİSE
V-6	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	LİSE

V-7	ERKEK	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-8	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-9	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ÜNİVERSİTE
V-10	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-11	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ÖNLİSANS
V-12	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	İLKOKUL
V-13	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-14	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ORTAOKUL
V-15	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ORTAOKUL
V-16	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	İLKOKUL
V-17	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ORTAOKUL
V-18	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-19	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-20	ERKEK	36-45	EVLİ	İLÇE	ORTAOKUL
V-21	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-22	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-23	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	LİSE
V-24	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-25	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ÖNLİSANS
V-26	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ÜNİVERSİTE
V-27	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-28	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	LİSE
V-29	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	ÜNİVERSİTE
V-30	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	ÖNLİSANS
V-31	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-32	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-33	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	LİSE
V-34	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ÖNLİSANS
V-35	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	ÜNİVERSİTE
V-36	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	İLKOKUL
V-37	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-38	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-39	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-40	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-41	ERKEK	46-55	EVLİ	İL	ÜNİVERSİTE
V-42	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	İLKOKUL
V-43	BAYAN	24-35	EVLİ	İLÇE	LİSE
V-44	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	ÖNLİSANS
V-45	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-46	BAYAN	36-45	EVLİ	İLÇE	ORTAOKUL
V-47	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-48	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	İLKOKUL
V-49	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-50	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-51	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	İLKOKUL
V-52	BAYAN	36-45	EVLİ	KÖY	İLKOKUL
V-53	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	ORTAOKUL
V-54	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE

V-55	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-56	BAYAN	24-35	EVLİ	KÖY	İLKOKUL
V-57	BAYAN	36-45	EVLİ	KÖY	ÖNLİSANS
V-58	BAYAN	36-45	EVLİ	İL	YÜKSEK LİSANS
V-59	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE
V-60	BAYAN	24-35	EVLİ	İL	LİSE

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin eğitim durumlarına bakıldığında; 9 velinin ilkokul mezunu olduğu, 15 velinin ortaokul mezunu olduğu, 23 velinin lise mezunu olduğu, 6 velinin ön lisans mezunu olduğu, 6 velinin üniversite mezunu olduğu ve 1 velinin yüksek lisans mezunu olduğu anlaşılmıştır.

Eğitim durumlarının cinsiyete dağılımı ise şöyledir; ilkokul mezunu olan velilerin 9'u da bayandır. Ortaokul mezunu olan öğrenci velilerinden 15'i bayan, 1'i erkektir. Lise mezunu olan öğrenci velilerinden 21'i bayan, 2'si erkektir. Ön lisans mezunu olan velilerin 6'sı da bayandır. Üniversite mezunu olan velilerden 5'i bayan 1'i erkektir. Yüksek lisans yapan 1 velinin bayan olduğu görülmüştür (tablo:5).

Görüşmeye katılan öğrenci velilerden 52'si çocuklarının 1 yıldır anaokuluna devam ettiğini söylerken, 8 kişi çocuklarının 2 yıldır anaokuluna gittiğini söylemiştir. Araştırmaya katılan öğrenci velilerinden 55'inin çocuğunun yarım gün anaokulu eğitiminden yararlandığı, 5'inin çocuğunun tam gün eğitimden yararlandığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan veliler ikisi hariç diğerleri eşlerinin bir işte çalıştığını beyan etmiştir. Sadece 2 veli eşinin çalışmadığı görülmüştür. Görüşmeye katılan 60 veliden 39'u 1 çocuğa, 20'si 2 çocuğa ve 1'i 1 çocuğa sahip bulunmaktadır. Görüşmeye katılan velilerden 59'unun 4-5 yaşlarında 1 çocuğunun bulunduğu, sadece 1 kişinin 4-5 yaşlarında 2 çocuğunun olduğu görülmüştür.

Görüşmeye katılan velilerin resmi bağımsız anaokuluna giden çocuklarının cinsiyeti sorulduğunda 60 veliden 25'i çocuklarının cinsiyetinin kız olduğunu, 35 veli çocuklarının cinsiyetinin erkek olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan velilere ailelerinin toplam gelirleri sorulduğunda ise; 5'inin 1000 TL. altında,

Tablo : 6 Öğrenci Velileri Kişisel ve Aile Bilgileri Tablosu

GÖRÜŞME	ÇOCUĞUNUZ KAÇ YILDIR ANAOKULUNA GIDIYOR?	ÇOCUĞUNUZU N ANAOKULUND A GÜNLÜK KALMA SÜRESİ	EŞİNİZ ÇALIŞIYOR MU?	ÇOCUK SAYISI	4-5 YAŞLARINDA KAÇ	ÇOCUĞUNUZ VAR?	ÇOCUĞUNUZU N CİNSİYETİ	AİLENİZİN TOPLAM GELİR ARALIĞI
V-1	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-2	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-3	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-4	1	TAM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-5	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	2000-3000
V-6	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	2000-3000
V-7	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	3000-4000
V-8	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-ALTI
V-9	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-10	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-11	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-12	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-13	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-14	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		KIZ	1000-2000
V-15	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-16	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-17	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-18	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-19	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	2000-3000
V-20	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-21	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-22	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-23	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-24	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		KIZ	1000-2000
V-25	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	3000-4000
V-26	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	2000-3000
V-27	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-28	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-29	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	4000-ÜSTÜ
V-30	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	3000-4000
V-31	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	2000-3000
V-32	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-33	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		KIZ	4000-ÜSTÜ
V-34	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	2000-3000
V-35	1	TAM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	3000-4000
V-36	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1		ERKEK	1000-2000
V-37	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	3	1		KIZ	2000-3000
V-38	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		KIZ	1000-2000
V-39	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000
V-40	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1		ERKEK	1000-2000

V-41	1	YARIM GÜN	ÇALIŞMIYOR	1	1	ERKEK	2000-3000
V-42	1	TAM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	ERKEK	1000-2000
V-43	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	ERKEK	1000-2000
V-44	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	3000-4000
V-45	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	1000-2000
V-46	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	ERKEK	3000-4000
V-47	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	ERKEK	1000-2000
V-48	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	KIZ	1000-ALTI
V-49	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	3000-4000
V-50	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	ERKEK	3000-4000
V-51	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	KIZ	1000-ALTI
V-52	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	ERKEK	1000-2000
V-53	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	2	KIZ	1000-ALTI
V-54	2	TAM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	1000-2000
V-55	2	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	1000-2000
V-56	1	TAM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	KIZ	1000-ALTI
V-57	1	YARIM GÜN	ÇALIŞMIYOR	1	1	ERKEK	3000-4000
V-58	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	ERKEK	3000-4000
V-59	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	2	1	KIZ	2000-3000
V-60	1	YARIM GÜN	ÇALIŞIYOR	1	1	KIZ	1000-2000

34'ünün 1000-2000 TL. arasında, 9'unun 2000-3000 TL. arasında, 10'unun 3000-4000 TL. arasında, ve 2'sinin 4000 TL'nin üstünde olduğu görülmüştür (tablo:6).

3.3. Verilerin Toplaması

Görüşme, önceden belirlenmiş bir amaç için yapılan soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı etkileşimli bir eğitim sürecidir (Çepni,2012:143).

Araştırmada standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konulmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda sorulur (Patton,1987, akt: Yıldırım ve Şimşek, 2011:123). Bu yaklaşım bazı insanlardan daha yoğun ve çok, bazı insanlardan ise daha az ve sistematik ve yüzeysel bilgi edinilmesine yol açacak olan “görüşmeci yanlılığını ve öznelliğini” azaltır. Bu anlamda bu yaklaşım bir araştırmada birden fazla görüşmecinin kullanılacağı durumlarda etkili bir biçimde kullanılabilir. Aynı şekilde; yanıtlarda görüşmecilerin becerileri, yanlılıkları ve öznelliklerinden kaynaklanabilecek farklılıkları da azaltır. Duruma göre anlık tavır ve esneklik önemli ölçüde sınırlandırılırken, aynı soruların sistematik bir sıra içinde bütün deneklere aynı şekilde sorulması yoluyla görüşmeci etkisini ve öznel yargılarını en aza indirdiği için, bu yaklaşımla elde edilen verilerin karşılaştırılması ve analizi daha kolaydır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:123).

Bu araştırmaya katılan bağımsız resmi anaokullarındaki idareci, psikolojik danışman, okulöncesi öğretmeni ve veliler için üç bölümden oluşan kişisel bilgi formu ve anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerine yönelik

görüşlerini belirlemek amacı ile her dört grup için ayrı ayrı birbiri paralelinde yapılandırılmış açık uçlu görüşme formu, veri toplama aracı olarak geliştirilmiştir (ek:2,3,4,5.).

Görüşmeye katılanların görüşme sorularına rahat, samimi ve güven ortamında cevap vermelerini sağlamak amacı ile katılımcılardan randevu alınmış, görüşme için en uygun zaman dilimi seçilmiştir. Görüşmeden önce görüşmecilere verilerin gizli tutulacağı, isimlerinin hiçbir şekilde kullanılmayacağı, verilerin sadece Yüksek lisans tezi için kullanılacağı ve başkaları ile paylaşılmayacağı konularında açıklamalar yapılmıştır.

Görüşme öncesinde katılımcıların kişisel bilgi formunu doldurmaları sağlanmış ve görüşme sırasında elde edilen verileri kaydetmek için ses cihazı kullanılmıştır. Kayıt cihazını kullanmak için araştırmaya katılan kişilerden izin alınmıştır. Ses kayıt cihazının kullanılmasına olumsuz bakan katılımcı olmamıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada ses kaydı ile elde edilen veriler yazıya aktarılmıştır. Daha sonra içerik analizinin ilk aşamasında elde edilen her bir veride İdareciler İ1, İ2, İ3... şeklinde, (rehber öğretmen) psikolojik danışmanlar, R1, R2, R3... şeklinde, Okulöncesi Öğretmenleri, Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde, Veliler ise, V1, V2, V3... şeklinde ayrı ayrı kodlanmıştır. Her soru için katılımcılardan elde edilen veriler incelenmiş, anlamlı bölümlere ayrılmış, kodları belirli kategoriler altında açıklayabilen temalar oluşturulmuştur. Söz konusu temalar görüşme sırasında elde edilen verilerin analizi sonucu araştırma yapılan dört grubunda ortak düşüncelerini dikkate alarak oluşturulmuştur. Sora da temalar tabloya yerleştirilmiştir. Daha sonra ise; katılımcılardan elde edilen yorumlarla tabloda elde edilen veriler desteklenmiştir.

Araştırmada doğrudan alıntılara yer verilmiş, bu alıntılardan yola çıkarak sonuçlar açıklanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, test edilebilir niteliktedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin incelenmesine yönelik yapılan araştırmanın bu bölümünde; görüşme formunda yer alan sorulara verilen cevaplar araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar araştırmanın problemi dikkate alınarak sunulmuştur.

PROBLEM DURUMUNA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

4.1. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci, Öğretmen ve Veliye Yönelik Ne Tür Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İhtiyaç Duyulmaktadır?

Bu problem durumu ile ilgili olarak 20 psikolojik danışmana (rehber öğretmen), 40 okul idarecisine, 60 okulöncesi öğretmeni ve 60 veli ile görüşme yapılmıştır.

4.1.1. Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanları (rehber öğretmen) ile yapılan görüşmeler sonucunda, bu öğretmenlerin, aile eğitimine ağırlık verdikleri anlaşılmaktadır. Bunun en önemli sebebi de; velilerin bu alanda bilgiye ihtiyaç duymasından kaynaklanmaktadır. Araştırmaya katılan velilerin % 78'inin ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olduğu bilgisinden yola çıkarak, okul rehberlik servisinin vereceği eğitimin onların hayatında çok önemli yeri olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo:7 Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Veli eğitimi	17	85
2	Önleyici rehberlik	17	85
3	Davranış bozuklukları	15	75
4	Aile danışmanlığı	14	70
5	Okula uyum sorunları	13	65
6	Özel eğitim öğrencilerinin eğitimi	12	60
7	Öğretmenlerin eğitimi	8	40

Rehberlik servisinin verdiği aile eğitiminin amacı; hem veliyi bilgilendirmek, hem de okulda kazandırılan olumlu davranışların evde pekiştirilmesi için veliyi desteklemektir. Özellikle annelere verilen AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı) eğitimleri velilerin eğitimine olumlu katkı sağlamaktadır. Bu konu hakkında R-15, R-9, R-11 ve R2 kodlu görüşmeciler şunları söylemiştir:

“Her ay velilere yönelik iki tane seminer yapıyorum. Bunların konularını sene başında belirliyorum. Gelişim dönemlerinden, anne baba tutumlarına, etkili iletişim biçimlerinden, sorunlu davranışların tanımlanmasına, nedenlerine, çözüm önerilerine kadar, ya da olumlu davranış değişikliği nasıl yapılır, olumsuz yöntemler nelerdir, neleri yaparsak bu davranışlar düzeler, sorumluluk eğitimi, cinsiyet eğitimi gibi 8 defa seminer veriyorum. Ayrıca da her dönem bir tane AÇEV 3-6 yaş anne destek programını açıyorum”(R-15).

“Velilere yönelik olarak en az aylık bir seminerim oluyor. Çocuklarla iletişim, çocuğa nasıl davranılması gerektiği, çocuğun davranış sorunlarıyla karşılaşıldığında ne tür önlem almaları gerektiği konuları ve Çocuğun arkadaşına vurması, yalan söylemesi ya da küfretmesi şeklindeki davranış sorunları seminerlerin konusunu oluşturuyor.. Öğretmenlerle olan seminerlerimde ise daha çok çocuk psikolojisi ile, sınıf içi iletişimle ilgili konuları işliyorum”(R-9).

“Belirli konular var, iletişim, anne baba tutumları, cinsel eğitim, kendini koruma, cinsel istismar gibi konular da her ay belirli aralıklarla, düzenli olarak aile eğitimi veriyorum. Sınıflara girip, belirli periyotlarda çocuklara yardımlaşma, sevgi paylaşma, davranışlar, cinsel eğitim gibi konularda da etkinlikler yapıyorum”(R-11).

“Biz şu anda aile eğitimleri yapıyoruz . Çocuklar çok küçük olduğu için çocuklarla bire bir bireysel görüşmeler çok ender oluyor. Çocuklar kendilerini ifade edemiyorlar. Veli görüşmelerine ağırlık veriyoruz daha fazla. Ailelerle bire bir görüşmelerimiz oluyor ve aile eğitimlerimiz oluyor”(R-2).

Okul psikolojik danışmanları ile yapılan görüşmelerinden anaokullarında okulların ilk açıldığı günlerde yoğun bir şekilde okula uyum problemi ve okul fobisi yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu konuda okul psikolojik danışmanı okul idaresi, öğretmen ve veli işbirliği içine girerek bu sorunları çözmeye çalıştıkları görüşmelerin beyanından anlaşılmaktadır.

“...Okul başladığında bizim çocuklarımızla en çok okul fobisi yaşıyoruz. Burada bizim ilk yaptığımız şey çocukları okula hazırlamak, kuralları öğretmek ve bu konuda da ailelere eğitim seminerleri vermek, bu konularda öğretmenlerle birlikte çalışıyoruz. Çocukların okul kurallarına uymaları ve okula alışmaları konusunda hem görüşmeler yapıyoruz hem de oyun benzeri yöntemleri kullanarak onları okul ortamına alıştırmaya çalışıyoruz”(R-17).

Bağımsız anaokulları öğrencilerine davranış bozukluklar konusunda yoğun olarak rehberlik yapıldığı psikolojik danışmanlarca belirtilmiştir. Okul psikolojik danışmanları hafif şekildeki davranış bozukluklarını çözmeye başarı sağladıklarını ağır davranış sorunu olan öğrencileri hastanelere yönlendirdiklerini belirtmişlerdir.

“... En çok çocukların okula uyum problemi, yalan söyleme, hiperaktivite, olumsuz davranışlarla ilgili çalışmalar yapıyoruz”(R-19).

Bu bölümde okul psikolojik danışmanlarının en çok üzerinde durdukları konulardan birisi de önleyici rehberlik çalışmaları olmuştur. Anaokullarındaki öğrencilere gelişim ölçekleri uygulanarak durumlarının tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır. Anaokullarında gelişimlerin tespit edilerek sorunların ortaya çıkarılması erken yaşta eğitimsel tedbirlerin alınması çocuğun sonraki yaşamına eğitimsel olarak önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, bağımsız anaokullarındaki psikolojik danışmanların en önemli görevlerinden birisi önleyici rehberlik çalışması olmaktadır.

“Okul öncesi kurum olduğumuz için daha çok gelişimsel alanda çalışıyoruz. Öğrencilerin gelişim takiplerini yapıp velilere bunu aktarmaya çalışıyoruz. Artı önleyici rehberlik adı altında rehberlik hizmetleri yapıyoruz. Çocuğu gözlemliyoruz, veliye bilgi akışı sağlıyoruz. Ayrıca çocuğun gelişim olarak hangi alanlarda daha iyi olduğunu tespit edip veliyle bunun bilgisini veriyoruz” (R-18).

Bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanlar, anaokullarında öğrencilere yönelik okula uyum, okul fobisi, okul kurallarının öğretilmesi, yalan söyleme, alt ıslatma, hiperaktivite, özel eğitim, gelişimin izlenmesi konusunda rehberlik çalışmalarına ihtiyaç olduğunu, velilere yönelik olarak, iletişim, ana baba tutumları, çocuklarda davranış sorunları, cinsel eğitim konularında seminere ihtiyaç olduğunu, öğretmenlere yönelik ise; daha çok çocuk psikolojisi, sınıf içi iletişim, hijyen, cinsel eğitim ve özel eğitim konularında rehberliğe ihtiyaç olduğunu söylemişlerdir.

4.1.2. Okul İdarecilerinin Görüşleri

Tablo: 8 Anaokullarında Görev Yapan Okul İdarecilerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Veli eğitimi	31	78
2	Öğrencilerin gelişim süreçlerinin izlenmesi	27	68
3	Velilerin okul ile iletişimini sağlama	23	58
4	Davranış bozuklukları	15	38
6	Özel eğitim öğrencilerinin eğitimi	14	35
7	Okula uyum sorunları	7	18

Bağımsız anaokullarında görev yapan idarecilerle yapılan görüşmelerde; eğitim öğretimin başladığı haftalarda pek çok çocuğun ebeveynlere bağımlılık ve bunun sonucunda okula uyum konusunda problemler yaşadığı ve rehberlik servisinin katkıları ile bu sorunların aşıldığı anlaşılmaktadır. Bunun yanında bazı okul idarecileri, özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitimi konusunda öğretmenlerin ve okul idaresinin önemli ölçüde rehber öğretmen desteğine gereksinimleri olduğunu ifade etmiştir. Hemen hemen bütün okul idarecileri bağımsız anaokullarında

rehberliğin özel ve önemli bir yeri olduğunu eğitime yadsınamaz katkıları olduğunu anlatmıştır.

“...Bu dönemde veli okulla ilk defa tanışıyor, öğrenci okulla ilk defa tanışıyor ve okul korkusu, okul fobisi, ebeveynlere bağımlılıkla ilgili sorunları oluyor. Veliler öğrenciyi bırakmak istemiyor. O konularda zorlanıyorlar ve okulun ilk aşamalarında bu daha çok oluyor...” (İ-32).

“Özellikle kaynaştırma öğrencileri için yardıma ihtiyaç duyuyoruz. Ayrıca çocukların yaşamış oldukları okula uyum sorunları, arkadaş edinme, davranış bozuklukları gibi durumlarda rehberlik servisine ihtiyaç duyuyoruz”(İ-28).

Bağımsız anaokulları örgün eğitimin ilk ayağı olduğundan buradaki rehberlik faaliyetleri çocuğun sonraki eğitim hayatı için önem arz etmektedir. İ-27 kodlu okul idarecisi çocuğun okula başladığı andan itibaren mezun oluncaya kadar okulda rehberlik hizmetlerine ihtiyacı olduğunu söylemiştir.

“Okul öncesi eğitim kurumları öğrencinin ilk örgün eğitim aldığı kurumlar olduğu için eğitim ile ilgili her türlü konuda rehberliğe ihtiyaç duyuyoruz. Sene başında kayıt döneminde başlıyor, yılın sonuna kadar çocuk mezun oluncaya kadar. Okul öncesinin tanıtımı ve önemi, okul – veli çocuk ilişkileri, etkinliklere velilerin katılımı, yaşanan sorunlarla ilgili danışmanlık gibi pek çok konuda ihtiyaç duyuyoruz” (İ-27).

Okul idarecileri ile yapılan görüşmelerde bağımsız anaokullarındaki çocuklarda önemli ölçüde davranış problemleri yaşandığı anlaşılmaktadır. Davranış problemlerinin çözümünde velilere verilecek seminer ve eğitimlerin önemli olduğu bu eğitimlerin çok önemli katkılar sağlayacağı söylenmiştir.

“...Velilerimiz çocukların belli konularda okula alışma, alt ıslatma, yemek yememe gibi korkuları yenmek gibi konularda rehber öğretmenimizden bilgi almak istiyorlar...(İ-5).

“...Bu dönemde veli okulla ilk defa tanışıyor, öğrenci okulla ilk defa tanışıyor ve okul korkusu, okul fobisi, ebeveynlere bağımlılıkla ilgili sorunları oluyor. Veliler öğrenciyi bırakmak istemiyor. O konularda zorlanıyorlar ve okulun ilk aşamalarında bu daha çok oluyor. Daha sonra ki aşamalarda da öğrenci davranışları ile ilgili problemler oluyor. Bunda da veli, aile tutumları, öğretmen tutumları, öğrencinin kişisel gelişim süreci ile ilgili, bu konularda da rehberlik alınmasını istiyoruz” (İ-32).

Okul idarecileri anaokulu öğrencilerindeki çeşitli sorunların çözümünde aile eğitiminin önemine dikkat çekmişlerdir. Aile eğitimi alan velilerin çocukların eğitimine daha bilinçli bir şekilde müdahale ederek pek çok sorunun aile içinde çözümüne destek sağladıkları görüşmeciler tarafından anlatılmıştır.

“Özellikle veliler anaokullarında çocuklarının gelişim düzeylerine göre ne gibi eğitim almalı, çocuğum hangi düzeyde bulunmaktadır soruları ile rehberlik servisine gelmektedir. Rehber öğretmenimiz veli eğitimleri veriyor. Bu okullardaki öğrencilerin sosyal aktivitelere ihtiyacı bulunmaktadır, onlarla ilgili gezi, gözlem, inceleme araştırma için çocukların rehberliğe ihtiyacı vardır... Anne baba tutumları, çocuğun neye ihtiyacı olduğunu belirlemede velilerin rehber öğretmene ihtiyacı bulunmaktadır. Benim beklentim çocukların gelişimine ve drama eğitimine ağırlık vermesidir” (İ-1).

“Velilerimizin daha çok okulla iletişim konusunda rehberliğe ihtiyaçları oluyor... Çocuklarımızın uyum farklılıkları çok fazla, bundan dolayı bir takım sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Velilerimiz çocuklarının bireysel farklılıklarını kabul etmedikleri için bazı problemler yaşayabiliyoruz. Hani bu anlamda seminer ya da bire bir görüşmeler yapılmasının daha iyi olacağını düşünüyorum” (İ-21).

Bağımsız anaokullarında görev yapan okul idarecileri, okullarındaki öğrencilere yönelik okula uyum sorunlarında, davranış bozuklukları konusunda, alt ıslatma, okul fobisi ve gelişim durumlarının değerlendirilmesinde rehberliğe ihtiyaçları olduğunu söylemişlerdir. Öğretmenlerin iletişim konusunda ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimi konusunda, velilerin ise; çocuk eğitimi ile ilgili bütün konularda seminer ya da eğitime ihtiyaçları olduğunu söylemişlerdir.

4.1.3. Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Araştırmanın yapıldığı 20 bağımsız anaokulunda görev yapan 60 okulöncesi öğretmeni, özellikle davranış sorunu yaşayan çocukların eğitiminde ve özel eğitime muhtaç çocukların eğitiminde önemli sorunlar yaşadığını anlatmıştır. Özellikle özel eğitim raporu olmayan problemlili çocukların eğitiminde önemli sorunlar yaşadıkları görüşmeler sırasında tespit edilmiştir. Bu sorunların çözümünde mutlaka bir uzman kişinin olması gerektiği konusunda hemen hemen bütün katılımcılar hem fikirdir.

Tablo: 9 Anaokullarında Görev Yapan Okulöncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Davranış bozuklukları	45	75
2	Okula uyum sorunları	41	68
3	Veli eğitimi	36	60
4	Özel eğitim öğrencilerinin eğitimi	21	35
5	Öğretmenlerin eğitimi	12	20

Görüşme yaptığımız okulöncesi öğretmenlerinden bazıları özellikle hiperaktivitesi olan öğrencilerin eğitiminde güçlükler yaşadıklarını, nasıl davranacakları konusunda bilgilerinin olmadığını bu konuda rehberlik servisine önemli ölçüde ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak katılımcılardan Ö-17, Ö-24 ve Ö-30 şunları söylemişlerdir:

“En çok yaşadığımız olay davranış problemi, ben de bazen yetersiz kalıyorum. Veliler de ne yapacaklarını bilmedikleri için yetersiz kalıyorlar. Raporu olmayan çocuklar için neler yapacağımı ben de kestiremiyorum, veliler de bilemiyorlar, bu durumlarda kriz çözüme bizlere yardımcı olabilecek uzman kişilere ihtiyacımız var” (Ö-17).

“Bizler özel eğitim dersleri aldık ama çocuklardaki davranış problemlerini tespit etmek adına yeterliliğimiz yok. Uyum problemi herhangi bir davranış problemi yaşadığımız öğrencileri sınıf içerisinde gözlemlenmeleri, bu konuda bize rehberlik etmeleri adına benim böyle bir isteğim fazlasıyla oldu. Bu konuda arkadaşımından fazlasıyla yardım aldım” (Ö-24).

“Özel durumu olan çocuklar oluyor, onlarla ilgilenilmesi gerekiyor. Öğretmenin aldığı eğitim bazı şeylere yetmiyor mesela; çocuk hiperaktif veya işitme ya da görme engelliye veliler çocuklarının bu özrünü kabul etmek istemiyorlar, bu noktada rehberlik servisine ihtiyaç duyuluyor. Yani bir sorunun varlığını kabul etme noktasında veliler kabullenici davranmıyorlar. Bu nokta da rehber öğretmenin devreye girmesi gerekiyor. Bence en çok bu alanda ihtiyaç var” (Ö-30).

Okulöncesi öğretmenleri okul psikolojik danışmanlarının özel eğitim konusunda kendilerine yardımcı olduğunu söylemekte, ayrıca bazı konularda velilerin uzman olarak onların görüşlerine önem verdiğini bu sebeple veli eğitiminde ve yönlendirilmesinde psikolojik danışmanların etkili olacağını söylemektedirler.

“Daha çok sorunlu öğrencilerimizle ilgili hizmetlere ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü veliler aynı şeyi söylesek de okul öncesi öğretmeni değil rehber öğretmenin dediğini daha fazla dikkate alıyor. Daha kayda değer buluyor. Daha etkin olduklarını düşünüyorum” (Ö-11).

“Velilerimiz çok bilinçsiz, okul öncesi eğitimi de çok tanımıyorlar, bizim verdiğimiz bilgilere her zaman olumlu yaklaşmıyorlar. Çocukla ilgili herhangi bir olumsuz gelişme olduğunda bunda bir kasıt arayabiliyorlar. Ama rehber öğretmen arkadaşımız devreye girerse onun fikirlerine daha önem verebilirler. O açıdan veli ile aramızda olumlu anlamda bir köprü olmasını isteriz” (Ö-16).

Okulöncesi öğretmenleri de okulun ilk başladığı uyum haftasında uyumsuz öğrencilerin okula entegresinde rehberlik servisinin önemine dikkat çekmektedirler. Çocukların dengeli beslenme, davranış bozuklukları, alt ıslatma, anne baba tutumları, şiddet, iletişim kurma gibi sorunlarında rehberlik servisinden yardım aldıklarını söylemektedirler.

“Dönemin başında genelde okula uyumla alakalı sorun yaşıyoruz. Sonra kardeş kıskançlığı ile alakalı problem yaşıyoruz. Yeme problemleri olabiliyor. Zaten gerçekten problemi olan veliler önce bize daha sonra rehber öğretmene gidebiliyorlar” (Ö-34).

“Genelde iletişim kurma, çocuğa davranış yönetimi, neler yapabilirim ile ilgili rehberlik istiyorlar. Çocuğu nasıl yönlendirebilirim. Yemek yeme, alt ıslatma onlarla ilgili daha çok rehberlik istiyorlar” (Ö-33).

“Biz her yıl okula uyum haftasında büyük sıkıntılar yaşıyoruz. Velilerin okula yaklaşımları konusunda çok ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Okula şüpheyle yaklaşıyorlar. Çocuğuma iyi mi davranıyorlar? Baskı mı yapıyorlar? Biz bu durumda rehberlik hizmetinden çok da faydalanıyoruz. Çok olumlu dönütler alıyoruz. Eğitim süreci içinde, anne – baba tutumları, çocuktaki olumlu davranışların kazanılması yönünde mutlaka çalışmalar planlanıyor. Rehber öğretmenimiz çeşitli seminerle velilerimize ve bize çok destek oluyor” (Ö-41).

Bağımsız anaokullarında görev yapan okulöncesi öğretmenleri, davranış bozuklukları, okula uyum sorunlarının önlenmesinde; görme, işitme ve gelişim testlerinin rehberlik servisi tarafından yapılmasının önemli olduğunu ifade

etmişlerdir. Bu testlerin çocuğun sonraki hayatında ortaya çıkacak problemler için önemli bir yere sahip olduğunu söylemişlerdir.

“Velilere belli konularda, çocuklarıyla ilgili sorunlarda seminerler verilebilir. İşte ne olabilir; parmak emme olabilir, beslenme ile ilgili sıkıntılar çok yaşanıyor bu dönemde, beslenme zorluğu ya da obeziteyle ilgili olabilir, arkadaş davranışları, şiddet, aile tutumları ile ilgili, velilerin bu konularda aydınlatılmasıyla ilgili seminerler belki talepler bu yönde oluyor genellikle... Sene başında zaten mutlaka uyum problemleri yaşanıyor. Bu süreçte rehber öğretmenimiz yardımcı olmaya çalıştı. Ailelere, çocuklara davranışla ilgili rehberlik edilmesi gerekiyor. Zaten bir de çocuğun eksikliklerine, görme, işitme, zihinsel engellerine yönelik rehberlik yapılması gerekiyor. Bunların aileye anlatılması önemli, biz aileyi kabullendiremiyoruz bazı şeylere, bunun yapılması gerekli”(Ö-42).

Bağımsız anaokullarında görev yapan okulöncesi öğretmenleri; özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitiminde, hiperaktivitesi olan öğrencilerde, velilerin eğitiminde, öğrencilerin okula uyum sürecinde, davranış bozuklukları, beslenme, olumsuz anne baba tutumları, iletişim kurma becerilerinin geliştirilmesinde, görme, işitme testlerinin yapılmasında, velilere ve öğretmenlere seminer eğitim verilmesinde rehberlik servisine önemli ölçüde ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

4.1.4. Velilerin Görüşleri

Bağımsız anaokullarında eğitim-öğretim gören öğrencilerin velileri ile yapılan görüşmelerde, diğer görüşmecilerin de belirttiği gibi; okula uyum haftalarında önemli ölçüde rehberlik servisine ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Tablo: 10 Anaokulu Öğrenci Velilerinin Okullarındaki PDR İhtiyaçları Hakkındaki Görüşleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Aile danışmanlığı	52	87
2	Veli eğitimi	48	80
3	Okula uyum sorunları	41	68
4	Davranış bozuklukları	34	57
5	Öğrencilerin gelişim süreçlerinin izlenmesi	30	50

Pek çok veli bu dönemde okul rehberlik servisinin kendilerine önemli derecede yardımcı olduğunu söylemiştir.

“Benim çocuğum ilk 3 hafta okula girmek istemedi. O konuda ben çok yardım aldım. Yararını da gördüm yani” (V-29).

“Okula alışma konusunda zorluklar çektik. Benim için çok faydalı oldu. Çok da memnun kaldım. Bütün seminerlerine katıldım. Beni ilgilendiren pek çok konu seminerlerde anlatıldı”(V-9).

Öğrenci velilerinin ön önemli beklentilerinden birisi de, rehberlik servisinin davranış, tutum ve sağlıklı gelişim konularında kendilerine seminer ya da eğitim verilmesi yönündedir.

“İlk önce çocuktaki davranış gelişimi konusunda öğretimden çok çocukların davranışlarının değiştirilmesi, davranış kazandırılması, dengeli tutum ve davranışlar bu çocukta bununla ilgili bilgiler seminerler de biz anne ve babalara verilmesini isterim” (V-17).

“Çocuğun gelişimi ile ilgili, sosyal hayatıyla ilgili seminerlere ihtiyaç duyuyoruz” (V-25)

Araştırmaya katılan velilerden bazıları ise; çocuklarındaki olumsuz davranış ve tutumların değişmesi, davranış bozukluklarının değiştirilmesi ve olumsuz anne baba tutumları konusunda eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

“Çocuktaki davranış bozuklukları, yalan söyleme, bazı alışkanlıklarının değişmesi konusunda rehberlik servisine başvurdum”(V-41).

“Çocuğum tırnak yiyordu, televizyon çok izliyordu bu konularda yardımcı oldu” (V-38).

Bireysel rehberlik konusunda ihtiyacı olan veliler ise genellikle, çocuk gelişimi, sağlıklı iletişim ve çocukların psikomotor gelişimlerinin desteklenmesinde rehberlik servisinin desteğine ihtiyaçları olduğunu söylemişlerdir.

“Çocuğumla iletişim konusunda, çocuğumun gelişimi konusunda bana yardımcı olunmasını istiyorum” (V-4).

“Çocuğumuzun gelişimi ile ilgili eğitimlere ihtiyacımız oluyor. Nasıl davranmamız gerektiğini her türlü konuda rehberlik öğretmenininde desteği gerekiyor...” (V-51).

Bir çok konuda yardımcı oldu. Okula alışması konusunda, çocuğuma nasıl davranmam gerektiği konusunda el ve kas gelişimi hakkında çok yardımcı oldu. (V-53).

Bağımsız anaokullarında çocukları eğitim-öğretim gören velilere kendileri ve öğrencileri için ne tür rehberlik faaliyetlerine ihtiyaçları olduğu sorulduğunda daha çok; okula uyum dönemindeki sorunlarda, davranış, tutum ve sağlıklı gelişim konularında, davranış bozuklukları, aile danışmanlığı, olumsuz anne baba tutumları ve iletişim konularında rehberliğe ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir.

4.2. Milli Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görevli Psikolojik Danışmanların Hangi Konularda Hizmetiçi Eğitime İhtiyacı Bulunmaktadır?

Bu problem durumu ile ilgili olarak 20 psikolojik danışmana (rehber öğretmen), 40 okul idarecisine, 60 okulöncesi öğretmeni ile görüşme yapılmıştır.

4.2.1. Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Görüşmeye katılan, anaokullarında görevli psikolojik danışmanların (rehber öğretmen) % 35'i aldığı eğitim bakımından kendilerini yeterli bulurken, % 65'i aldığı eğitim bakımından kendisini yeterli bulmamaktadır. Psikolojik danışmanların % 55'i gelişim ölçekleri, oyun terapileri konusunda eğitime ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Görüşmeye katılan psikolojik danışmanlar % 70'i okulöncesi öğrencilerinin seviyesine inemediklerini, bu konuda eğitime ihtiyaçları olduğunu söylemişlerdir.

Tablo:11 Psikolojik Danışmanlara Göre Kendilerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları

Sıra	Temalar	f	%
1	Okulöncesi öğrencilerle iletişim	14	70
2	Özel eğitim	13	65
3	Gelişim ölçekleri	11	55
4	Oyun terapisi	11	55
5	Anne baba tutumları	8	40

Görüşmeye katılan psikolojik danışmanlardan R-8, R-10 ve R-6 kodlu görüşmeciler konu ile ilgili şunları söylemişlerdir:

“... Okul öncesi eğitim rehberlikte yeni bir alan. Öncelikle 3-6 yaşa uygulanan gelişim testlerini öğrenmek istiyorum. Daha önce bakanlığa da bildirdim. Bu yaş çocuklara oyun terapilerinin verilmesi gerekiyor, çünkü küçük yaşlara psikolojik danışmanlık yapmak zor. Bu anlamda eğitime ihtiyacım olduğunu düşünüyorum” (R-8).

“Okuldan asla yeterli bir şekilde mezun olmadım ama çalışma hayatım boyunca bir takım eğitimlere, hizmet içi eğitim kurslarına, aile danışmanlığı eğitimine katıldım. AÇEV'in aile programlarına katıldım. Çocukları değerlendirebilecek gelişim testleri konusunda hizmetiçi eğitim almak istiyorum” (R-10).

“Üniversitede aldığım eğitimi yeterli bulmuyorum. Çünkü; o zaman gittiğimiz anaokullarında psikolojik danışman yoktu, bizler sadece anaokulu öğretmeninin yanında gözlem yaptık. Ne yapacağımızı bilmiyorduk, oradaki öğretmen de bilmiyordu. O yüzden üniversite eğitimini yeterli bulmuyorum. Bu yaşta çocuklarla etkili iletişim kurmak için seminer verilmeli. Anne baba tutumlarıyla ilgili hizmet içi eğitime tabii tutulabiliriz. Şu anda kendi kendimizi geliştirmeye çalışıyoruz” (R-6).

Bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların bazı konuda hizmetiçi eğitime ihtiyaçları bulunduğu tespit edilmiştir. Bu okullarda görev yapan psikolojik danışmanlar aldıkları hizmetiçi eğitim ve seminerle kendilerini yetiştirmeye ve bu okullarındaki hizmetlerini geliştirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle gelişim ölçeklerinin öğrenilmesi anaokulunda görev yapan psikolojik danışmanlar için çok önemli bir ihtiyaçtır. Örgün eğitim içinde ilk önleyici rehberliğin anaokullarında yapılmaya başladığı düşünürse konunun önemi anlaşılmış olur. Anaokullarında görev yapan rehber öğretmenler bütün öğrencilere mutlaka

gelişim testi uygulamalı ve bunun sonucunda çocuklar için gerekli gelişimsel tedbirleri almalıdır. Bunun için de mutlaka bu konuda eğitim almaları gerekmektedir.

Psikolojik danışmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda; anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların, etkili iletişim, ana baba tutumları, gelişim testleri, oyun terapileri, özel eğitim, öğrenme güçlüğü gibi konularında ciddi eğitime ihtiyacı bulunduğu anlaşılmaktadır.

Görüşülen psikolojik danışmanlardan R-17 üniversitelerde verilen eğitimin anaokullarına yönelik olmadığını, genellikle ergenlik ve yetişkinlik dönemlerine yönelik olduğunu belirtmiştir. R-17 kodlu görüşmeciden elde edilen veri şu şekildedir:

“Üniversitede iyi bir eğitim aldım ama, üniversite bize öğretilen konular, anaokullarına yönelik değil, genellikle yetişkin ve ergen dönemlerine yönelikti. Rehberlik ve araştırma merkezinde çalışmış olmam ve hizmet içi eğitimler vasıtası ile kendimi yetiştirmiş olmam anaokullarında çalışmak için beni avantajlı duruma getirdi” (R-17).

Araştırma bulgularından anlaşılıyor ki, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yaptıktan sonra anaokullarında çalışan psikolojik danışmanlar, bu okula daha çabuk uyum sağlamakta ve görevlerini sürdürürken fazla zorluk yaşamamaktadır. Bu beklenen bir olgudur. Rehberlik ve araştırma merkezleri bu işin mutfağı olduğundan buralarda gelişim ölçekleri ve diğer konularda pek çok çalışma yapılmaktadır. Bütün okullarda çalışan rehber öğretmenlerin önce bir kaç yıl rehberlik ve araştırma merkezlerinde yetiştirilmesi bu alana önemli katkılar sağlayacaktır.

“... Rehberlik ve araştırma merkezinde çalışmış olmam ve hizmet içi eğitimler vasıtası ile kendimi yetiştirmiş olmam anaokullarında çalışmak için beni avantajlı duruma getirdi” (R-17).

“Bu meslekte 15 senelik kıdemim var, bir de rehberlik araştırma merkezinde 13 yıl çalıştım. Kendimi alanda yeterli buluyorum. Mezun olur olmaz anaokuluna gelmiş olsaydım çok büyük ihtimalle sıkıntı yaşardım” (R-13).

Daha önce rehberlik araştırma merkezi deneyimi yaşayan ve şu anda anaokullarında görev yapan ve bu alanda kendilerini yeterli gören psikolojik danışmanlar bile bazı alanda hizmetiçi eğitime ihtiyacı olduğunu söylemişlerdir. Bu istekleri kendini geliştirme konusunda azimli ve gelişmelere açık olduklarını göstermektedir. P-15 kodlu rehber öğretmen bu konu ile ilgili şunları söylemiştir:

“Kendimi yeterli buluyorum. Okul öncesi çocuğun gelişim dönemlerine hakim olduğumu düşünüyorum... Çocuk yetiştirirken nelere dikkat edilir, hangi tutumlar sağlıklıdır, o aradaki elçiliği iyi yaptığımı düşünüyorum. Çocuklarla çalışırken, özel eğitime muhtaç öğrenciler, öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, oyun terapi konusunda eğitime ihtiyacım olduğunu düşünüyorum” (R-15).

Psikolojik danışmanlarla (rehber öğretmen) yapılan görüşmelerde, eğitim fakültelerinde aldıkları akademik eğitimin yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan 20 psikolojik danışmanın % 65’i üniversitede aldığı eğitimi yetersiz

bulmaktadır. Daha önce rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan psikolojik danışmanlar anaokulu öğrenci profiline daha fazla katkı sağladıklarını düşünmektedirler. Resmi bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanlar, okullarındaki rehberlik faaliyetlerine daha çok katkı sağlayabilmek için; etkili iletişim, ana baba tutumları, gelişim ölçekleri, oyun terapileri, özel eğitim, öğrenme güçlüğü gibi konularında hizmetiçi eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

4.2.2. Okul İdarecilerinin Görüşleri

Tablo:12 Okul İdarecilerine Göre Psikolojik Danışmanların Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları

Sıra	Temalar	f	%
1	Okulöncesi öğrencilerle iletişim	22	55
2	Gelişim ölçekleri	19	48

Bu problem durumu ile ilgili 40 okul idarecisi ile görüşme yapılmıştır. Kişisel gelişimlerine önem veren kendilerini çeşitli eğitimlerle geliştirmeye ve yetiştirmeye çalışan ve yüksek lisans eğitimi alan psikolojik danışmanların anaokullarında daha başarılı oldukları idareci görüşmeleri sonucunda saptanmıştır. Araştırmaya katılanlardan İ-8 ve İ-1 kodlu katılımcıların görüşleri bu sonucu destekler niteliktedir:

“Psikolojik danışmanın aldığı eğitimi yeterli buluyorum. Gayet donanımlı bir arkadaş. Alanında kendini yetiştirmiş. Yüksek lisans sahibi zaten. İletişim konusunda kendine hâkim. Velilerle öğrencilerle çok iyi anlaşıyor. Çözüm odaklı çalışıyor. Özellikle sorunlu olan öğrencilerimizi devamlı gözlüyor. Yani yeterli buluyorum”(İ-18).

“ Okulumuzdaki psikolojik danışmanı alanında yeterli buluyorum. Çünkü alanındaki birçok hizmet içi kursları takip ediyor. Yenilikleri takip ettiğini düşünüyorum. Düzenli aralıklarla velilerimize seminerler veriyor. Problemlen olan çocukları da periyodik olarak gözlemliyor ve görüşmelerde bulunuyor” (İ-1)

Okul idarecileri görüşmelerinden yola çıkarak, anaokulların görev yapan psikolojik danışmanların gelişime açık olduğu, sürekli yenilik peşinde olduğunu, kendini alanında yetiştiren psikolojik danışmanların da anaokullarında başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan okul idarecilerin % 27’si okullarındaki psikolojik danışmanların anaokulu eğitim sistemi için eksikleri olduğunu söylemişlerdir. Bu konuda okul idarecilerinin genel kanaati; psikolojik danışmanların alanlarında yeterli olmalarına rağmen, okul öncesi alanında başarılı olamadıkları yönündedir. Psikolojik danışmanların, öğrencilerin seviyesine inemediğinden yakınmaktadırlar. Psikolojik danışmanların mutlaka hizmetiçi eğitimden ya da seminerden geçmesi gerektiği

konusunu vurgulamaktadırlar. Görüşmeye katılan İ-3 ve İ-28 kodlu idarecilerin bu konu ile ilgili görüşleri şöyledir:

“Okuldaki Rehberlik ve Psikolojik danışmanı eğitim anlamında yeterli bulsam bile okul öncesi eğitim anlamında yeterli görmüyorum. Çünkü, bu alanda yeni olmaları dolayısıyla farklı bir şekilde ya bir kurstan, ya bir eğitimden geçmeleri gerektiğini düşünüyorum. Kişisel anlamda değil ama bütün rehberlik alanındaki kişiler anlamında bunun diğer okullarla değil anaokulların daha farklı bir eğitimle değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum” (İ-3).

“Yeterli ama bağımsız anaokulunda ilk kez çalıştığı için yaş gurubunu ve velilerin bakış açısını çok bilmediği için ilk dönemler biraz zorlanmıştı. Şu an yaş gurupları hakkında, yaşanabilecek sorunlar ve çocuklar hakkında fikir sahibi olduğu için kendisini geliştirdi ve gayet iyi gidiyor”(İ-28)

Okul idarecilerinden bazıları okullarında bulunan psikolojik danışmanın ilk defa anaokulunda çalıştığını, daha önceleri ilköğretim okulu ve orta dereceli okullarda görev yaptıklarından, bu gruba rehberlik yapmak için yeterli olmadıklarını, okulöncesinde uygulayacakları program konusunda güçlük çektiklerini, psikolojik danışmanların yalnızca bir kademede branşlaşmalarının eğitime katkı sağlayacağını söylemişlerdir.

“Okulumuzdaki psikolojik danışman, genel olarak bizim yaş gruplarımıza uzak, bizim yaş grubumuzdaki çocuklarla ilk defa çalışıyor, çalışma programları yok, ne uygulayacağı konusunda zorluk çekiyor rehber öğretmenlerin sadece bir kademede branşlaşması doğru olabilir” (İ-31).

“Okul öncesi için yeterli bulmuyorum. Gelişim ölçekleri uygulama konusunda eksik. Daha önce bu alanda çalışmadığından 0-6 yaş grubuyla olan sorunlarda pek çözüm olduğunu düşünmüyorum. Psikolojik danışmanlar ilkokul, lise gibi okullarda yeterli olabilirler fakat, okul öncesinde sağlıklı çalışabilmeleri için mutlaka bir kurs almaları gerekmektedir (İ-4).

Bağımsız anaokulu okul idarecilerinin % 73’ü, psikolojik danışmanların mesleki performanslarını yeterli bulmaktadır. Yetersiz olduğunu düşünen okul idarecileri ise; psikolojik danışmanların ilköğretim ve ortaöğretim seviyesine uygun yetiştirildiği, anaokulu öğrencilerinin seviyesine inemediği, gelişim ölçekleri uygulama konusunda eksik olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır ki; kendini geliştirmek için gayret eden, yüksek lisans yapan, seminerlere katılarak kendini geliştirmeye çaba harcayan psikolojik danışmanlar anaokullarında daha başarılı olmaktadır.

4.2.3. Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Tablo: 13 Okulöncesi Öğretmenlerine Göre Psikolojik Danışmanların Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları

Sıra	Temalar	f	%
1	Okulöncesi öğrencilerle iletişim	21	35
2	Özel eğitim	14	23

Okulöncesi öğretmenlerinin çoğu psikolojik danışmanları mesleki donanımları bakımından yeterli bulmaktadır. Okul psikolojik danışmanını yeterli bulanlardan Ö-4 ve Ö-3 görüşlerini şöyle ifade etmişlerdir:

“Rehber öğretmenimizi oldukça yeterli buluyorum. Geçen yıl geldi ve biz inanılmaz rahatladık. Yol göstermesi ile bir çok sorunu hallettik” (Ö-4).

“Tabi ki yeterli ama insan bence hiç bir zaman dört dörtlük yeterli değildir bu herkes için geçerlidir. Kendini devamlı yenilemeli, geliştirmeli, geliştirmeye açık olmalıdır. Öğretmenimizin özellikle özel eğitime muhtaç çocuklar konusunda yetersiz buluyorum. Bu konuda hizmetiçi eğitim alması gerektiğini düşünüyorum.” (Ö-3).

Okulöncesi öğretmenleri, okul idarecilerinin de bahsettiği gibi psikolojik danışmanların okulöncesi felsefesinden uzak olduklarını, çocukların seviyesine yeterince inemediklerini, aldıkları akademik eğitimin daha çok ilköğretim okulu ve liseye yönelik olduğu bu sebepten okulöncesi öğrencilerinin seviyesine inmekte güçlük çektikleri konusunda görüş bildirmişlerdir:

“Belki okullardaki verilen eğitime göre donanımlı olarak geliyorlar ama okul öncesi çok farklı bir alan. Bence okulöncesi rehberlik ve ilköğretim rehberlik ayrılmalı. Çünkü bu çocukların gelişim özelliklerin çok farklı bir dünya o yüzden bence bu çalışmalar böyle düzenlenmeli. İlk defa uygulamaya giren bir şey okul öncesi rehberlik bunun sıkıntılarını hep birlikte yaşıyoruz. Çocuklarımız çok küçük, ortamımız çok farklı, birazcık bu alana hakim olmaları gerekiyor. Sadece rehberlik yetmiyor. Biraz okul öncesi felsefesini kavramaları gerekiyor, biraz desteklenmeleri gerekiyor” (Ö-7).

“Arkadaşlarımız eğitim alırken tabi genel bir eğitim almış. Genel derken tabi lisede de görev yapmış, orta öğretimde de görev yapmış, okul öncesinde ilk kez çalışıyor. Bundan dolayı da her şeyden önce empati kurması çok zor. Biz bunun eğitimini alırken 4 yıl buna emek veriyoruz. Empati kurmayı, çocuklarla iletişim kurmayı, o yüzden sıkıntı yaşar. Çok tatlı bir arkadaşımız. O ayrı, bize yardımcı olmaya çalışıyor elinden geldiğince ama bu da gerçekten yetersiz” (Ö-44).

“... Daha önce bildiğim kadarı ile liselerde ve ortaöğretimlerde çalışmış. 2 yıldır burada kendini de geliştirmeye çalışıyor...”(Ö-34).

Anaokullarında psikolojik danışmanların çalışma alanları ve çalışma koşulları tam olarak belirlenmediğinden okulöncesi öğretmenleri, psikolojik danışmandan hangi konularda yardım alacaklarını bilememekte, psikolojik danışmanlarda hangi konularda okulöncesi öğretmenlere destek olacağı konusunda kesin bir bilgiye sahip değildir. Okulöncesi öğretmenlerinin dile getirdiği en büyük sorun psikolojik danışmanların ilköğretim ve orta öğretim alanlarına yönelik yetiştirildiğinden anaokullarında öğrencilerin seviyesine inemediği ve okulöncesi felsefesinden uzak olduğu konusudur.

Görüşmeye katılan okulöncesi öğretmenlerine göre; bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların okulöncesi öğrencileri ile iletişim konusunda

ve özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi konusunda hizmetiçi eğitime ihtiyaçları bulunmaktadır.

4.3. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrencilere Verilecek Rehberlik ve Psikolojik Danışma Yardımlarında Okul Psikolojik Danışmanı Öğrenciyle İlgili Diğer Kişilerden Yani; Aile, Öğretmen ve İdarecilerden Yeterli Desteği Alabiliyor mu?

Bu problem durumu ile ilgili olarak 20 psikolojik danışmana (rehber öğretmen), 40 okul idarecisine, 60 okulöncesi öğretmeni ve 60 veli ile görüşme yapılmıştır.

4.3.1. Psikolojik Danışmanların Görüşleri

Tablo:14 Bağımsız Anaokullarında PDR Çalışmalarının Okul İdarecisi, Okulöncesi Öğretmeni ve Velilerce Desteklenme Durumu

Sıra	Temalar	f	%
1	Okul idarecilerinden beklediğim desteği alıyorum	16	80
2	Okulöncesi öğretmenlerinden beklediğim desteği alıyorum	14	70
3	Velilerden beklediğim desteği alıyorum	8	40

Bağımsız anaokullarında görev yapan bazı psikolojik danışmanlar, okul rehberlik servisinde görevli psikolojik danışmanın başarılı olabilmesi için öncelikle yapacağı çalışmalar hakkında çevresindekileri inandırması ve onların desteğini alması gerektiğini söylemişlerdir.

“Tabi bu biraz da psikolojik danışmanın kendini ifade etmesi ve öğretmenler ve idareyi inandırmasına bağlı olduğunu düşünüyorum. Bu konuda çalıştığım için gerekli desteği alabiliyorum”(R-9).

“Rehber öğretmen istediği zaman istediği desteği alır”(R-12).

Görüşmelere katılan psikolojik danışmanların % 80'i okul idarecilerinden, % 70'i okulöncesi öğretmenlerinden ve % 40'ı velilerden gerekli desteği aldıklarını ifade etmişlerdir. Bağımsız anaokulları küçük kurumlar olduğundan burada görev yapan bütün personelin birbirini tanınması, samimi ilişkiler geliştirmesi, ekip ruhu ile çalışması ve birbirine destek olması rehberlik faaliyetlerinde de etkisini göstermektedir.

“...Öğretmen ve idarecilerden destek alıyoruz. Okul öncesi öğretmenleri gerçekten alanlarında uzman...” (R-2).

“...bizim idareimiz rehberlik aktivitelerinin ve seminerlerin sık sık yapılmasını istiyor. Öğretmenler de özellikle küçük yaş gruplarla çalıştıkları için problemlerin çözülmesini istiyorlar. Öğretmenler

öğrencileri kendi çocukları gibi görüyor bundan dolayı da onlar katılımcı oluyorlar herhangi bir şey istediğimiz zaman katılıyorlar ya da bizi kendileri yönlendiriyorlar” (R-3).

Bazı psikolojik danışmanlar ise; velilerin rehberlik konusunda çok meraklı olduklarını belirtmişlerdir. Yapılacak rehberlik faaliyetleri konusunda velilerin önceden bilgilendirildiği takdirde gerekli desteği sağlayacaklarını söylemişlerdir.

“... Veliler bu konuda, özellikle okul öncesi velileri çok meraklı, çok ilgililer. Her eğitime mutlaka katılmaya özen gösteriyorlar, çünkü soracak bir sürü soruları var.” (R-11).

Görüşmelere katılan psikolojik danışmanlar yaptıkları rehberlik faaliyetleri ile ilgili okul idarecilerinden ve okulöncesi öğretmenlerinden gerekli desteği alırken öğrenci velilerinden sınırlı sayıda destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

4.3.2. Okul İdarecilerinin Görüşleri

Bütün okul idarecileri imkânları ölçüsünde rehberlik servisinin çalışmalarını desteklediklerini ya da katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Okul idarecilerinin, rehberlik servisini önemli ölçüde sahiplendikleri ve önem verdikleri görüşmelerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Görüşme yapılan okul idarecilerinin tümü, rehberlik servisini araç gereç ve doküman yönünde desteklemeye çalıştıklarını söylemişlerdir.

“Destek sağlıyoruz. Özellikle fiziki ortamını iyileştirmeye çalışıyoruz. Velileri bilinçlendirme konusunda yapacağı bütün faaliyetlerde destekliyoruz. Bülten, broşür basımı, dağıtım gibi. Okul için yapacağımız faaliyetlerde birlikte düşünüyoruz ve birlikte karar veriyoruz. Tamamen bir ekip çalışması yapıyoruz”(İ-2).

“...Döküman olarak, evrak olarak ne gerekiyorsa ben bütün desteği sağladığıma inanıyorum “ (İ-22).

“Biz her türlü desteği sağlıyoruz. Onun için mesela; rehber öğretmen odasını her türlü teknik donanımlar, bilgisayarından tutun internetine kadar, öğretmenimiz randevulu görüşme yapıyor aşağıda da depomuz vardı orayı salon haline dönüştürdük. Oraya da projeksiyon aldık bir takım düzenlemeler yaptık, orada velilere seminerler veriyor” (İ-30).

Rehberlik kökenli olan okul idarecileri, fiziksel yönden çok, eğitim ve program yönünden desteklediklerini ifade etmişlerdir.

“Psikolojik danışmanımıza destek sağlıyoruz. Biz her türlü imkanı veriyoruz, sene başında oturup planını yapıyoruz ve uyguluyoruz, hangi konuda öğretmenlere, çocuklara, velilere yararı olabilir, bu konuları birlikte planlıyoruz. Maddi manevi her türlü desteği sağlıyoruz” (İ-10).

“Elimden gelen desteği sağlıyorum... gerekli duyuruları yapıyoruz, toplantılarında mutlaka bulunuyorum. Yapılan çalışmalarda onu destekliyorum. Velilerin ve öğretmenlerin rehberlik servisini kullanmaları için elimden gelen desteği sağladığımı düşünüyorum” (İ-13).

Araştırma kapsamında görüşme yapılan tüm okul idarecilerinin rehberlik konusunda hassasiyet gösterdikleri anlaşılmaktadır. Pek çok okul idarecisi yapılacak rehberlik faaliyetlerinde okulun tüm imkânlarını rehberlik servisine sunmaktadır.

Okul idarecilerinin bu değerli katkıları görüşmeye katılan psikolojik danışmanlar tarafından da teyit edilmiştir.

4.3.3. Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Okulöncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda; rehberlik faaliyetlerine imkânları ölçüsünde destek sağladıkları ve sağlamaya hazır oldukları tespit edilmiştir. Pek çok okulöncesi öğretmeni, rehberlik servisi ile işbirliği içinde çalıştıklarını ve birlikte başarıyı yakaladıklarını görüşmelerde anlatmıştır.

“Gerekli desteği sağlayabiliyoruz. Bize gelip öğrenci hakkında bilgi alabiliyor. Her şekilde odasına sevk edebiliyoruz” (Ö-12).

“Rehberlik öğretmenimizin bize gönderdiği planlar, bültenler veliye zamanında ulaşabiliyor. Veli görüşmelerinde ihtiyaca yönelik veli görüşmelerini birlikte planlayıp velimizi çağırabiliyoruz. Sınıfımızda ani müdahale gerektiren olaylarda rehber öğretmenimiz bize son derece yardımcı oluyor” (Ö-2).

“Sağladığımızı düşünüyorum ama bunu ona sormak lazım elbette. Sürekli iletişim halindeyiz. Olumlu bir iletişim var gerçekten de onun yaklaşımı çok güzel” (Ö-40).

“Birlikte çalıştık, yardımlaşık, fikir alışverişi yaptık, yapmam gereken her şeyi yaptım diye düşünüyorum ama daha fazlasını yapmam gerekirse yine yaparım” (Ö-50).

Araştırmaya katılan kimi okulöncesi öğretmenlerinin nazarında rehberlik servisi çok önemli bir yere sahip bulunmaktadır. Bu görüşmeciler psikolojik danışmanların olağanüstü bilgilere sahip olduklarını, kendilerinin bilgiyi yakalamada onlara yetişemediğini anlatmışlardır.

“Kendi adıma yeterli desteği sağladığıma çok inanmıyorum. Onun rehberlik hizmetlerinde çok çok donanımlı olduğunu düşünüyorum. Ama ben de tecrübelerimi paylaşıyorum zaman zaman. İnternet yolu ile çeşitli araştırmalar yapıp paylaşmaya çalışıyorum. Ama yine de çok destek olduğum söylenemez. Onun daha çok desteği oluyor” (Ö-41).

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin % 90’ı, rehberlik servisi ile birlikte çalıştıklarını, çalışmalarında onlara destek sağladıklarını söylemişlerdir.

4.3.4. Velilerin Görüşleri

Bağımsız anaokullarında öğrencisi bulunan pek çok veli, yapılacak rehberlik faaliyetleri hakkında bir bilgilerinin bulunmadığını ifade etmiştir. Velilerin tamamı kendilerinden yardım istendiği takdirde ellerinden geldiğince yardımcı olabileceklerini ifade etmişlerdir.

“Elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz” (V-5).

“Elimizden geldiği kadar yardımcı olmaya çalışıyoruz. Önerdiklerini yapmaya çalışıyoruz. Bana bir mektup geldi rehberlik servisinden, çocuğumun çok kilolu olduğu söyleniyordu. Çocuğumu doktora götürdüm obezite tedavisi yaptırdım. Okulda bu durumun araştırılıp beni uyarmaları çok hoşuma gitti” (V-9).

“Öyle bir talebi olursa tabii ki sağlamaya çalışırım elimden geldiği kadarıyla da, hocamızın öyle bir talebi olmadı” (V-31).

“Şu ana kadar bir yardım istenmedi ama istendiği takdirde elimden gelini yapmaya hazırım” (V-51).

Bağımsız anaokullarındaki öğrenci velilerinin imkânları ölçüsünde okul rehberlik servisine katkı sağladıkları görüşmeler sonrasında anlaşılmıştır. Kendilerine istek gelirse rehberlik servisine her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarını veliler görüşmelerde belirtmişlerdir.

4.4. Milli Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Program Açısından Çalışma Koşulları Nasıldır?

Bu problem durumu ile ilgili olarak 20 psikolojik danışmana, 40 okul idarecisine, 60 okulöncesi öğretmeni ve 60 veli ile görüşme yapılmıştır.

4.4.1. Psikolojik Danışman Görüşleri

Tablo:15 Psikolojik Danışmanlarının Bağımsız Anaokullarında Çalışma Saati, Fiziksel Mekan ve Çalışma Programı Açısından değerlendirilmeleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Çalışma saatleri yeterli	13	65
2	Fiziksel mekânı yeterli	3	15
3	Çalışma programı yeterli	2	10

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanlardan (rehber öğretmen) % 65’i çalışma saatlerinin yeterli olduğunu söylerken, % 35’i çalışma saatlerinin yeterli olmadığını söylemiştir. Yine katılımcıların % 85’i fiziksel mekânın yetersiz olduğunu söylerken, % 15’i fiziksel mekânın yeterli olduğunu belirtmiş, % 90’ı uygulanan rehberlik programlarını yetersiz bulurken, katılımcıların % 10’u, uygulanan rehberlik programlarını yeterli bulunduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan psikolojik danışmanlar en çok fiziksel mekânın ve uygulanan rehberlik programının yetersizliğini ifade ederek, bu durumun çalışmalarını olumsuz etkilediğinden yakınmışlardır. Özellikle katılımcıların %90’ının rehberlik çerçeve programının yetersiz olduğunu belirtmesi, bu konuda önemli bir eksikliğin olduğunu ortaya koymaktadır. Bakanlığın yeni hazırlanmış olduğu çerçeve programı da rehber öğretmenler tarafından yetersiz ve kullanışsız bulunmaktadır.

İzmir ilindeki bağımsız anaokullarının çoğunun mimari yapısı bakanlığın standart yıldız tip projesi olarak yapılmıştır. Bu tip proje ile yapılan anaokullarının kullanım alanı çok sınırlıdır. Bu mimaride yapılan okullarda sadece 5 sınıf, 1 müdür odası 1 de memur odası bulunmaktadır. Bu projenin, okul idareci normları ve psikolojik danışman normu dikkate alınmadan yapıldığı görülmektedir. Bina da rehber öğretmenlere ve okul idarecilerine uygun planlanmamıştır. R-6, R-9, R-16, R-17 ve R-18 kodlu katılımcılar fiziksel mekân ve rehberlik programları ile ilgili şunları söylemişlerdir:

“Fiziksel mekân yeterli değil. Çünkü anaokulları inşa edilirken rehberlik servisi planlamada yoktu. Bu yüzden biz bu okullara geldiğimizde depo olarak kullanılan ya da kullanılmayan küçük, elverişsiz odalar bizlere verildi. Halen daha öyle... Program olarak da bakanlığın gönderdiği programı inceledim. Etkinlikler açısından çok yetersiz buldum. Zenginleştirilmesi gerekiyor. Teorik olarak fena değil ama uygulamaya dönük bir program değil. Şu anda etkinliklerin uygulanabilir hale gelmesi gerekiyor...” (R-6).

“Anaokullarında rehber öğretmen çalışması çok yeni sanırım 2 yıl öncesine dayanıyor, fiziksel ortam olarak sıkıntı yaşıyorum. Özellikle bağımsız anaokullarında kendime ait bir odam olmasına karşın rehberlik yapılabilecek bir fiziki ortamım yok. Bu konuda bana danışmaya gelen velilerim de zorluk içerisinde.. Rehberlik programlarının şu an için yeterli olduğunu düşünmüyorum. Ama önümüzdeki yıl yeni rehberlik programı yürürlüğe girmiş olacak, yeni programı inceledim, tabi ki eksikleri var” (R-9).

“Fiziksel mekanım şuanda yeterli değil, çünkü odam müdür yardımcılılarıyla birlikte kullandığım bir oda. Çok sirkülasyon var odamda.... Uygulanan programlar açısından bence biraz daha öğrencileri içerisine katılabileceğimiz faaliyetler daha fazla olmalı. Çok yeterli değil diye düşünüyorum ben...” (R-16).

“... Fiziksel mekan yeterli değil. Anaokullarında yıldız proje denilen okulların fiziksel olarak bırakın rehberlik servisini, okulun hiç bir ihtiyacını ben karşıladığımı düşünmüyorum. Rehberlik servisi için ayrı bir oda yok.... Son 3 yıldır rehber öğretmenler bağımsız anaokullarında var. Dolayısıyla ilk sene büyük bir sıkıntı yaşadık, çünkü rehberlik araştırma merkezlerinden çerçeve plan, programlar hakkında bir destek alamadık. Bu sene biz pilot okul olarak Bakanlık tarafından seçildik, dolayısıyla bu okullarda uygulanacak rehberlik programıyla ilgili standart bir program gönderdi Bakanlık bize, standart programı uygulamaya çalıştık. Standart programla ilgili eksiklikler, yanlışlıklar, düzeltilmesi gereken yerler, geliştirilmesi gereken yerler var...” (R-17).

“Rehberliği bir bütün olarak ele aldığımızda çalışma koşulları tabi ki de yeterli değil. Rehberlik servisinin, sadece küçük bir odadan oluşmaması gerekiyor. Zaten okul öncesi dönemde bir oyun odası, oyun terapi odası, çocuklarla beraber çalışma yapacağımız bir oda olması gerekiyor. Çocuğa cazip gelmesi gereken bir oda olması gerekiyor. Bizim çerçeve programlarımızı biz başından beri kendimiz uyguluyoruz. Standartlaştırılmış bir çerçeve programımız yok. Biz okulun ihtiyaçlarına göre şekillendiriyoruz. Ama bu ilkokullardaki gibi standartlaştırılsa ve geliştirilse bu çok daha iyi olur diye düşünüyorum” (R-18).

Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin % 72’si, çalışma saatlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar sabahçı ve öğlenciler için farklı iki rehber öğretmenin olması gerektiğini savunmakta ve bunun verimli olacağı kanaatini taşımaktadırlar.

“...Çalışma saatleri 9-15. Şimdi bizim kurumumuzda sabahçı-öğlenci diye ayrılıyor. Öğleden sonraki grupta bazen yetersiz olduğumu hissediyorum. Çünkü zamanımızın çoğu sabahçı grupta geçiyor. Tüm

kurumlarda sabahçı rehber öğretmen ve öğlenci rehber öğretmen, grubunu çok daha iyi tanıyan ve birlikte çocuğu gözlemleyen, içinde olan bir rehber öğretmen olsa çok daha sağlıklı olur” (R-18).

“... Çalışma saatleri tek kadro olduğu için yeterli değil tabi ki, ama bir rehber öğretmenin çalışacağı saat belli, o yüzden mutlaka ikinci bir öğretmenle kadronun hatta sayıya orantılanmış şekilde rehber öğretmen bulunursa bence çok daha uygun olacaktır...” (R-14).

“Ben sabah 8’de geliyorum, saat 18’ de çıkıyorum. Ben bunu severek isteyerek yapıyorum. 9-15 çalışma saati olarak tabi ki yeterli değil. O anlamda şöyle olabilir. Birden fazla rehber öğretmen görevlendirilmesi düşünülebilir. Sınıf öğretmenleri kendi dersleri bittiğinde diyelim evlerine gidiyorlar ama eğitim öğretim devam ediyor. Orada bizim bulunmamız gerekiyor... Bu anlamda bizlerin yükünün hafifletilmesi açısından sabahçı ve öğlenci olmak üzere iki rehber öğretmen çalışması uygun olabilir” (R-7).

“...Çalışma koşullarının geliştirilmesi için sabah ve öğleden sonra ayrı rehber öğretmen olması eğitimde kaliteyi artırır, okulda sürekli rehber öğretmen bulunmuş olur. Çünkü biz şu an 9-15 çalışıyoruz. Ben 15’ den sonra bir olay olduğu zaman müdahale edemiyorum. O yüzden bazı sıkıntılar yaşıyoruz.. “ (R-9).

Araştırmaya katılan rehber öğretmenler, resmi bağımsız anaokullarında rehberlik servislerinin uygun fiziksel şartları taşımadığı, uygulanan rehberlik hizmetleri çerçeve programlarının yeterli olmadığı kanaatini taşımaktadırlar. Bunun yanında çalışma saatlerinin uygun ve yeterli olduğunu fakat ikili eğitim yapan anaokulları için, sabahçı ve öğlenci grup için iki ayrı rehber öğretmenin olmasının eğitime önemli katkılar sağlayacağını belirtilmişlerdir.

4.4.2. Okul İdarecilerinin Görüşleri

Tablo:16 Okul İdarecilerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Çalışma saatleri yeterli	22	55
2	Fiziksel mekânı yeterli	15	38
3	Çalışma programı yeterli	18	45

Görüşmeye katılan okul idarecilerinden % 45’i okullarındaki rehber öğretmenin çalışma saatinin yetersiz olduğunu söylerken, % 55’ çalışma saatlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Rehberlik servisinin fiziksel mekânının değerlendirilmesinde ise; okul idarecilerinin % 62’ü fiziksel mekânın yetersiz olduğunu söylerken, %38’i ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Uygulanan rehberlik programlarının değerlendirilmesinde okul idarecilerinin % 50’si uygulanan rehberlik programlarının yetersiz olduğunu söylerken, % 45’i yeterli olduğunu belirtmiş ve katılımcılardan % 5’i uygulanan rehberlik programlarının yeterliliği hakkında fikri bulunmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan okul idarecilerinin % 45'i, bağımsız anaokullarının 08.00-18.00 arasında eğitim hizmeti verdiğini söyleyerek rehber öğretmenin çalışma saatlerinin yetersizliğinden yakınmaktadır. 09.00- 15.00 arasında çalışan rehber öğretmenin, özellikle öğrenci velilerine ulaşamayacağını ve çocukların eğitimine yeterli desteği sağlayamayacağını savunmaktadırlar.

“...Çalışma saatleri açısından yetersiz kaldığını düşünüyorum. Günlük 6 saatlik bir çalışma periyodu var. Çalışan velilerim akşam görüşmek istediğinde görüşemeyebiliyor. 200 öğrenciye değil de 100 öğrenciye bir rehber verilmesinden yanayım. Çalışma saati 6 saatte kalacaksa rehber öğretmen normunun ikiye çıkarılması gerektiğine inanıyorum. İkili eğitim yapılan okullarda iki tane rehber öğretmenin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum...” (İ-13).

“Bizim okullarımızda eğitim 8 de başlayıp 6 ya kadar devam ettiği için eğitim saatlerimiz içerisinde de sürekli rehber öğretmenimize her an ihtiyacımız olacağı için çalışma saatleri yeterli değil...” (İ-31).

Çalışma saatinin yeterli olduğunu söyleyen okul idarecilerinin oranı ise, % 55'tir. Fakat çalışma saatini yeterli bulan idarecilerin okullarında öğrenci sayılarının az olduğu ya da tam gün eğitim veren okul olduğu göz ardı edilmemelidir.

“...Çalışma saati, yani tam gün kalıyor öğretmenim burada bizlerle beraber, o anlamda yetersizlik diye bir şey söz konusu değil...” (İ-8).

“...Çalışma saatlerinde bir sıkıntı yok. Her öğrenciye zaman olarak yeterli, veli ile ilgili aile toplantıları yapabiliyor...(İ-20).

Görüşmelere katılan okul idarecilerinden % 62'si rehber öğretmenlerin çalışma odasını yetersiz bulmaktadır. Araştırma yapılan 3 okul dışındaki bağımsız anaokullarında rehberlik servisi hemen hemen aynı büyüklükte bulunmasına rağmen % 38 gibi önemli yüzdedeki okul idarecisi kendi okullarının fiziksel ortamı içinde rehberlik servisinin fiziki ortamın yeterli olarak kabul etmektedirler. Çünkü okulların fiziksel yapısı çok sınırlı düzeyde bulunmaktadır.

“Mekan olarak sıkıntılı görüyorum. Yıldız tipindeki okullarda ne yazık ki mekan sorunu var. Bizim okulda da kapı girişinin yan tarafı oda haline dönüştürüldü. Sıkıntı var...” (İ-13).

“...Anaokullarının planında rehberlik odası yapılmadığından biz sadece uygun ortamı oluşturmaya çalıştık...” (İ-33).

“... Fiziksel mekanı hiç yeterli değil. Biraz önce söylediğim gibi hiç alanımız yok...” (İ-31).

“...fiziksel koşul olarak uygun konuma getirdik yani şu an hepimizden daha iyi konumda şu an için yeterli...” (İ-29).

Bağımsız anaokullarında uygulanan rehberlik programlarını yeterli ve yetersiz bulan okul idarecilerinin sayısı eşittir. Sadece 2 okul idarecisi uygulanan program hakkında bir fikirlerinin bulunmadığını beyan etmişlerdir. Bu araştırmadaki

görüşmelerin çoğu, 2011-2012 eğitim öğretim yılında yapıldığı için henüz o dönemde rehberlik programı yoktu. 2013-2014 eğitim öğretim yılında yeni rehberlik programı uygulanmaya başlanmıştır.

“... Program olarak ne yazık ki bağımsız anaokullarında yok. Biz bu sene bir ön çalışma yapalım dedik ve çarşamba günleri rehberlik çalışması olarak uygulamaya çalışıyoruz. Aksaklıkları görüyoruz. RAM’larda yapılmış okul öncesi çocuklarına uygun programlar uygulanır ise rehberlik çalışmalarının daha sağlıklı olacağına inanıyorum” (İ-13).

“... Anaokullarında rehberlik faaliyetleri yeni olduğu için bakanlığın anaokulları için hazırladığı bir program yok, öğretmenimiz kendi kişisel becerileri ile bir program yapıp uyguluyor” (İ-1).

“... Uyguladığı program okulun ihtiyaçlarını karşılıyor, zaten karşılıklı yardımlaşarak bilgi alışverişinde bulunuyoruz” (İ-28).

“...programla rehberlik çerçevesinin çizilmiş olması güzel henüz yeni bir program olduğu için henüz o eksiklikleri uygulamada fark edileceğinden, henüz daha dört dörtlük uygulamaya önümüzdeki yıl geçilir”(İ-33).

Araştırmaya katılan okul idarecilerinin çoğunluğu olan % 55’i, rehber öğretmenin çalışma saatlerini yeterli bulmaktadır. Rehber öğretmenler randevu sistemi ile çalıştığı için öğrencilerin ve velilerin ihtiyaçlarına cevap verdiği kanaati hakim bulunmaktadır.

Okul idarecilerine göre; bağımsız anaokullarında rehberlik servisi ile ilgili en önemli sorun fiziksel ortam olarak kendini göstermektedir. Anaokulların pek çoğu standart yıldız tipi proje kapsamında yapıldığından rehberlik servisleri okulun planlamasında bulunmadığı, bütün yıldız tipi proje okullarda rehberlik servisleri sonradan yapılan düzenlemelerle ilave edildiği, yer sınırlı olduğundan rehberlik servislerinin 6-7 metre kare gibi küçük mekânlar olarak düzenlenmek zorunda kaldığı ifade edilmiştir. Bu şekildeki küçük odalarda rehberlik hizmeti sunmak bir çok aksaklığı beraberinde getirerek rehber öğretmenin çalışmasını olumsuz olarak etkilemektedir.

Görüşmelere katılan okul idarecilerinden % 45’i uygulanan rehberlik programlarını yeterli bulmaktadır. Okul idarecilerinin çoğu uygulanan rehberlik programı hakkında bir fikre sahip bulunmaktadır.

4.4.3. Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Tablo:17 Okulöncesi Öğretmenlerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Çalışma saatleri yeterli	31	52
2	Fiziksel mekânı yeterli	13	22
3	Çalışma programı yeterli	21	35

Görüşmeye katılan okulöncesi öğretmenlerinden % 48'i okullarındaki rehber öğretmenin çalışma saatinin yetersiz olduğunu söylerken, % 52'si çalışma saatlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Rehberlik servisinin fiziksel mekânının değerlendirilmesinde ise; okulöncesi öğretmenlerinin % 78'i rehber öğretmenlerin çalışma ortamlarının yetersiz olduğunu söylerken, % 22'si ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Uygulanan rehberlik programlarının değerlendirilmesinde okul idarecilerinin % 50'si uygulanan rehberlik programlarının yetersiz olduğunu söylerken, % 35'i yeterli olduğunu belirtmiş ve katılımcılardan % 15'i uygulanan rehberlik programlarının yeterliliği hakkında fikri bulunmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinden % 48'i okullarında görev yapan rehber öğretmenlerin çalışma saatlerini yetersiz bulmaktadır. Çalışma saatlerini yetersiz bulan okulöncesi öğretmenler, özellikle öğlenci veli ve öğrencilere fazla zaman kalmadığını savunmakta, sabahçı ve öğlenci gruplara ayrı ayrı rehber öğretmen olması gerektiğini savunmaktadırlar.

“... Çalışma saatleri yetersiz, okulumuz sabahçı – öğlenci olduğu için öğlenci öğrencilere çok fazla zaman ayıramadığımı düşünüyorum...” (Ö-31).

“Çalışma saatlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum. Fakat ben öğlenciyim, öğlen daha uzun kalabilir. bir ana okuluna aslında 2 rehber öğretmenin olması çok daha fayda getirecektir..” (Ö-41).

“Çalışma saatleri şu an itibari ile yeterli değil. Çözüm olarak sabahçı ve öğlenci bir öğretmen uygulaması yapılabilir...” (Ö-49).

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin % 52'si okullarındaki rehber öğretmenlerin çalışma saatlerini yeterli bulmaktadır. Çalışma saatlerinin yeterliliğini savunan öğretmenler; randevu sistemi ile çalışıldığını, bu sebeple kimsenin mağdur edilmediğini ifade etmişlerdir.

“Çalışma saatleri yeterli. Çünkü hem sabah, hem de öğleden sonraki gurubunu da ele alabiliyor. Zaten randevulaşma sistemi ile çalışıyor büyük ölçüde. Sarkmalar olsa da öğretmenimiz bunu karşılayabiliyor”(Ö-40).

“Çalışma koşulları 09.00 – 15.00 diye biliyorum saatleri bence yeterli. Hem sabahçı hem öğlenci ikili eğitim yapan bir okulda etkin bir saat...”(Ö-2).

Araştırmamızda görüşlerine başvurduğumuz okulöncesi öğretmenlerinden % 78'i fiziksel mekanın yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Okulöncesi öğretmenleri de bu durumun binanın genel durumundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

“... Fiziki şartları son derece yetersiz. Okulumuzun deposundan bir oda ayarladık. Fiziki imkansızlıklarda dolayı yetersiz...” (Ö-40).

“...Odası kesinlikle yeterli değil. Biz arkadaşımıza burada küçücük bir odayı rehberlik servisi yaptık ama çok küçük bir oda...” (Ö-52).

Rehberlik servisinin fiziki şartlarını yeterli bulan okulöncesi öğretmenleri % 22 dir. Yeterli olduğunu ifade edenler genelde okulun genel durumuna, imkânlarına göre yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

“Uygun olduğunu düşünüyorum en azından bir odası var yani” (Ö-18).

“Okulun imkanları doğrultusunda bir oda yapıldı ama aslında daha geniş bir alan olsa çocuğu gözleyebileceği oyuncak dolapları gibi iyi olurdu”(Ö-26).

Bağımsız anaokullarında görev yapan okulöncesi öğretmenlerinden % 50’si uygulanan rehberlik programını yetersiz bulmaktadır. Mevcut rehberlik programlarının okullarının ihtiyacını karşılamadığını savunmaktadırlar.

“...Aslında uygulana program çok yeterli değil ama arkadaşımız elinde geldiğince ek takviye, testler uyguluyor. Yani bu işe ne kadar daha fazla bir katkı bulunabilirim diyerekten kendi programı dışındaki çalışmalara da yöneliyor” (Ö-52).

“... Uygulanan programın eksik taraflarının olduğunu düşünüyorum, daha kapsamlı ve daha yoğun olabilir...” (Ö-45).

“...Uyguladığı program geliştirilebilir. Genelde elindeki programlar belli yaş gruplarına hitap ettiği için, bizim öğrencilerin seviyesi için daha farklı programlar uygulanabilir” (Ö-31).

Görüştüğümüz okulöncesi öğretmenlerinden % 35’i uygulanan rehberlik programlarını yeterli bulmaktadır. Görüşmeler sırasında ortaya çıkan önemli bir ayrıntı bulunmaktadır. Aslında pek çok okulöncesi öğretmeni rehberlik hizmetlerinin bir programı olduğunu bilmemektedir. Zaten görüşmeye katılan okulöncesi öğretmenlerinin % 15’i rehberlik programı hakkında bir fikirlerinin olmadığını söyleyerek bu savımızı doğrulamaktadır. Anaokullarında rehberlik hizmetlerinin geçmişi bir kaç yıl öncesine dayandığından bu durum normal karşılanabilir. Görüşmeye katılanların bazıları rehberlik programı olarak rehber öğretmenin okulda yaptığı çalışmaların tümünü anladıkları anlaşılmaktadır.

“Planını birlikte yapmadık ama rehber öğretmenimiz haftalık yapacağı faaliyetleri bize söylüyor, biz de kendi ders programımızı ona göre ayarlıyoruz. Çerçeve programımız yok” (Ö-26).

“Uyguladığı program geliştirilebilir. Genelde programlar belli yaş gruplarına hitap ettiği için, o seviye için daha farklı programlar uygulanabilir” (Ö-31).

Araştırmamıza katılan okulöncesi öğretmenlerinin çoğunluğu (%52) rehber öğretmenlerin çalışma saatlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Birçok anaokulunda ilk defa rehberlik servisi yeni kurulduğundan bu okullarda rehberlik servisinin kurulması bile büyük bir kazanç olarak görülmektedir. Çalışma saatinden çok rehber öğretmenin varlığı bile öğretmenlere büyük bir güven ve destek sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında görüşülen okulöncesi öğretmenlerinin % 78’i fiziksel mekânın yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Okulöncesi öğretmenler okullarının fiziki durumu sebebi ile yeterli bir oda bulunmadığı görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretmenlerin çoğu daha kullanışlı bir rehberlik servisi odasının eğitime katkı sağlayacağı konusunda yaklaşık aynı kanaatlere sahip bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin % 50'si, uygulanan rehberlik programlarının okullarının ve eğitimin ihtiyacını karşılamadığı yönünde fikir beyan etmişlerdir. Bazı okulöncesi öğretmenleri rehberlik programının ne olduğu hakkında bir fikre sahip bulunmamaktadır. Rehber öğretmenlerin yaptığı faaliyetleri rehberlik programı olarak görmektedirler. Bu bakış açısına bu okullarda rehberlik servislerinin yakın bir dönemde kurulmuş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

4.4.4. Velilerin Görüşleri

Tablo:18 Öğrenci Velilerinin Bağımsız Anaokullarındaki Psikolojik Danışmanları Çalışma Saati, Fiziksel Mekân ve Çalışma Programı Açısından Değerlendirmeleri

Sıra	Temalar	f	%
1	Çalışma saatleri yeterli	27	45
2	Fiziksel mekânı yeterli	11	18
3	Çalışma programı yeterli	44	73

Görüşmeye katılan velilerden % 52'si, okullarındaki rehber öğretmenin çalışma saatinin yetersiz olduğunu söylerken, % 45'i çalışma saatlerinin yeterli olduğunu, % 3'ü bu konuda fikrinin olmadığını söylemiştir.

Rehberlik servisinin fiziksel mekânının değerlendirilmesinde ise; velilerinin % 79'i rehber öğretmenlerin çalışma ortamlarının yetersiz olduğunu söylerken, % 18'i ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade ederken % 3'ü bu konuda fikrinin olmadığını söylemiştir.

Uygulanan rehberlik programlarının değerlendirilmesinde velilerin % 73'ü uygulanan rehberlik programlarının yeterli olduğunu, % 17'si yetersiz olduğunu belirtmiş ve katılımcılardan % 10'u uygulanan rehberlik programlarının yeterliliği hakkında fikri bulunmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinden % 52'si okullarında görev yapan psikolojik danışmanın çalışma saatlerini yetersiz bulmaktadır. Çalışan velilerin de rehberlik servisinden etkin olarak yararlanabilmesi için çalışma saatlerinin en az 17.00'a kadar çekilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bazı görüşmeciler ise okulda sabahçı ve öğlenci grupla ilgilecek iki ayrı rehber öğretmenin bulunmasının yararlı olacağını söylemişlerdir.

“Çalışma saatleri bence yeterli değil. Mesela 15'de çıkıyor, 17'de çıkması daha iyi. Akşam çocuğunu almaya gelenler görmek istiyor. Bir şey soracağı zaman soramıyor...” (V-25).

“Çalışma saatleri kesinlikle yeterli değil. Bir okulda en az 2 tane rehberlik öğretmeni olmalı, sabah ve öğlenci olarak. Kaliteli bir iletişim kurulabilmesi için, o yüzden 2 tane olursa iletişim daha sağlıklı

olur. Öğretmenler için de çok iyi olur, yorulmazlar öğretmenlerimiz de. İstedığımız zaman görüşme şansımız olur... “ (V-31).

“Çalışma saatleri yeterli değil. Mesela bir keresinde saat 16’da görüşmeye gelmişim öğretmenimiz yoktu. Ama bu öğretmenin sorunu değil. Öğretmen yetersizliğinden kaynaklanıyor. Daha çok çalışması yada 2 tane öğretmen olması gibi çözümler üretilebilir “(V-46).

Araştırmaya katılan öğrenci velilerinin % 45’i ise; çalışma saatlerinin yeterli olduğunu söylerken, % 3’ü rehberlik servisine hiç işleri düşmediğinden çalışma saatleri hakkında fikirlerinin olmadığını söylemişlerdir.

“Çalışma saatleri uygun. Genelde veliler onun çalışma saatinde okulda bulunuyorlar, velilerle görüşebileceği saatlerde okul rehber öğretmeni okulda bulunuyor.. Zaten randevulu çalıştığı için hiçbir veli mağdur olmuyor” (V-11).

“...Çalışma saati yeterli. Zaten benim çocuğum öğlenci olduğu için geldiğimde rehber öğretmen okulda olmuş oluyor, herhangi bir problem olduğunda görüşebilirim...” (V-23).

Rehberlik servisinin fiziksel mekânının değerlendirilmesinde ise; velilerinin % 75’i rehber öğretmenlerin çalışma ortamlarının yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

“... Fiziksel mekânı çok küçük, çok yetersiz. Biz çocuğumuzla girdiğimizde rahat edemiyoruz. Kendisinin daha ferah bir çalışma ortamı olursa daha da faydalı olabileceğini düşünüyorum” (V-8).

“...Bir kere fiziksel mekan olarak bayanı daracak bir odada buluyorum. Kendim de içeriye girdiğim zaman daralıyorum. Rahat bir ortamda olsa daha kolay iletişim kurarız. Onun için çalışma imkanı daha farklı olur...” (V-17).

Araştırmamıza katılan velilerin % 18’i ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade ederken % 3’ü bu konuda fikrinin olmadığını söylemiştir. Fiziksel mekânın yeterli olduğunu söyleyen veliler genellikle, rehberlik servisinde birer bir görüşme yapıldığını düşünmektedirler. Bu açıdan baktıkların çalışma odasını yeterli bulduklarını ifade etmektedirler.

Araştırmamıza katılan öğrenci velilerinden %73’ü uygulanan rehberlik programlarının yeterli olduğunu söylemiştir. Araştırma sırasında anlaşılmıştır ki, bağımsız anaokullarındaki velilerin önemli derecede rehberlik hizmetine ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu okullardaki veliler, rehberlik hizmetinin kapsamı ile değil de kendilerine verilen danışma hizmetleri ve eğitim seminerleri doğrultusunda rehberlik programları hakkında görüş bildirmişler ve rehberlik programlarını çok yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir.

“...Programı bence yeterli. AÇEV’e de katılıyorum. Bize de çok katkı sağlıyor. Çok da memnunum...” (V-58).

“...Uyguladığı program şu an yeterli gibi, belki daha farklı şeyler yapılabilir ama şu an uyguladığı rehberlik programlarını yeterli buluyorum”(V-46).

Uygulanan rehberlik programlarının değerlendirilmesinde velilerin % 17'si uygulanan programların yetersiz olduğunu belirtmiş ve katılımcılardan % 10'u uygulanan rehberlik programlarının yeterliliği hakkında fikri bulunmadığını ifade etmiştir.

“...Uygulanan programları yeterli bulmuyorum. Çocukları yakından tanıma karşılığında anketler yapılabilir küçük de olsa. Sorunları olan çocukları birebir çağırıp velisiyle beraber hani bizlere bir yol olarak yardımcı olsa çok daha mutlu olurum. Oğlum da kazandırılmasını istediğim davranışlar var, değiştirilmesi gereken, kazandırılması gereken, bunu daha sıkı bir şekilde işbirliği içinde olsun herhalde düzelir diye düşünüyorum” (V-17).

“... Müfredatta daha fazla şeyler olması gerekiyor. Veliler için daha eğitimsel şeyler. Ne bileyim anne için baba için de özellikle. Programlar daha artırılmalı. Bu tarz etkinliklerin daha fazla olması lazım. Belediyelerde falan yapılıyor benim bildiğim kadarıyla ama hani ondan herkes haberdar olamıyor ama okulda olduğu zaman velilerin daha çok haberi olabilir” (V-31).

Bu araştırmaya katılan öğrenci velilerinden, % 52'si rehber öğretmenin çalışma saatlerini yetersiz bularak, ya 08-17 arası mesai yapılması gerektiğini ya da bağımsız anaokullarında sabahçı ve öğlenci gruba ait ayrı ayrı rehber öğretmenin olmasını savunmaktadırlar. Rehberlik servisiyle görüşmeyen veliler ise çalışma saatlerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların % 75'i rehberlik servisinin fiziki mekânının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan velilerin % 18'i ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade ederken % 3'ü bu konuda fikrinin olmadığını söylemiştir. Fiziksel mekânın yeterli olduğunu söyleyen veliler genellikle, rehberlik servisinde birer bir görüşme yapıldığını düşünmektedirler.

Veliler, bağımsız anaokullarında uygulanan rehberlik programlarını yeterli görmektedirler. Yeterli görenlerin oranı % 73'dür. Velilerin anaokullarında uygulanan rehberlik programları hakkında bir fikirleri bulunmamaktadır. Sadece rehberlik servisi ile yaptıkları görüşmeler ve aile eğitimleri neticesinde bu fikre sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

4.5. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci ve Velileri, Okul Rehberlik Servisinden Ne Tür Yardımlar Almaktadırlar?

Bu problem durumu ile ilgili olarak 60 veli ile görüşme yapılmıştır.

4.5.1. Veli Görüşleri

Tablo:19 Anaokulu Öğrenci Velilerinin Okullarındaki PDR Servisinden Aldığı Yardımlar

Sıra	Temalar	f	%
1	Aile danışmanlığı	52	87
2	Veli eğitimi	48	80
3	Okula uyum sorunları	41	68
4	Davranış Problemleri	34	57
5	Başka Kurumlara Yönlendirme	28	47

Araştırmamıza katılan 60 öğrenci velisinin 54'ü yani; % 90'ı anaokullarındaki rehberlik servisinden yardım aldığını söylemiştir. Velilerin % 10'u ise; hiç rehberlik servisine hiç gitmediklerini ifade etmişlerdir. Buradan yola çıkarak, velilerin rehberlik servisinden büyük ölçüde yardım aldıkları, rehberlik servisiyle işbirliği içinde çalışarak çocuklarının eğitimini destekledikleri söylenebilir. Pek çok veli, rehberlik servisinden eğitim danışmanlığı aldığını ve çok yararını gördüğünü beyan etmiştir.

“Çocuğuma şiddet uyguladığım oluyor. Bu konu hakkında okul psikolojik danışmanından bilgi ve yardım aldım.. Çocuk bazen aksileşiyor onu rehber öğretmenle konuşuyorum. Öğretmenle bir problem olduğu zaman ona danışıyorum, konuşuyorum, rehber öğretmenimiz beni rahatlatıyor, sakinleştiriyor. Çocuğum da, aynı şekilde onunla konuşuyor”(V-2).

“Kızımın bize olan tepkileri vardı. Bir şey istiyorduk bize ters cevap veriyordu onlar ilgili, ayrıca süt içme problemimiz vardı bunu nasıl giderebiliriz diye yardım aldım ve faydalı oldu”(V-4).

“Sadece AÇEV eğitimine gidiyorum, onun dışında herhangi bir şekilde rehberlik servisinden yardım almadım”(V-12).

“Benim oğlum içine kapanıktı, hiç bir ortama girmiyordu, hiç bir çocukla konuşmuyordu. Okulda iyice içine kapandı. Ben okulda açılır diye verdim. Öğretmeniyle görüştüm. Biraz baba sevgisinde dolayı olduğunu anlattım. Biraz daha ilgi gösterdik eşimle birlikte. Şimdi arkadaşlarıyla da bizimle de daha iyi”(V-16).

“Her konuda yardım aldım. Mesela uyku konusunda aldım, yemek konusunda aldım, hareket konusunda aldım. Sayılarla problemlerim vardı o konuda çok yardımcı oldu”(V-24).

“Yemek problemimiz vardı bizim, onunla ilgili yardım aldık. Okula başlarken çok zorluk çekti, onunla ilgili yardım aldık”(V-25).

“İlk zamanlarda, okul açıldığında çok huysuzdu, hiç okula girmek istemiyordu. Çok ağlıyordu. Çok yardımı oldu sağ olsun. Şu anda da okula gelmek için can atıyor”(V-37).

“Çocuğumun yalan söylemesi, diğer arkadaşlarının etkisi altında kalması konularında okul rehber öğretmeninden yardım aldım”(V-41).

“İlk yıl okula girme konusunda problemliydik. İlk on beş gün hemen hemen psikolojik danışmanın yanında alıyorduk soluğumuzu ve bunun sonucunu ben gayet olumlu bir şekilde aldım. İlk hafta gitmemiştik ikinci hafta çocuğum olumlu bir şekilde okula alıştı”(V-43).

“Okula alışma konusunda, altına yapma konusunda çözüm bulduk. Evdeki problemlerde çözüm bulduk”(V-46).

“Benim oğlumun kadınsı davranışlara eğilimi vardı. Onunla ilgili yardım aldım. Ben psikolojisinin etkileneceğini düşünüyordum ama rehber öğretmenimiz geçici bir dönem olduğunu söyledi”(V-48).

“Çocuğumun yalnızlık korkusu vardı, gürültüden hoşlanmıyordu bu sorununun çözümü konusunda yardım aldım”(V-56).

“İki elini birden kullanıyordu, zekâ olarak belki daha ileri seviyede olabileceğini düşünerek beni doktora yönlendirdi. Çocuğu doktora götürdüm ve sorunuma çözüm buldum. Açıkçası içim ferahladı”(V-58).

“Aile destek programına katılıyorum. Onun verdiği yardımlarla çocuğuma daha çok katkı sağlayabiliyorum”(V-59).

Görüşmeye katılan öğrenci velileri, birçok konuda okul rehberlik servisinden destek aldıklarını, bu desteklerin kendilerine ve çocuklarının gelişimlerine önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir.

Bağımsız anaokullarındaki öğrenci velileri, çocuklarının okula uyum sorunları, yeme, içme, uyku, fobiler, aile eğitimi, davranış problemleri konularında okul rehberlik servisinden yardım aldıklarını, bağımsız anaokullarında rehberlik servisinin gerekli ve eğitime önemli katkıları olduğunu belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç ve öneriler kısmında elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

SONUÇ

Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin incelendiği bu araştırmada, belirlenen temalar bu okullarda görev yapan 20 psikolojik danışman, 40 idareci, 60 okulöncesi öğretmeni ve 60 veli olmak üzere 180 kişi ile görüşülerek ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

1. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrenci, Öğretmen Ve Veliye Yönelik Ne Tür Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerine İhtiyaç Duyulmaktadır?

Psikolojik danışmanlara göre; anaokullarında öğrencilere yönelik, önleyici rehberlik, davranış bozuklukları, aile danışmanlığı, okula uyum sorunları özel eğitim öğrencilerinin eğitimi, veli eğitimi, öğretmenlerin eğitimi konularında rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bağımsız anaokullarında görev yapan okul idarecilerine göre; öğrencilerin gelişim süreçlerinin izlenmesi, velilerin okul ile iletişimini sağlama, davranış bozuklukları, özel eğitim öğrencilerinin eğitimi, okula uyum sorunları ve veli eğitimi konularında rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Okulöncesi öğretmenlerine göre; davranış bozuklukları, okula uyum sorunları, veli eğitimi, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimi ve öğretmenlerin eğitimi konularında rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bağımsız anaokullarında çocukları eğitim-öğretim gören velilere göre ise; aile danışmanlığı, veli eğitimi, okula uyum sorunları, davranış bozuklukları ve öğrencilerin gelişim süreçlerinin izlenmesi konularında rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

2. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görevli Psikolojik Danışmanların Hangi Konularda Hizmetiçi Eğitime İhtiyacı Bulunmaktadır?

Araştırmamızın sonucunda bağımsız anaokullarında görev yapan psikolojik danışmanların, okulöncesi öğrencilerle iletişim, özel eğitime muhtaç öğrencilere müdahale, gelişim ölçekleri, oyun terapisi ve anne baba tutumları konularında hizmetiçi eğitime ihtiyaçları bulunmaktadır.

3. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Öğrencilere Verilecek Rehberlik ve Psikolojik Danışma Yardımlarında Okul Psikolojik Danışmanı Öğrenciyle İlgili Diğer Kişilerden Yani; Aile, Öğretmen ve İdarecilerden Yeterli Desteği Alabiliyor mu?

Görüşmelere katılan psikolojik danışmanlar yaptıkları rehberlik faaliyetlerinde okul idarecilerinden ve okulöncesi öğretmenlerinden yeterli desteği aldıklarını, öğrenci velilerinden sınırlı sayıda destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan tüm okul idarecilerinin rehberlik faaliyetleri konusunda hassasiyet gösterdikleri anlaşılmıştır. Bu idareciler, rehberlik faaliyetleri için okulun tüm imkânlarını rehberlik servisine sunduklarını ifade etmişlerdir. Okul idarecilerinin bu katkıları görüşmeye katılan psikolojik danışmanlar tarafından da teyit edilmiştir.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin tamamına yakını, rehberlik servisi ile birlikte çalıştıklarını, çalışmalarında onlara destek sağladıklarını söylemişlerdir.

Anaokullarındaki öğrenci velilerinin imkânları ölçüsünde okul rehberlik servisine katkı sağladıkları görüşmeler sonrasında anlaşılmıştır. Kendilerine istek gelirse rehberlik servisine her türlü katkıyı vermeye hazır oldukları veliler görüşmelerde belirtmişlerdir.

4. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarında Görev Yapan Psikolojik Danışmanların Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Program Açısından Çalışma Koşulları Nasıldır?

Araştırmaya katılan rehber öğretmenler, resmi bağımsız anaokullarında rehberlik servislerinin uygun fiziksel şartları taşımadığı, uygulanan rehberlik hizmetleri çerçeve programlarının yeterli olmadığı kanaatini taşımaktadırlar. Bunun yanında çalışma saatlerinin uygun ve yeterli olduğunu fakat ikili eğitim yapan anaokulları için, sabahçı ve öğlenci grup için iki ayrı rehber öğretmenin olmasının eğitime önemli katkılar sağlayacağını belirtilmişlerdir.

Araştırmaya katılan okul idarecilerinin çoğunluğu (%55'i), psikolojik danışmanın çalışma saatlerini yeterli bulmaktadır. Psikolojik danışmanlar, randevu sistemi ile çalıştığı için öğrencilerin ve velilerin ihtiyaçlarına cevap verdiği kanaati hâkim bulunmaktadır.

Okul idarecilerine göre; bağımsız anaokullarında rehberlik servisi ile ilgili en önemli sorun, fiziksel ortam olarak kendini göstermektedir. Anaokulların pek çoğu standart yıldız tipi proje olarak yapıldığından rehberlik servislerinin okulun imar planında bulunmadığı, bütün yıldız tipi proje okullarda rehberlik servisleri sonradan yapılan düzenlemelerle ilave edildiği, yer sınırlı olduğundan rehberlik servislerinin

6-7 metre kare gibi küçük mekânlar olarak düzenlendiği ifade edilmiştir. Bu şekildeki küçük odalarda rehberlik hizmeti sunmak birçok aksaklığı beraberinde getirerek rehber öğretmenin çalışmasını olumsuz olarak etkilemektedir.

Görüşmelere katılan okul idarecilerinden uygulanan rehberlik programlarını yeterli ve yetersiz bulanların sayısı eşit bulunmaktadır. Okul idarecilerinin çoğu uygulanan rehberlik programı hakkında bir fikre sahip bulunmamaktadır.

Araştırmamıza katılan okulöncesi öğretmenlerinin çoğunluğu (%52) rehber öğretmenlerin çalışma saatlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Birçok anaokulunda rehberlik servisi yeni kurulduğundan bu okullarda rehberlik servisinin kurulması bile büyük bir kazanç olarak görülmektedir. Çalışma saatinden çok rehber öğretmenin varlığı bile öğretmenlere büyük bir güven ve destek sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında görüşülen okulöncesi öğretmenlerinin % 78 'i fiziksel mekânın yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Okulöncesi öğretmenleri okullarının fiziki durumundan kaynaklı yeterli bir rehberlik servisi odası bulunmadığı görüşünü paylaşmışlardır. Öğretmenlerin çoğu daha kullanışlı bir rehberlik servisi odasının eğitime katkı sağlayacağı konusunda yaklaşık aynı kanaatlere sahip bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan okulöncesi öğretmenlerinin % 50'si uygulanan rehberlik programlarının okullarının ve eğitimin ihtiyacını karşılamadığı yönünde fikir beyan etmişlerdir. Bazı okulöncesi öğretmenleri rehberlik programının ne olduğu hakkında bir fikre sahip bulunmamaktadır. Rehber öğretmenlerin yaptığı faaliyetleri rehberlik programı olarak görmektedirler. Bu bakış açısının bu okullarda rehberlik servislerinin yakın dönemlerde kurulmuş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu araştırmaya katılan öğrenci velilerinden, % 52'si rehber öğretmenin çalışma saatlerini yetersiz bularak, ya 08-17 arası mesai yapılması gerektiğini ya da bağımsız anaokullarında sabahçı ve öğlenci gruba ait ayrı ayrı rehber öğretmenin olmasını savunmaktadırlar. Rehberlik servisiyle görüşmeyen veliler ise çalışma saatlerinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların % 79'i rehberlik servisinin fiziki mekânını yetersiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan velilerin % 18'i ise fiziksel mekânın yeterli olduğunu ifade ederken % 3'ü bu konuda fikrinin olmadığını söylemiştir. Fiziksel mekânın yeterli olduğunu söyleyen veliler genellikle, rehberlik servisinde bire bir görüşme yapıldığını düşünmektedirler.

Velilerin %73'ü anaokullarında uygulanan rehberlik programlarını yeterli bulmaktadır fakat uygulanan rehberlik programları hakkında bir fikirleri bulunmamaktadır. Sadece rehberlik servisi ile yaptıkları görüşmeler ve aile eğitimleri neticesinde bu fikre sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

5. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Öğrenci ve Velileri, Okul Rehberlik Servisinden Ne Tür Yardım Almaktadırlar?

Bağımsız anaokullarındaki öğrenci velileri, çocuklarının okula uyum sorunları, aile eğitimi, davranış problemleri ve başka kurumlara yönlendirme konularında okul rehberlik servisinden yardım aldıklarını, bağımsız anaokullarında rehberlik servisinin gerekli ve eğitime önemli katkıları olduğunu belirtmişlerdir.

ÖNERİLER

Öneriler uygulamaya ve araştırmacıya yönelik olmak üzere iki grupta ele alınmıştır.

UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

1. Resmi bağımsız anaokullarında önleyici rehberlik çalışmalarının daha etkin yapılabilmesi için, tam gün görev yapan ya da ikili eğitim sürelerinde her dönem için ayrı ayrı rehber öğretmen normu oluşturulmalıdır.
2. Resmi bağımsız anaokullarında görev yapan rehber öğretmenlerin, okulöncesi öğrencilerle iletişim, özel eğitime muhtaç öğrencilere müdahale, gelişim ölçekleri, oyun terapisi ve anne baba tutumları konularında hizmetiçi eğitime ihtiyaçları bulunmaktadır.
3. Araştırmaya katılan görüşmecilerin tamamı resmi bağımsız anaokullarında rehberlik servisinin gerekli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu okullarda kaldırılan rehber öğretmen normlarının yeniden verilmesi önleyici rehberlik çalışmaları açısından çok büyük önem taşımaktadır.
4. Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin %85'i, idarecilerin %63'ü, okulöncesi öğretmenlerinin %78'i ve velilerin %75'i resmi bağımsız anaokullarında fiziki mekânın yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu okullarda ihtiyaçlara cevap verecek fiziki mekanların hazırlanması eğitime önemli katkılar sağlayacaktır.

ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK ÖNERİLER

1. Araştırma İzmir ili merkez ilçeleri ile sınırlıdır. Farklı bölge ve illerde araştırma yapılabilir.
2. Araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarını kapsamaktadır. Özel anaokullarında da yapılabilir.
3. Araştırma sadece rehber öğretmeni olan resmi bağımsız anaokullarında yapılmıştır. Rehber öğretmeni olmayan okullarda da yapılarak genelleme yapılabilir.

4. Bağımsız anaokullarında yapılan bu araştırma ilkokul ve ortaokul bünyesinde eğitim veren anasınıflarında da yapılarak sonuçları genellenebilir.
5. Araştırma nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı araştırma desenleriyle yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş. (1990). *Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Altıntaş, E. ve Mücahit, G. (2005). *Psikolojik Danışma Kuramları*. İstanbul: Aktüel Yayınları.
- Artan, İ ve Bayhan, P.S. (2007). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: 5. Baskı.
- Bacanlı, H. (2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Bakırcıoğlu, R. (2000). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bakırcıoğlu, R. (2002). *Çocuk Ruh Sağlığı Ve Uyum Bozuklukları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bal, H. (2001). *Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Basımevi.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Bakırcıoğlu, R. (2000). *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş ve diğerleri. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Çakır, M. A. (2005). Mesleki Rehberlik, (Ed: A. Kaya). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetinkaya, B. (2007). Rehberlikte Temel Kavramlar. (Ed: Betül Aydın). *Rehberlik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demir, Ö. O. (2009). Nitel Araştırma Yöntemleri. (Ed. Kaan BÖKE). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Deniz, M.E. (2010). "Kişisel Rehberlik". (Ed. Mehmet Engin DENİZ). *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik*. Ankara: Maya Akademi Yayın Dağıtım Eğitim Danışmanlık.
- Dirim, A. (2004). Okul Öncesi Eğitimi. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem Ve Metotlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Girgin, G. (2005). Çağdaş Eğitim Sisteminde Öğretmen Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik. 2. Baskı. (Ed: Alim KAYA) *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gürkan, T. (2000). Okulöncesi Eğitimin Tanımı Kapsamı ve Önemi. (Ed. Şefik YAŞAR) *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Güven, G, Azkeskin, K. (2010). Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim. (Ed: H. İbrahim Diken). *Erken Çocukluk Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güvenç, M. (2001). *Okullardaki Rehberlik Faaliyetlerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Güçlükler*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Kandır, A. (1991). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında 4-6 Yaş Grubu Eğitim Programlarının Hazırlanmasında Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kandır, A. (2001). *Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi*. Milli Eğitim Dergisi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kepçeoğlu, M. (1988). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Kılıçoğlu, E. A. (2013). *Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Etkili Rehberlik Uygulamalarının Gerçekleştirilmesinde Eğitim ihtiyaçlarının Belirlenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kırkıncioğlu, M. (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Ya-Pa.
- Komisyon (1993). *14. Milli Eğitim Şurası Okulöncesi Eğitim Komisyonu Raporu*. İstanbul: YA-PA.
- Konca, F. (2007). *İlköğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Geliştirilmesi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kuş, E. (2012). *Nitel- Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kuzgun, Y. (2002). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ankara: OSYM Yayınları MEB.

MEB (2002). *Rehberlik Etkinlikleri*. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.

MEB (2004). Okul Öncesi Kurumları Yönetmeliği. Ankara: MEB Mevzuat.gov.tr.

MEB (2014). Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği Taslağı.. Ankara: MEB Mevzuat.gov.tr.

Megep, (2008). *Erken Çocukluk Eğitiminde Temel İlkeler*. Ankara: MEB Yayınları.

Oktay, A. (2007). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Okul Öncesi Kurumları Yönetmeliği. (2004). *T.C. Resmi Gazete*, 25486. 08 Haziran 2004.

Özdemir, S. Bacanlı, H. Sözer, M. (2007). *Türkiye' de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Özguven, İ. E. (2001). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: PDREM Yayınları.

Özoğlu, S. C. (2007). *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 203.

Öztürk, A. (1999). *Lise Öğretmenlerinin Rehberlik Hizmetlerini Algılamaları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Poyraz, H. (2001). *4-6 Yaş Okul Öncesi Çocuğunu Öğrenmeye Hazırlama*. Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı El Kitabı. İstanbul: YA-PA Yayınları.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. (2001). *T.C. Resmi Gazete*, 24376. 17 Nisan 2001.

Sadioğlu, Ö. (2011). *Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya İlişkin Sorunları, Beklentileri ve Önerilerine Yönelik Nitel Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Şimsek, A. (2004). *Eğitimde Gelişimsel Rehberlik*. Yalova: Emek Ofset Matbaası.

Tan, H. (1995). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

- Tathloğlu, K. (1999). *Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık Servisinden Beklentiler Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tekin, G. (2010). *Erken Çocukluk Eğitiminde Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri: Malatya'da Bulunan Devlet Anaokullarından Gözlemler*. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Yavuzer, H. (1990). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyaprak, B. (2005). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, İ. (2008). "Çağdaş Eğitimde Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve rehberlik". (Ed. Gürhan Can). *Rehberlik*. 1. Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Yılmaz, N. (2003). *Türkiye'de Okulöncesi Eğitim*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Yılmaz, Y. (2003). *Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukları İçin Okul Olgunluğu Kontrol Listesi Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zembat, R. (2001). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Nitelik Açısından İncelenmesi, Bir Araştırma Örneği*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları

EKLER

EK:1

Tablo: 20 Psikolojik Danışmanların Kendi Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programlarını Değerlendirme Verileri.

GÖRÜŞME	ÇALIŞMA SAATLERİ	FİZİKSEL MEKAN	UYGULANAN PROGRAM
R-1	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-2	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-3	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-4	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-5	Yeterli	Yeterli	Yeterli
R-6	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-7	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-8	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
R-9	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-10	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-11	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-12	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-13	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-14	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-15	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
R-16	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-17	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-18	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
R-19	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
R-20	Yeterli	Yeterli	Yetersiz

EK:2**Tablo:21 Okul İdarecilerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.**

GÖRÜŞME	ÇALIŞMA SAATLERİ	FİZİKSEL MEKAN	UYGULANAN PROGRAM
İ-1	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-2	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
İ-3	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
İ-4	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
İ-5	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
İ-6	Yeterli	Yeterli	Yeterli
İ-7	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
İ-8	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
İ-9	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
İ-10	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
İ-11	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
İ-12	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
İ-13	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
İ-14	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
İ-15	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
İ-16	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-17	Yeterli	Yeterli	Yeterli
İ-18	Yeterli	Yeterli	Yeterli
İ-19	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
İ-20	Yeterli	Yeterli	Fikrim Yok
İ-21	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-22	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-23	Yeterli	Yeterli	Yeterli
İ-24	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-25	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
İ-26	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
İ-27	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
İ-28	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
İ-29	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
İ-30	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
İ-31	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
İ-32	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-33	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
İ-34	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
İ-35	Yeterli	Yeterli	Yeterli
İ-36	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
İ-37	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
İ-38	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
İ-39	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
İ-40	Yeterli	Yetersiz	Yeterli

EK:3**Tablo:22 Okulöncesi Öğretmenlerinin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.**

GÖRÜŞME	ÇALIŞMA SAATLERİ	FİZİKSEL MEKAN	UYGULANAN PROGRAM
Ö-1	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-2	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-3	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-4	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
Ö-5	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-6	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-7	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-8	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
Ö-9	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-10	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-11	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-12	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
Ö-13	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-14	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-15	Yetersiz	Yeterli	Yetersiz
Ö-16	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-17	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-18	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-19	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-20	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-21	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-22	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-23	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-24	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-25	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-26	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-27	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-28	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-29	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-30	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-31	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-32	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-33	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-34	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-35	Yeterli	Yeterli	Fikrim Yok
Ö-36	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-37	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
Ö-38	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
Ö-39	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-40	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-41	Yeterli	Yetersiz	Yeterli

Ö-42	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-43	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-44	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-45	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
Ö-46	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
Ö-47	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-48	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-49	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-50	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-51	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-52	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-53	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-54	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
Ö-55	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
Ö-56	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-57	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-58	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
Ö-59	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
Ö-60	Yeterli	Yetersiz	Yeterli

EK:4**Tablo:23 Velilerin, Psikolojik Danışmanları Çalışma Saatleri, Fiziksel Mekân ve Rehberlik Programları Açısından Değerlendirme Verileri.**

GÖRÜŞME	ÇALIŞMA SAATLERİ	FİZİKSEL MEKAN	UYGULANAN PROGRAM
V-1	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-2	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-3	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-4	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-5	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
V-6	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-7	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-8	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-9	Yeterli	Yeterli	Yetersiz
V-10	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
V-11	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-12	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
V-13	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-14	Fikrim Yok	Yetersiz	Yeterli
V-15	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-16	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-17	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
V-18	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
V-19	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
V-20	Yeterli	Yeterli	Fikrim Yok
V-21	Yetersiz	Fikrim Yok	Yetersiz
V-22	Yeterli	Yetersiz	Yetersiz
V-23	Yeterli	Fikrim Yok	Yeterli
V-24	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-25	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-26	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-27	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-28	Yetersiz	Yeterli	Yeterli
V-29	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
V-30	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-31	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
V-32	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-33	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
V-34	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-35	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
V-36	Yeterli	Yetersiz	Fikrim Yok
V-37	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-38	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-39	Yetersiz	Fikrim Yok	Yeterli
V-40	Yetersiz	Yeterli	Yeterli

V-41	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-42	Yetersiz	Yetersiz	Yetersiz
V-43	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-44	Fikrim Yok	Fikrim Yok	Fikrim Yok
V-45	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-46	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-47	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-48	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-49	Yetersiz	Yetersiz	Fikrim Yok
V-50	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-51	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-52	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-53	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-54	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-55	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-56	Yeterli	Yeterli	Yeterli
V-57	Yeterli	Yetersiz	Yeterli
V-58	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-59	Yetersiz	Yetersiz	Yeterli
V-60	Yeterli	Yetersiz	Yeterli

EK:5

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

“Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetlerinin incelenmesi” konulu tez çalışması yapmaktayım. Bu araştırmada anaokulunda idareci, psikolojik danışman, okulöncesi öğretmeni ve anaokulunda çocuğu olan velilerimizin bilgi ve görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Anketlerimize samimi cevap vereceğinizi umuyor şimdiden teşekkür ediyoruz.

I.BÖLÜM

Cinsiyetiniz Erkek Bayan

Yaşınız 18–25 24–35 36–45 46–55 56 Üstü

Medeni Durumunuz Evli Boşanmış Bekâr

Doğum Yeriniz İl İlçe Köy

Eğitim Durumunuz İlkokul Ortaokul Lise Ön Lisans
Üniversite Yüksek Lisans Doktora Diğer

.....

II.BÖLÜM

(Sadece Okul İdarecileri, psikolojik danışmanlar ve Okulöncesi Öğretmenleri dolduracaktır)

Göreviniz Okul İdarecisi Psikolojik danışman Okulöncesi Öğretmeni

Mesleki Kıdeminizyılay

Bu okulda çalışma Sürenizyılay

Mezun Olduğunuz Bölüm.....

III.BÖLÜM

(Sadece Veliler Tarafından Doldurulacaktır)

Çocuğunuz kaç yıldır anaokuluna gidiyor? 1 2 3

Çocuğunuzun anaokulunda günlük kalma süresi? Yarım Gün Tam Gün

Eşiniz Çalışıyor Çalışmıyor

Çocuk Sayısı 1 2 3 4 5 ve Üstü

4-5 Yaşlarında kaç çocuğunuz var ? 1 2 3

Çocuğunuzun cinsiyeti Erkek Kız

Ailenizin Toplam Gelir 1.000 TL ve Altı 1.000–2.000 TL 2.000–3.000 TL
 3.000–4.000 TL 4.000 TL ve Üstü

EK:6

(Psikolojik Danışmalar İçin)

Merhaba adım Rasim EREN Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. “Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi” konulu tez çalışması yapmaktayım. Sizinle okulunuzda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili olarak görüşmek istiyorum.

Bu görüşmenin amacı; MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri ile ilgili bilgi edinmektir. Bu araştırmada elde edilecek sonuçların bundan sonraki süreçte resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli kalacaktır. Bu bilgileri araştırmacıların dışında hiç kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğümüz bireylerin kimliklerini ve görev yaptıkları okulları kesinlikle rapora yansıtmayacağız. İzin verirsiniz görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Eğer sizce sakıncası varsa görüşme kayıtlarını yazı ile yapabilirim. Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmenin yaklaşık yirmi - yirmibeş dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Psikolojik Danışman Görüşme Soruları

1	Anaokulu psikolojik danışmanı olarak (aldığınız eğitim açısından) bu okulda görev yapmak için kendinizi yeterli buluyor musunuz? Yeterli bulmuyorsanız, okulunuzdaki eğitime daha çok katkı sağlamak için ne tür eğitimlere ihtiyacınız bulunmaktadır?
2	Okulunuzda öğrenci, öğretmen ve veliye yönelik ne tür rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır?
3	Öğrencilere verilecek rehberlik ve psikolojik danışma yardımlarında öğrenciyi ilgilendiren diğer bireylerden yani; aile, öğretmen ve idarecilerden yeterli desteği alabiliyor musunuz?
4	Sizce bağımsız anaokullarında rehberlik servisi gerekli midir? Eğitime katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
5	Bir psikolojik danışman olarak bağımsız anaokulunda çalışmayı tercih etme sebebiniz nedir?
6	Anaokulu psikolojik danışmanı olarak çalışma koşullarınız hakkında neler düşünüyorsunuz? Çalışma saatleri, fiziksel mekan ve program açısından değerlendirir misiniz?

EK:7

(Okul İdarecileri İçin)

Merhaba adım Rasim EREN Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması yapmaktayım. Sizinle okulunuzda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili olarak görüşmek istiyorum.

Bu görüşmenin amacı; MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri ile ilgili bilgi edinmektir. Bu araştırmada elde edilecek sonuçların bundan sonraki süreçte resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine katkıda bulunacağımı ümit ediyorum. Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli kalacaktır. Bu bilgileri araştırmacıların dışında hiç kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğümüz bireylerin kimliklerini ve görev yaptıkları okulları kesinlikle rapora yansıtmayacağız. İzin vererseniz görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Eğer sizce sakıncası varsa görüşme kayıtlarını yazı ile yapabilirim. Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmenin yaklaşık onbeş - yirmi dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Okul İdarecileri Görüşme Soruları

1	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanı aldığı eğitim bakımından alanında yeterli buluyor musunuz? Yeterli bulmuyorsanız, sizce, eksiklikleri nelerdir?
2	Okul idarecisi olarak siz, öğrencileriniz, öğretmenleriniz ve velileriniz ne tür rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ihtiyaç duymaktasınız?
3	Öğrencilerinize, öğretmenlerinize ve velilerinize verilecek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde okulunuz psikolojik danışmanına okul idaresi olarak gerekli desteği sağlayabiliyor musunuz?
4	Sizce bağımsız anaokullarında rehberlik servisi gerekli midir? Eğitime katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
5	Sizce okulunuzda görevli psikolojik danışmanın görev yapmak için anaokulunu tercih etme sebebi ne olabilir?
6	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanın çalışma koşulları, hakkında neler düşünüyorsunuz? Çalışma saatleri, fiziksel mekan ve uyguladığı program açısından değerlendirir misiniz?

EK: 8

(Okulöncesi Öğretmenleri İçin)

Merhaba adım Rasim EREN Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. “Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi” konulu tez çalışması yapmaktayım. Sizinle okulunuzda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili olarak görüşmek istiyorum.

Bu görüşmenin amacı; MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri ile ilgili bilgi edinmektir. Bu araştırmada elde edilecek sonuçların bundan sonraki süreçte resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli kalacaktır. Bu bilgileri araştırmacıların dışında hiç kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğümüz bireylerin kimliklerini ve görev yaptıkları okulları kesinlikle rapora yansıtmayacağız. İzin verirsiniz görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Eğer sizce sakıncası varsa görüşme kayıtlarını yazı ile yapabilirim. Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmenin yaklaşık onbeş - yirmi dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Okulöncesi Öğretmeni Görüşme Soruları

1	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanı aldığı eğitim bakımından alanında yeterli buluyor musunuz? Yeterli bulmuyorsanız, sizce, eksiklikleri nelerdir?
2	Okulöncesi öğretmeni olarak siz, öğrencileriniz ve velileriniz ne tür rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ihtiyaç duymaktasınız?
3	Öğrencilerinize verilecek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde okulunuz psikolojik danışmanına gerekli desteği sağlayabiliyor musunuz?
4	Sizce bağımsız anaokullarında rehberlik servisi gerekli midir? Eğitime katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
5	Sizce okulunuzda görevli psikolojik danışmanın görev yapmak için anaokulunu tercih etme sebebi ne olabilir?
6	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanın çalışma koşulları, hakkında neler düşünüyorsunuz? Çalışma saatleri, fiziksel mekan ve uyguladığı program açısından değerlendirir misiniz?

EK: 9

(Veliler İçin)

Merhaba adım Rasim EREN Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Resmi Bağımsız Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması yapmaktayım. Sizinle okulunuzda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili olarak görüşmek istiyorum.

Bu görüşmenin amacı; MEB'e bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri ile ilgili bilgi edinmektir. Bu araştırmada elde edilecek sonuçların bundan sonraki süreçte resmi bağımsız anaokullarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli kalacaktır. Bu bilgileri araştırmacıların dışında hiç kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca araştırma sonuçlarını yazarken görüştüğümüz bireylerin kimliklerini ve görev yaptıkları okulları kesinlikle rapora yansıtmayacağız. İzin verirsiniz görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Eğer sizce sakıncası varsa görüşme kayıtlarını yazı ile yapabilirim. Başlamadan önce söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı? Bu görüşmenin yaklaşık yirmi - yirmi beş dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Veli Görüşme Soruları

1	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanı aldığı eğitim bakımından alanında yeterli buluyor musunuz? Yeterli bulmuyorsanız, sizce, eksiklikleri nelerdir?
2	Öğrenci velisi olarak öğrenciniz ve siz ne tür rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ihtiyaç duymaktasınız?
3	Okulunuzda bulunan psikolojik danışmandan şu ana kadar ne tür yardımlar aldınız?
4	Çocuğunuza verilecek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde okulunuz psikolojik danışmanına ne tür destekler sağlayabiliyorsunuz?
5	Okulunuzda görevli psikolojik danışmanın çalışma koşulları, hakkında neler düşünüyorsunuz? Çalışma saatleri, fiziksel mekan ve uyguladığı program açısından değerlendirir misiniz?
6	Sizce bağımsız anaokullarında rehberlik servisi gerekli midir? Eğitime katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

EK: 9

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

19 Haziran 2012

Sayı : B.08.4.MEM.0.35.20.00.604.01/ 37835
Konu : Rasim EREN 'in
Araştırma İzni

Sayın Rasim EREN
Altındağ Anaokulu Müdürü
Birlik Mah.4223 Sk. No:21 Altındağ
Bornova/İZMİR

- İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı(Genelge 2012/13)
b) Rasim Eren'in 29/05/2012 tarihli dilekçesi.
c)Valilik Makamı'nın 18/06/2012 tarihli ve B.08.4.MEM.0.35.20.00-020/37448 sayılı Onayı.

Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapan ayrıca Konya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsünde Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde yüksek lisans öğrencisi Rasim EREN 'in "**Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi**" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, İzmir ili ekli listede yer alan Aliağa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçelerine bağlı okul öncesi kurumlarının idareci, öğretmen, veli ve öğrencilerine uygulanması ilgi (c) onay ile uygun görülmüştür.

Araştırmacı tarafından yapılan araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı doldurulup, araştırmanın CD'ye aktarılması sağlanarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

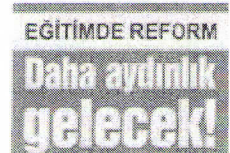
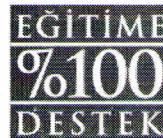

Heybetullah CEYLAN
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1) Valilik Onayı (1 Sayfa)
- 2) Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
- 3) Okul Listesi(1 Sayfa)
- 4) Onaylı Veri Araçları (5 Adet 9 Sayfa)
- 5) Araştırma Tamamlandıktan Sonra, Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı (1 Sayfa)

35268 Konak / İZMİR
Telefon : (0 232) 477 21 28
Faks :
E-Posta : arge35@meb.gov.tr
İnt. Adresi : <http://izmir.meb.gov.tr>

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

18 HAZ 2012

Sayı : B.08.4.MEM.0.35.20.00-020/ 37448
Konu : Rasim EREN 'in
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA
İZMİR

- İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07/03/2012 tarihli ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı(Genelge 2012/13)
b) Rasim Eren'in 29/05/2012 tarihli dilekçesi.

Bornova Altındağ Anaokulu'nda müdür olarak görev yapan ayrıca Konya Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsünde Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümünde yüksek lisans öğrencisi Rasim EREN 'in "**Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi**" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, İzmir ili ekli listede yer alan Aliğa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçelerine bağlı okul öncesi kurumlarının idareci, öğretmen, veli ve öğrencilerine uygulamak istediği ilgi (b) yazı ile belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulamasının, ekli listede adı geçen kurumlarda, 2011-2012 öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmadan yapılması, araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmesi kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

Vefa BARDAKCI
Müdür

OLUR
18/06/2012
İbrahim BALLI
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1) Araştırma Değerlendirme Formu(1 Sayfa)
- 2) Okul Listesi(1 Sayfa)

35268 Konak / İZMİR
Telefon : (0 232) 477 21 28
Faks : (0 232)
E-Posta : arge35@meb.gov.tr
İnt. Adresi : <http://izmir.meb.gov.tr>

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Rasim EREN
Kurumu / Üniversitesi	Konya Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	İzmir
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Ekli listede yer alan Aliağa, Balçova, Bayraklı, Bornova, Buca, Çeşme, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karşıyaka, Kemalpaşa, Konak, Menderes, Narlıdere ve Torbalı ilçelerine bağlı okul ⁸⁶ öncesi kurumlarının idareci, öğretmen, veli ve öğrencileri
Araştırmanın konusu	Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Anaokullarındaki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin İncelenmesi
Veri toplama araçları	Kişisel Bilgi Formu, Psikolojik Danışman Görüşme Formu, Okul İdarecisi Görüşme Formu, Okulöncesi Öğretmeni Görüşme Formu, Veli Görüşme Formu
Görüş istenilecek Birim/Birimler	-----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Konulu, 2012/13 Sayılı Genelgesi. Genelge gereğince; araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup, araştırmanın 2011-2012 öğretim yılının 2. döneminde eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde, ses kayıt cihazı vb. araçlar kullanılacak ise okul idaresi, ders öğretmeni ve öğrenci velilerinden izin alınması koşulu ile yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı: -----	Gerekçesi; -----

KOMİSYON

2.. / 06 / 2012
Komisyon Başkanı
Heybetullah CEYLAN
Müdür Yardımcısı

Üye
Dr. Sevtap YAZAR
Öğretmen

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Rasim EREN	İmza:	
Doğum Yeri:	Beyşehir		
Doğum Tarihi:	03.03.1969		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Yeşildağ İlkokulu	-	KONYA	1975-1980
Ortaöğretim	Yeşildağ Ortaokulu	-	KONYA	1980-1982
Lise	Yeşildağ Lisesi	Fen Bölümü	KONYA	1982-1985
Lisans	K.T.Ü. Fatih Eğitim Fk.	PDR	TRABZON	1988-1991
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Ün.	PDR	KONYA	2011-2014

Becerileri:	Fotoğrafçılık, Futbol
-------------	-----------------------

İlgi Alanları:	Müzik, Kitap Okuma, Balık Avlama.
----------------	-----------------------------------

İş Deneyimi:	1991-1994 Gümüşhane RAM Öğretmen ve İdarecilik. 1994-1995 İzmir RAM Öğretmen. 2001-2002 Konya Rebi Karatekim İ.Ö.O. Öğretmenlik. 2002-2005 İzmir Bornova Malazgirt İlköğretim Okulu Öğretmenlik. 2005-2007 Bornova RAM Kurucu Müdürlük. 2007-2008 Bornova Çimentaş İlköğretim Okulu İdarecilik. 2008-2011 Konak RAM idarecilik. 2011-2012 Konak Moris Bencuya Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi'nde İdarecilik. 2012-2014 Bornova Altındağ Anaokulu'nda İdarecilik
--------------	---

Aldığı Ödüller:	1 Aylıkla Ödüllendirme 2 Takdir Belgesi 6 Teşekkür Belgesi
-----------------	--

Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Doç. Dr. Caner ARABACI. S.Ü. İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi. Yrd. Doç. Dr. Özber CAN. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Yabancı Diller Eğitimi Öğretim Üyesi
--	---

Tel:	0 505 220 45 05
------	-----------------

Adres	272/9 Sokak No:2 C Blok Daire:20 Fırat Mahallesi Buca-İZMİR
-------	---